Alavus
Töysän alueen järvien rantayleiskaavat muinaisjäännösinventointi 2018

Teemu Tiainen
Timo Sepänmaa
Timo Jussila

MIKROLIITTI Oy
PIENI TEHOKAS TERÄVÄ
ARKEOLOGISET TUTKIMUKSET
TAIDOLLA VUODESTA 1988

Tilaaja: Alavuden kaupunki

Sisältö

Perustiedot **4**
Inventointi **5**
Vesistö- ja esihistoria 5
Historiallinen aika 7
Tervahaudat 7
Tulos 8
Lähteet 9
Isojakokartat 9
Kohdeluettelo **11**
Isojakokartoilta 1761 - 1817 paikannetut talot ja torpat: **13**
Yleiskartat **16**
Vanhoja karttoja **29**
Muinaisjäännökset **39**
1 ALAVUS TOHNI TOHNINMÄKI 39
2 ALAVUS HAKOMÄKI/HANNULA 40
3 ALAVUS PONNERANTA/RASINPERÄ 42
4 ALAVUS AUTIO-PENNALA 43
6 ALAVUS VUORENMAA/VUORELA 45
7 ALAVUS TYRNI 46
8 ALAVUS PELTOMÄKI 47
9 ALAVUS ISORIMMI/KUKKOMÄKI 49
10 ALAVUS KOSKI-TUURI 50
11 ALAVUS KALLIONIEMI 52
12 ALAVUS JYRÄNNOTKO 53
13 ALAVUS KETTUKANGAS 54
14 ALAVUS PETTUTAIKINA 55
15 ALAVUS KAUKOLA 55
16 ALAVUS KIIMAMÄKI 57
17 ALAVUS KAAKKOLAMMINNEVA 58
18 ALAVUS KANGASPURO 1 59
19 ALAVUS KANGASPURO 2 60
20 ALAVUS JÄKÄLÄMÄEN KORKIA 60
21 ALAVUS RAJAMERKKI 372 62
22 ALAVUS PELTOMÄENKANGAS 63
23 ALAVUS SOUKKAPURO 64
24 ALAVUS KULJUNNEVA 65
25 ALAVUS ILORANTA 66
26 ALAVUS LAHDENPELLOT 67
27 ALAVUS LEHTINIEMI 68
28 ALAVUS RANTA-AHO 69
29 ALAVUS TERVASNEVA 70
30 ALAVUS HAUKKAPURO 71
31 ALAVUS SAARIPURO 72
32 ALAVUS HAUKILAMPI 73
33 ALAVUS RANTALANHIEKKA 74
34 ALAVUS LIESKANGAS 1 75
35 ALAVUS LIESKANGAS 2 77

36 ALAVUS LIESKANGAS 3 79
37 ALAVUS VUORIPURO 80
38 ALAVUS PEURALANKANGAS 82
39 ALAVUS SELKÄMAA 83
40 ALAVUS LAUTTANEVA 84
41 ALAVUS RAVIRATA 85
42 ALAVUS HAANPÄÄNKORPI 86
43 ALAVUS HEIKINRINNE 87
44 ALAVUS TUOVILA 89
45 ALAVUS PASSI 1 90
46 ALAVUS PASSI 2 91
47 ALAVUS WIERUNKETO 92
62 ALAVUS KOIVU NEVAN LÄHDET 95
63 ALAVUS KORTESMÄKI 96
65 ALAVUS KAUNISMAA 97
66 ALAVUS WALKIA NUA RÅ 100
67 ALAVUS AHOLA 101
68 ALAVUS VUORIPURO 2 101
70 ALAVUS VUORIPURO 3 103
71 ALAVUS LIESKANGAS 4 103
Muut kulttuuriperintökohteet 104
53 ALAVUS SOLDAT TORP 104
73 ALAVUS MANTERE 105
Mahdolliset muinaisjäännökset 107
48 ALAVUS ACKALA 107
50 ALAVUS KIRVESLUOMA ELLER LIESMÄKI 109
51 ALAVUS MÄKELÄ 110
52 ALAVUS TOHNI 111
54 ALAVUS TURI 112
55 ALAVUS LAURILA 113
57 ALAVUS SUTALA 114
58 ALAVUS MUTKA 116
59 ALAVUS HEIKILÄ 117
61 ALAVUS MÄHÖNEN 118
64 ALAVUS TONTTI 120
69 ALAVUS SELKÄ NEVAN SAARI 121
72 ALAVUS JUPPO 123
Tuhoutunut muinaisjäännös 124
5 ALAVUS NIKU-PENNALA 124
Tervahaudat 126
Löytöpaikat 132

Kansikuva: Tervahauta Akkojärven länsipuolella (raportin kohde 12 Jyränotko). Kaakkoon.

Perustiedot

Alue: Alavus Töysä. Inventoidun alueen koko oli hieman yli 300 km².

Tarkoitus: Selvittää alueella sijaitsevat kiinteät muinaisjäännökset ja muut kulttuurihistorialliset, suojeltavaksi katsottavat jäännökset.

Työaika: Maastotyö 8. – 13.9.2018

Kustantaja: Alavuden kaupunki

Tekijät: Mikroliitti Oy, Teemu Tiainen ja Timo Sepänmaa. Valmistelussa ja raportin koostamisessa myös Timo Jussila.

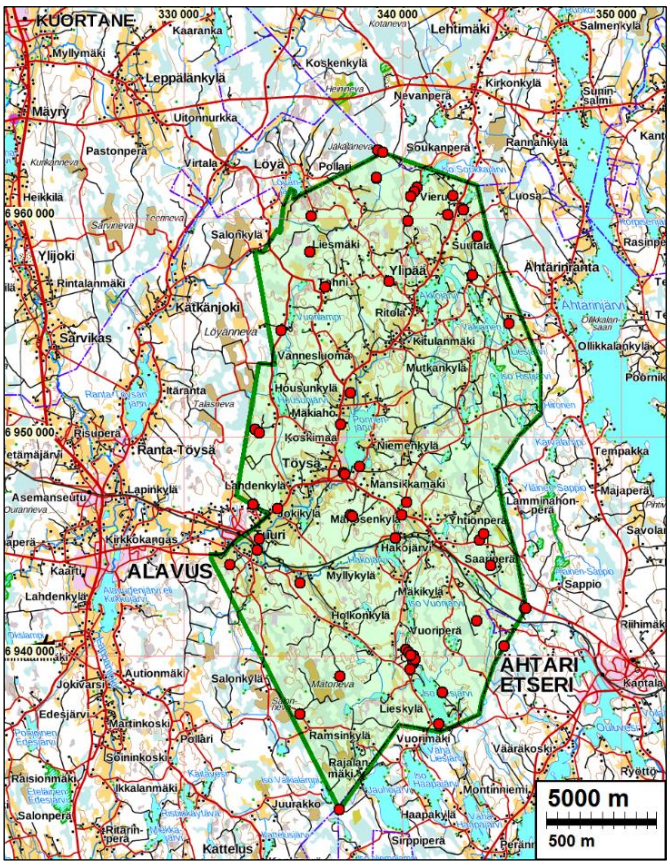
Tulokset: Inventointialueelta tunnettiin entuudestaan yhdeksän kiinteää muinaisjäännöstä (kivikautisia asuinpaikkoja) sekä kaksi tuhoutuneeksi katsottua muinaisjäännöstä (rautakautinen hauta sekä historiallisen ajan tarinapaikka). Lisäksi alueelta tiedettiin 18 kivikautista löytöpaikkaa, joita ei kuitenkaan oltu merkitty muinaisjäännösrekisteriin.

Inventoinnissa löydettiin 44 kiinteää muinaisjäännöstä, joista 36 ajoittuu historialliseen aikaan (26 tervahautaa, hiilihauta ja -miilu, viisi rajamerkkiä, kaksi autioitunutta talon paikkaa sekä yksi raivaus/kaskiröykkiöalue). Ajoittamattomiksi muinaisjäännöksiksi jäi kolme kuoppajäännöskohdetta. Kivikautisia asuinpaikkoja alueelta löydettiin viisi. Toinen aiemmin tuhoutuneeksi muinaisjäännökseksi katsotuksi kohteista on inventointihavaintojen perusteella kiinteä muinaisjäännös.

Kiinteiden muinaisjäännösten lisäksi alueelta löydettiin kaksi muuta kulttuuriperintökohdetta (sotilastorpan paikka ja tilusrajalla oleva rajamerkki). Mahdollisia muinaisjäännöksiä alueella on 163 (13 vanhaa talonpaikkaa ja 150 tervahautaa).

Inventoinnin jälkeen alueelta tunnetaan 54 kiinteää muinaisjäännöstä, kaksi muuta kulttuuriperintökohdetta, 163 mahdollista muinaisjäännöstä sekä 18 irtolöytöpaikkaa.

Selityksiä: Koordinaatit ja kartat ovat ETRS-TM35FIN koordinaatistossa, ellei muuta mainittu. Maastokartat ovat Maanmittauslaitoksen maastotietokannasta elokuulta v. 2018. Muinaisjäännösrekisteri on tarkastettu elokuussa 2018. Valokuvia ei ole talletettu mihinkään viralliseen arkistoon eikä niillä ole mitään kokoelmatunnusta. Valokuvat digitaalisia. Valokuvat ovat tallessa Mikroliitti Oy:n serverillä.

Inventointialue on rajattu vihreällä viivalla viereiseen karttaan. Alueen kiinteät muinaisjäännökset on merkitty punaisin pistein.

Inventointi

Alavuden kaupunki on laatimassa Töysän alueen rantaosayleiskaavaa. Kaupunki tilasi kaavatyöhön liittyvän muinaisjäännösinventoinnin Mikroliitti Oy:ltä. Muinaisjäännösinventoinnin maastotyöstä vastasivat Teemu Tiainen ja Timo Sepänmaa 8.-13.9.2018. Inventoinnin valmistelu- ja raportointityöhön osallistui Tiaisen ja Sepänmaan lisäksi myös Timo Jussila.

Vaikka kyseessä oli rantayleiskaavan selvitysaineistoon liittyvä muinaisjäännösinventointi, tuli inventoinnissa huomioida koko Töysän alueen muinaisjäännökset, ei pelkästään ranta-alueilla sijaitsevat. Kyseessä oli siis pikemminkin Töysän alueen arkeologinen perusinventointi kuin pelkkä rantakaavainventointi.

Inventointialueen pinta-ala on noin 300 km². Alue on Alavuden itäosaa, vanha Töysän kunta. Alue rajautuu idässä ja etelässä Ähtäriin, pohjoisessa Alajärveen ja luoteessa Kuortaneeseen. Laajan inventointialueen maasto ja maaperä on varsin vaihtelevaa: asutus alueella on keskittynyt järvien ja jokien läheisyyteen, missä maaperä on pääosin savikkoista. Laajempia hiekka-alueita on alueen pohjoisosassa Akkojärven ja Iso Soukkajärven läheisyydessä sekä alueen eteläosassa Iso Liesjärven pohjoispuolella Lieskankaalla. Metsäiset osuudet inventointialueella ovat tyypillistä eteläpohjalaista metsämaastoa, missä maapohja vaihtelee soiden, kallioiden, kivikkojen ja moreenipohjaisten alueiden välillä. Alueen matalimmat kohdat ovat noin 110 metrin korkeustasolla (Töysänjoki alueen länsiosassa). Korkein kohta inventointialueella on sen pohjoisosan Jäkälämäki, mikä kohoaa yli 180 metrin korkeuteen. Inventointialueen vesistöhistoria käydään tarkemmin läpi seuraavassa luvussa.

Vesistö- ja esihistoria

Tutkimusalueen järvet – osa-alueiden alimmat korkeustasot – sijoittuvat noin 112 - 178 m korkeustasoille. Alimmat korkeustasot sijoittuvat alueen kesiosan länsilaidalle, Tuurin ja Ponnenjärven väliselle alueelle. Tuurin itäpuolella oleva Riihonjärvi on 112 m korkeustasolla. Järvi on kuroutunut muinaisesta Itämerestä sen Litorinamerivaiheessa, karkeasti n. 6000 eKr.

Itämeri on siis vetäytynyt alueelta n. 6000 eKr. mennessä, mesoliittisella kivikaudella. Alueen korkeimmalla sijaitseva järvi on alueen pohjoispäässä sijaitseva Iso-Soukkajärvi n. 178 m korkeustasolla. Järvi on kuroutunut muinaisesta Itämerestä sen Ancylusjärvivaiheessa, karkeasti n. 8400 eKr., jolloin maassamme tiedetään olleen jo ihmisasutusta. Rantasidonnaisia, Ancylusjärven ja Litorinameren rannoilla sijainneita kivikautisia asuinpaikkoja voi siis alueelta löytää periaatteessa kaikkialta 178 m korkeustason alapuolelta.

Ponnenjärvi (123 m tasolla) on kuroutunut Litorinamerestä karkeasti n. 6500 eKr. Hakojärvi (132 m) on kuroutunut noin 7000 eKr. Alueen eteläpäässä sijaitseva Liesjärvi (146 m) on kuroutunut ensin eteläpäästään n. 7600 eKr. ja pian sen jälkeen myös pohjoispäästään. Ennen kuroutumista on Liesjärven alueen kautta kulkenut pitkä, sokkeloinen ja paikoin kapea Ancylusjärven salmi etelästä nykyisten Haapajärvien alueen kautta nykyisen Näsijärven vesistön alueen laajoille Ancylusjärven saaristoisille selille ja lahdille sekä Liesjärven kohdalta edelleen pohjoiseen Holkonkylän ja aluksi myös Hakojärvien kautta pohjoisesta kiertäen Tuurin seudulle josta on auennut laajempi ulappa länteen. Tämä Ancylusjärven vesireitti lukuisine salmineen ja sokkeloisine saaristoineen on ollut paitsi erinomainen kulkureitti niin ilmeisesti myös mainio pyyntialue.

Erityisesti Liesjärven pohjoispuolinen Lieskankaan alue on mitä potentiaalisinta maastoa mesoliittisen kivikauden Ancylusjärvivaiheen aikaiselle asutukselle. Se olisi hyvä ottaa huomioon kun

maankäyttöä ja muuta rakentamista alueella suunnitellaan – myös niillä alueilla jotka nyt sijaitsevat kaukana nykyisistä rannoista, mutta alle 170 m korkeustasoilla. Kuroutumisensa jälkeen Liesjärvi on ollut transgressiivinen (veden taso on ollut nouseva).

Akkojärvi ja muut, pienemmät alueen koillisosan järvet, jotka sijaitsevat 160-170 m korkeustasoilla, ovat kuroutuneet Ancylusjärvestä jo ennen 8000 eKr., kuitenkin aikana jolloin massamme jo oli asutusta.

Järvien kuroutumisten jälkeen alueella on saattanut olla, ja eräiden topografisten havaintojen perusteella on hyvin todennäköisesti ollut, lukuisia erikokoisia ja eriaikaisia muinaisjärviä, jotka sitten ovat luonnostaan kuivahtaneet niiden lasku-uomien kynnysten kuluessa tai maan kallistumisen aiheuttamien virtaussuuntien muutosten takia (maa kallistuu alueella luoteesta kaakkoon ja tuhansien vuosien aikana alkujaan pohjoiseen virranneet uomat kuivuvat ja vesi puhkoo uusia uomia kaakkoon). Ne nykyiset järvet, joiden lasku-uoma on altaan pohjois-luoteisosassa, ovat transgressiivisia eli niissä vedentaso on lasku-uoman kaakkoispuolella nouseva. Tällaisten järvien kaakkoisosassa kuroutumisen jälkeiset asuinpaikat saattavat olla nykyisen vedentason alapuolella – tai järven historiallisella ajalla tehtyä laskua edeltäneen luontaisen vedentason alapuolella, vaikkakin nykyisessä rannassa.

Alue on siis ollut mesoliittisella kivikaudella runsasvesistöinen, alkujaan supistuvan Ancylysjärven sokkeloista saaristoa pitkine vuonoineen ja kapeine salmineen ja sittemmin järvi ja jokireittien kirjomaa sisävesistöä. Mesoliittisen pyyntikulttuurin asujien kannalta tämä seutu on ollut aluetta jossa ”kaikki palvelut ovat lähellä ja ne ovat runsaita” sekä päälle vielä hyvät kulkuyhteydet. Myös vesistöjen supistuttua ovat alueen lukuisat järvet ja niiden väliset joki- ja puroreitit mahdollistaneet alueella asumisen ja pyyntireviirit ehkä useallekin ryhmälle. Tosin keraamista kivikautta ei alueelta vielä ole (varmuudella) löydetty nykyisten vesien rannoilta.

Alue on siis kaikkiaan varsin potentiaalinen erityisesti mesoliittiselle kivikaudelle, mutta myös myöhemmän pyyntikulttuurin asutukselle. Jälkiä niistä - eli muinaisjäännöksiä - voi siis löytää järvien nykyrantojen ja alueen pohjoisosassa n. 178 m korkeustason ja etelä-kaakkoisosassa n. 168 m korkeustasojen väliseltä alueelta. Muinaisjäännöksille potentiaalista rantaviivaa on siis alueella monikymmenkertaisesti nykyiseen rantaviivaan nähden.

Alueelta tunnettiin entuudestaan yhdeksän esihistoriallista asuinpaikkaa. Nyt tehdyssä inventoinnissa löydettiin viisi ”uutta” esihistoriallista asuinpaikkaa sekä kolme ajoittamattomaksi jäänyttä kuoppajäännöstä, jotka voivat olla esihistoriallista alkuperää. Entuudestaan tunnetut asuinpaikat sijaitsevat pelloilla, jotka inventoinnin aikana olivat kyntämättä – uusia havaintoja niiden kohdilta ei saatu. Inventoinnin yhteydessä löydetyt asuinpaikat sijaitsevat metsämaastoissa.

Muinaisjäännösrekisterissä ei Töysän alueelle ole merkitty ainoatakaan kivikautista irtolöytöpaikkaa. Kaarlo Katiskosken inventointiraportissa (v. 1992) on lueteltu 18 kivikautista löytöpaikkaa, jotka sijoittuvat nyt inventoidulle alueelle. Luettelo löytöpaikoista (Katiskosken mukaan) on tämän raportin lopussa.

Ainoa (myöhäis)rautakautinen kohde alueella on *Niku-Pennala* nimellä tunnettu paikka (raportin kohde 5), josta on 1900-luvun alussa löydetty miehen ja naisen ruumishautaan viittaavaa esineistöä. Niku-Pennala sijoittuu nykyisen omakotitalon kohdalle ja piha-alueelle eikä ole enää suojelukohde.

Historiallinen aika

Inventointialueelta ei tunnettu entuudestaan historialliseen aikaan ajoittuvia muinaisjäännöksiä. Tämä johtuu siitä, että alueella ei ole tehty kattavia arkeologisia tutkimuksia 2010-luvulla, jolloin historiallisen ajan kohteisiin on alettu kiinnittämään huomiota.

Töysän alue tunnettiin keskiajalla Lapuan ja Ruoveden suurpitäjien alueilla sijoittuvana Ponnenmaan eräalueena, joka oli keskiajalla ainakin pirkkalaisten ja kyröläisten nautinta-aluetta. Useamman pitäjän alueelle ulottuneen erämaan epäselvistä rajoista kiisteltiin useaan otteeseen, aina käräjiä myöten, 1500- ja 1600-luvuilla. Selvänä päätöksenä siitä, että Ponnenmaa ei kuulu Hämeeseen, voidaan pitää Vaasan ja Hämeen läänien rajojen määrittelyä vuonna 1760 – Ponnenmaa, ja siten myös Töysän alue, kuului tässä määrittelyssä Vaasan läänin puolelle. Ponnenmaan alueella on jo eräkaudella ollut asumuksia, eräsijoja, joissa on todennäköisesti asuttu kausiluontoisesti. Ensimmäinen merkintä Töysäjärven kylästä on vuoden 1568 veroluettelossa. Tuolloin kylässä on ollut kahdeksan uudistilaa. Näiden uudistilojen isäntien nimet mainitaan jo edellisvuoden verokirjoissa, joskin Alavudenjärven kylän yhteydessä. Isäntien sukunimien (mm. Suikoinen, Suhoinen, Kituinen ja Romppainen) perusteella on päätelty, että Töysän 1560-luvulla tapahtunut asuttaminen on tapahtunut Savosta käsin. (Laukkonen 1989: 29-36).

Inventoinnin valmisteluvaiheessa tarkastettiin aluetta kuvaavat 1960- ja 1980-lukujen peruskartat sekä 1840-luvulla laaditut ns. pitäjänkartat. Näiden lisäksi tarkastettiin vuosina 1761-1817 laaditut isojaon jakokartat, joista paikannettiin alueen talot, myllyt ja rajamerkit yms. arkeologisesti mahdollisesti kiinnostavat kohteet. Isojaonkarttojen tarkemmat tiedot esitetään taulukossa **Isojakokartat**. Kohdekuvauksissa käytettyihin karttoihin viitataan kyseisen taulukon karttatunnisteella, minkä avulla ko. kartan voi identifioida tarkemmin.

Vuosina 1761-1763 laaditut isojakokartat (Spoof) kuvaavat maantieteellisesti pieniä alueita, käytännössä vain yksittäisiä taloja ja niiden välitöntä lähiympäristöä. Näiden karttojen perusteella paikannettiin kolme mahdollista muinaisjäännöstä (raportin kohteet 48, 54 ja 72). Loput näiltä kartoilta paikannetut kohteet ovat joko nykyisin asuttujen talojen/pihapiirien kohdalla tai tuhoutuneet myöhemmän maankäytön seurauksena.

Vuosina 1814-1817 laaditut isojaon kartat (Ingman) kuvaavat koko inventoitua aluetta. Näihin karttoihin on siis merkitty alueella sijainneiden talojen lisäksi mm. alueen vesistöt, pellot sekä tiluksien, kylien ja pitäjien rajat. Näiltä kartoilta paikannetuista kohteista kiinteiksi muinaisjäännöksiksi osoittautui yhdeksän (talon paikkoja sekä rajamerkkejä) ja mahdollisiksi muinaisjäännöksiksi 11 (yksi rajamerkki ja 10 talon paikkaa) kohdetta. Loput 1810-luvulla laadituilta kartoilta paikannetuista kohteista sijoittuvat joko edelleen asuttuun ympäristöön tai ne ovat tuhoutuneet myöhemmän maankäytön seurauksena.

Tervahaudat

Töysä on tunnettu tervanpolttopitäjä. Tervaa alueella on tehty varmuudella jo 1600-luvun loppupuolella ja mahdollisesti jo tätäkin aiemmin, ja se jatkui aina 1900-luvun alkupuoliskolle saakka. Tervanpolton merkityksestä Töysälle kertoo sekin seikka, että valittaessa Töysälle vaakunaa (v. 1945), oli yksi vahvimmista vaakuna-aihe ehdokkaista kolmea mustaa kättä, tervakouria, kuvaava vaakuna. Vaakunaksi valittiin kuitenkin Tohnin ristiraunioita kuvaava vaakuna-aihe.

Teoksessa *Töysän historia* on kartta, johon on merkitty 134 kunnan alueella poltettua tervahautaa. Suurin osa kartan tervahaudoista on nimetty ja pienen osan kohdalla on esitetty myös nii-

den polttoajankohta (vaihtelee vuosien 1826-1950 välillä). Kartan yhteydessä todetaan, että kartasta puuttuu 36 tervahautaa. (Laukkonen 1989: 67-78).

Inventoinnin valmisteluvaiheessa tarkastettiin Maanmittauslaitoksen rinnevarjostuskartat, joista havaittiin 179 tervahautaa tai sellaiseksi arveltua maastonmuotoa. Maastossa näistä tarkastettiin nelisen kymmentä – mukaan lukien kaikki epämääräisimmät tervahaudoiksi tulkitut maastonmuodot, joista osa osoittautui luontaisiksi maastonmuodoiksi ja osa tervahaudoiksi. Rinnevarjostuskarttoja tarkastellessa on muistettava, että kaikki tervahaudat eivät näy niissä.

Rinnevarjostuskartoista havaituista tervahaudoista maastossa jätettiin tarkastamatta selkeimmin tervahaudoilta näyttäneet ilmiöt, eli niin sanotut ”varmat tapaukset”. Myös Töysän alueen peruskarttoihin on merkitty useita kymmeniä tervahautoja. Näistä maastossa tarkastettiin muutamia. Tällaisia maastossa tarkastamattomia tervahautoja alueella on kaikkiaan 150, jotka nyt tehdyn inventoinnin yhteydessä tulkitaan mahdollisiksi muinaisjäännöksiksi.

Aiemmin mainitun tervahautakartan (Laukkonen 1989: 76-78) mittakaavataso on sen verran pieni, että sen avulla yksittäisen tervahaudan tarkkaa sijaintia on mahdoton paikantaa. Kartan voi kuitenkin asemoida nykykoordinaatistoon arviolta alle sadan metrin tarkkuudella, jolloin *Töysän historiassa* esitettyjen tervahautojen rinnalle voi laittaa myös nyt maastossa tarkastetut sekä tarkastamatta jätetyt tervahaudat. Tämän yhdistelmäkartan perusteella voi todeta muun muassa sen, että Mutkankylän eteläpuolella näkyy rinnevarjostuskartassa huomattavasti enemmän tervahautoja, kuin mitä teoksessa esitetään. Liesjärven koillispuolelle teoksessa on puolestaan esitetty toistakymmentä sellaista tervahautaa, joita ei näy rinnevarjostuskartoissa.

Museoviraston julkaiseman oppaan mukaan kaikki vähintään sadan vuoden ikäiset tervahaudat ovat kiinteitä muinaisjäännöksiä. Oppaan mukaan tervahautoja suojellessa on kuitenkin otettava huomioon niiden ”konteksti suhteessa elinkeinon historiaan alueella”. Jokaisen tervahaudan suojelu ei ole mahdollista saati mielekästä niiden paikoittaisen esiintymistiheyden vuoksi (Niukkanen 2009: 52-53).

Maastotöiden aikana alueelta havaittiin kaikkiaan 26 tervahautaa, jotka ovat kiinteitä muinaisjäännöksiä. Näiden maastossa todettujen tervahautojen lisäksi alueella on siis 150 maastossa tarkastamatonta tervahautaa, jotka ovat mahdollisia muinaisjäännöksiä. Näiden lisäksi alueella on suurella todennäköisyydellä jonkinmoinen määrä sellaisia tervahautoja, joita ei näy rinnevarjostuskartoissa tai joita ei ole merkitty peruskarttoihin. Töysän alueen lukuisten tervahautojen lopullisesta muinaisjäännösstatuksesta päättää museoviranomainen.

Tulos

Inventointialueelta tunnettiin entuudestaan yhdeksän kiinteää muinaisjäännöstä (kivikautisia asuinpaikkoja) sekä kaksi tuhoutuneeksi katsottua muinaisjäännöstä (rautakautinen hauta sekä historiallisen ajan tarinapaikka). Inventoinnin tuloksena toinen tuhoutuneiksi katsotuista kohteista on kiinteä muinaisjäännös (tarinapaikka). Lisäksi alueelta tunnettiin 18 kivikautista löytöpaikkaa, joita ei kuitenkaan oltu merkitty muinaisjäännösrekisteriin.

Inventoinnissa löydettiin 44 kiinteää muinaisjäännöstä. Näistä viisi on kivikautisia asuinpaikkoja. Kolmen kuoppajäännöskohteen ajoitusta ei saatu selvitettyä, joten ne jäävät ajoittamattomiksi kohteiksi. Historiallisen ajan kiinteitä muinaisjäännöksiä inventoinnin aikana todettiin 36 (26 tervahautaa, hiilihauta ja -miilu, viisi rajamerkkiä, kaksi autioitunutta talon paikkaa sekä yksi raivaus/kaskiröykkiöalue).

Kiinteiden muinaisjäännösten lisäksi alueelta löydettiin kaksi muuta kulttuuriperintökohdetta (sotilastorpan paikka ja tilusrajalla oleva rajamerkki). Mahdollisia muinaisjäännöksiä alueella on 163 (13 vanhaa talonpaikkaa ja 150 tervahautaa). Nämä talonpaikat paikannettiin isojaon kartoilta, mutta maastossa niistä ei pystytty saamaan havaintoja, koska ne sijoittuvat kyntämättömiin peltoihin tai hyvin tiheään pusikkoon. Tervahaudat on paikannettu rinnevarjostuskartoilta ja peruskartoilta.

Inventoinnin jälkeen alueelta tunnetaan 54 kiinteää muinaisjäännöstä, kaksi muuta kulttuuriperintökohdetta, 163 mahdollista muinaisjäännöstä sekä 18 irtolöytöpaikkaa.

15.11.2018

Teemu Tiainen & al.

Lähteet

Jussila, Timo 2000: Pioneerit Keski-Suomessa ja Savossa. Rannansiirtymisajoitusmenetelmien perusteita ja vertailua. Muinaistutkija 2 / 2000.

Laukkonen, Ilmari 1989: Töysän historia. Vaasa 1989.

Niukkanen, Marianna 2009: Historiallisen ajan kiinteät muinaisjäännökset – tunnistaminen ja suojelu. Museovirasto 2009.

Peruskartat 2223 08, 2223 09, 2224 07, 2224 08 ja 2224 10, 1961 -1962. Maanmittauslaitos.

Siiriäinen Ari, 1978: Archaeological Shore Displacement Chronology in Northern Ostrobothnia, Finland. Iskos 2.

Tikkanen M. & Seppä H., 2001: Postgalcial history of Lake Näsijärvi, Finland, and the origin of the Tammerkoski Rapids. Fennia 179: 1: 129-141.

Arkistolähteet:

Jussila, Timo 2006: Alavuden pohjoisosan järvien rantaosayleiskaavan (2. osan) alueiden muinaisjäännösinventointi 2006. Mikroliitti Oy.

Katiskoski, Kaarlo 1992: Töysä. Esihistoriallisten kohteiden inventointi.

Kartta Töysän pitäjästä, Kuortaneen kihlakuntaa, Waasan lääniä. 1840-luvulla (pitäjänkartta). Maanmittaushallitus.

Simpsonen-Robins, Laija & Hämäläinen, Heikki 2017: Arkeologinen perintömme - esiselvityshankkeen inventointiraportti. Alavus, Kuortane, Ähtäri.

Isojakokartat

nro	kylä	vuosi	Tekijä	Otsikko	Sig-num
A1	Perä Töysä	1761	Spoof, Eric Å.	Geometrisk Charta öfver En del Hemmans Åkar och Ängar af Perä Töysä By, uti österbotns Hövdingedöme Korsholma Norra Fögderie Lappo Socken Cuortane Capell affattat år 1761 af Eric Å. Spoof. C. Charta delen numero 4.	E49:10
A2	Perä Töysä	1761	Spoof, Eric Å.	Pääotsikko kuten A0:ssa. Charta delen af Perä Töysä numero 5.	E49:10

A3	Perä Töysä	1761	Spoof, Eric Å.	Geometrisk Charta öfver En del Hemmans Åkar och Ängar af Perä Töysä By Cuortane Capell och Lappo Socken affattade År 1761 af Eric Å. Spoof. Charta delen Numero7	E49:10
A5	Perä Töysä	1762	Spoof, Eric Å.	Geometrisk Charta öfver Närsfående Hemmans Åkars en del Ängar jemte några Ängars för Pennanen, Belägne ute Österbotna Hövdingedöme Korsholma Norra Fögderie Lappo Socken Cuortane Capell och Perä Töysä By år 1762 af Eric Å Spoof. Numero 8.	E49:10
A6	Perä Töysä	1762	Spoof, Eric Å.	Geometrisk Charta öfver Mutka Hemmans Åker en dek Ängar, jemte någon Ång för Pennanen Hutoniemi och Lambimäki, Belägne uti Österbotns Hövdingedöme Korsholms Norra Fögderie Lappo Socken Cuortane Capell och Perä Töysä By affattad år 1762 af Eric Å Spoof. Charta Delen Numero 9.	E49:10
A7	Perä Töysä	1763	Spoof, Eric Å.	Geometrisk Charta öfver Närsfående Hemmans Åkars en del Ängar Belägne uti Österbotns Hövdingedöme Korshols Norra Fögderia Lappo Sokn Cuortane Capell och Perä Töysä By, Affattad år 1763. af Eric Å. Spoof. Charta Delen Numero 10.	E49:10
B9	Töysä	1814-1817	Ingman, H	Karta delen N:1 öfver Töysä Bys Åker, Äng och Skogs belägen uti Kuortane Socken Korsholms Östra Härad och Wasa Län.	E49:11
B10 – B13	Töysä	1814-1817	Ingman, H	Pääotsikko kuten B9:ssä. Karta delen N:1	E49:11
B14 – B23	Töysä	1814-1817	Ingman, H	Pääotsikko kuten B9:ssä. Karta Delen N:2	E49:11

Kohdeluettelo

Rnro = raportin kohdenumero. Nro:t 1-11 ovat ennestään tunnettuja, muut inventoinnissa havaittuja.

Rnro	N	E	nimi	ajoitus	tyyppi	laji	Status	kaava
1	6956948	336395	Tohni Tohninmäki	historiallinen	palvonta	tarinapaikka	-	SM
2	6952112	337559	Hakomäki/Hannula	kivikautinen	asuinpaikka		muinaisj	SM
3	6950659	337103	Ponneranta/Rasinperä	kivikautinen	asuinpaikka		muinaisj	SM
4	6948467	337252	Autio-Pennala	kivikautinen	asuinpaikka		muinaisj	SM
5	6948407	337299	Niku-Pennala	rautakautinen	hautaus	ruumiskalmisto		x
6	6948761	337983	Vuorenmaa/Vuorela	kivikautinen	asuinpaikka		muinaisj	SM
7	6946535	339884	Tyrni	kivikautinen	asuinpaikka		muinaisj	SM
8	6946828	334232	Peltomäki	kivikautinen	asuinpaikka		muinaisj	SM
9	6945445	333407	Isorimmi/Kukkomäki	kivikautinen	asuinpaikka		muinaisj	SM
10	6944937	333145	Koski-Tuuri	kivikautinen	asuinpaikka		muinaisj	SM
11	6945467	339614	Kallioniemi	kivikautinen	asuinpaikka		muinaisj	SM
12	6957198	339307	Jyrännotko	historiallinen	valmistus	tervahauta	muinaisj	SM
13	6950453	333197	Kettukangas	historiallinen	valmistus	tervahauta	muinaisj	SM
14	6950296	333388	Pettutaikina	historiallinen	valmistus	tervahauta	muinaisj	SM
15	6937444	335256	Kaukola	historiallinen	valmistus	tervahauta	muinaisj	SM
16	6959237	343361	Kiimamäki	historiallinen	valmistus	tervahauta	muinaisj	SM
17	6960229	342017	Kaakkolamminneva	historiallinen	valmistus	tervahauta	muinaisj	SM
18	6961883	338732	Kangaspuro 1	historiallinen	valmistus	tervahauta	muinaisj	SM
19	6961927	338741	Kangaspuro 2	historiallinen	valmistus	tervahauta	muinaisj	SM
20	6963162	338811	Jäkälämäen Korkia	historiallinen	raja	rajamerkki	muinaisj	SM
21	6963076	339047	Rajamerkki 372	historiallinen	raja	rajamerkki	muinaisj	SM
22	6961472	340597	Peltomäenkangas	kivikautinen	asuinpaikka		muinaisj	SM
23	6961280	340467	Soukkapuro	kivikautinen	asuinpaikka		muinaisj	SM
24	6958535	335694	Kuljunneva	historiallinen	valmistus	tervahauta	muinaisj	SM
25	6961069	340305	Iloranta	kivikautinen	asunta	asuinpaikka	muinaisj	SM
26	6955265	344795	Lahdenpellot	historiallinen	valmistus	tervahauta	muinaisj	SM
27	6957494	343134	Lehtiniemi	historiallinen	valmistus	tervahauta	muinaisj	SM
28	6961109	342235	Ranta-aho	historiallinen	valmistus	tervahauta	muinaisj	SM
29	6959938	340178	Tervasneva	historiallinen	valmistus	tervahauta	muinaisj	SM
30	6947130	340123	Haukkapuro	historiallinen	valmistus	tervahauta	muinaisj	SM
31	6945394	343457	Saaripuro	historiallinen	valmistus	tervahauta	muinaisj	SM
32	6944229	343960	Haukilampi	historiallinen	valmistus	hiilimiilu	muinaisj	SM
33	6937018	341590	Rantalanhiekka	kivikautinen	asuinpaikka		muinaisj	SM
34	6939747	340409	Lieskangas 1	kivikautinen	asuinpaikka		muinaisj	SM
35	6939868	340413	Lieskangas 2	historiallinen	valmistus	hiilihauta	muinaisj	SM
36	6939489	340291	Lieskangas 3	ajoittamaton	tunnistamaton	kuoppajäännös	muinaisj	SM

37	6940120	340425	Vuoripuro	ajoittamaton	tunnistamaton	kuoppajäännös	muinaisj	SM
38	6945677	343637	Peuralankangas	historiallinen	valmistus	tervahauta	muinaisj	SM
39	6941692	343329	Selkämaa	historiallinen	valmistus	tervahauta	muinaisj	SM
40	6939175	337086	Lauttaneva	historiallinen	valmistus	tervahauta	muinaisj	SM
41	6944258	332057	Ravirata	historiallinen	valmistus	tervahauta	muinaisj	SM
42	6943448	335255	Haanpäänkorpi	historiallinen	valmistus	tervahauta	muinaisj	SM
43	6947023	333100	Heikinrinne	historiallinen	valmistus	tervahauta	muinaisj	SM
44	6954968	334399	Tuovila	historiallinen	valmistus	tervahauta	muinaisj	SM
45	6946525	337567	Passi 1	historiallinen	valmistus	tervahauta	muinaisj	SM
46	6946465	337642	Passi 2	historiallinen	maatalous	raivausröykkiöitä	muinaisj	SM
47	6960453	342705	Wierunketo	historiallinen	asuinpaikka	talonpaikka	muinaisj	SM
48	6957170	341148	Ackala	historiallinen	asuinpaikka	talonpaikka	mahd mj	-
50	6958213	338371	Kirvesluoma eller Liesmäki	historiallinen	asuinpaikka	talonpaikka	mahd mj	-
51	6958183	337971	Mäkelä	historiallinen	asuinpaikka	talonpaikka	mahd mj	-
52	6956954	336367	Tohni	historiallinen	asuinpaikka	talonpaikka	mahd mj	-
53	6944795	333116	Soldat torp	historiallinen	asuinpaikka	torppa	mahd mj	-
54	6944914	333153	Turi	historiallinen	asuinpaikka	talonpaikka	mahd mj	-
55	6950406	334283	Laurila	historiallinen	asuinpaikka	talonpaikka	mahd mj	-
57	6958037	341641	Sutala	historiallinen	asuinpaikka	talonpaikka	mahd mj	-
58	6953719	343060	Mutka	historiallinen	asuinpaikka	talonpaikka	mahd mj	-
59	6955127	343466	Heikilä	historiallinen	asuinpaikka	talonpaikka	mahd mj	-
61	6946584	339997	Mähönen	historiallinen	asuinpaikka	talonpaikka	mahd mj	-
62	6942277	345571	Koivu Nevan Lähdet	historiallinen	asuinpaikka	rajamerkki	muinaisj	SM
63	6940559	344567	Kortesmäki	historiallinen	asuinpaikka	rajamerkki	muinaisj	SM
64	6941353	339847	tontti	historiallinen	asuinpaikka	talonpaikka?	mahd mj	-
65	6938450	341752	Kaunismaa	historiallinen	asuinpaikka	talonpaikka	muinaisj	SM
66	6933093	337056	Walkia Nua Rå	historiallinen	asuinpaikka	rajamerkki	muinaisj	SM
67	6940380	340081	Ahola	historiallinen	valmistus	tervahauta	muinaisj	SM
68	6940276	340206	Vuoripuro 2	ajoittamaton	tunnistamaton	kuoppajäännös	muinaisj	SM
69	6939719	344071	Selkä Nevan Saari	historiallinen	raja	rajakivi	mahd mj	-
70	6939950	340514	Vuoripuro 3	historiallinen	valmistus	tervahauta	muinaisj	SM
71	6940146	340322	Lieskangas 4	historiallinen	valmistus	tervahauta	muinaisj	SM
72	6943907	339601	Juppo	historiallinen	asuinpaikka	talonpaikka	mahd mj	-
73	6960158	335775	Mantere	historiallinen	raja	rajamerkki	mkp	S

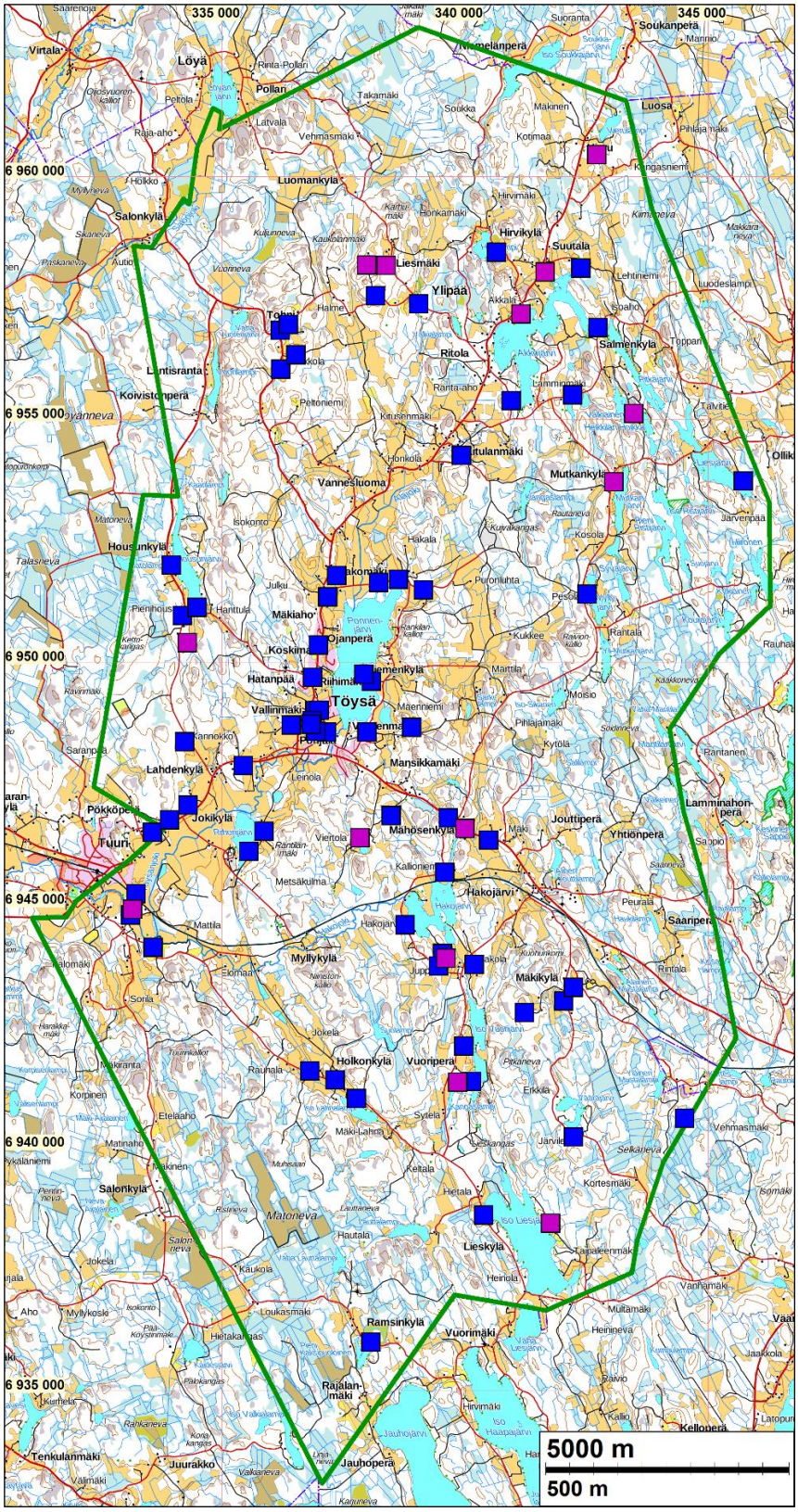
Isojakokartoilta 1761 - 1817 paikannetut talot ja torpat:

Paikannustarkkuus arviolta 10 - 40 metriä
Sarakeselite: Rnro =raportin kohdenumero, nro = ”työnumero” karttaviitteeksi, IJK isojakokartan numero, mikä viittaa edellisen taulukon ensimmäiseen sarakkeeseen, kmrk = merkintä isojako-kartalla, nimi = nimi isojakokartalla, laji = talo/torppa

Rnro	nro	N	E	IJK	kmrk	nimi	laji
-	1	6949001	336907	A1	4	Pavola	talo
-	2	6949016	336997	A1	3	Härranen	talo
-	3	6948560	337152	A1	11	Pennanen	talo
-	4	6948798	336855	A1		Soldat Torp	torppa
-	5	6948576	336921	A1		Soldat Torp	torppa
54	6	6944914	333153	A2	5	Turi	talo
-	7	6945232	333226	A2	24	Kukomäki	talo
-	8	6944795	333116	A2		Soldat Torp	torppa
-	9	6951788	337353	A3	23	Hakomäki	talo
-	11	6949615	338066	A3	13	Hutoniemi	talo
72	12	6943907	339601	A5	19	Juppo	talo
-	14	6941018	337762	A5	12	Lahnanen	talo
-	17	6955512	342214	A7	22	Lambimäki	talo
48	18	6957170	341148	A7	15	Ackala	talo
-	19	6950961	334182	A7	21	Housu	talo
-	23	6938622	340376	B9	6?	Kejsala	talo
65	25	6938450	341752	B9	79	Kaunismaa	talo
-	26	6936001	338058	B9	16	Ramsila	talo
-	28	6941590	336805	B10	94	Knisvilä	talo
-	29	6941401	337320	B10	96	Holko	talo
-	30	6941375	340135	B10	45	Wuorensalmi	talo
64	31	6941353	339847	B10		tontti	?
-	34	6944130	333579	B11	44	Pundasniemi	talo
-	35	6946107	335551	B11	33	Rihojärvi	talo
-	36	6946522	335863	B11	32	Frändilä	talo
46	37	6946391	337834	B11	61?	Passi?	talo
-	38	6946502	333563	B12	69?	Witamäki	talo
-	39	6947877	335438	B12	74	Riholechto	talo
-	40	6946753	333920	B12	54	Jokiaho	talo
-	41	6947063	334300	B12	62	Peldomäki	talo
-	42	6948365	334227	B12	83	Andila	talo
-	44	6951134	334481	B12	21	torp	torppa
55	45	6950406	334283	B12	68	Laurila	talo
-	46	6948708	336420	B12	84	Hedborg	talo
-	47	6948724	336830	B12		kirkko	kirkko

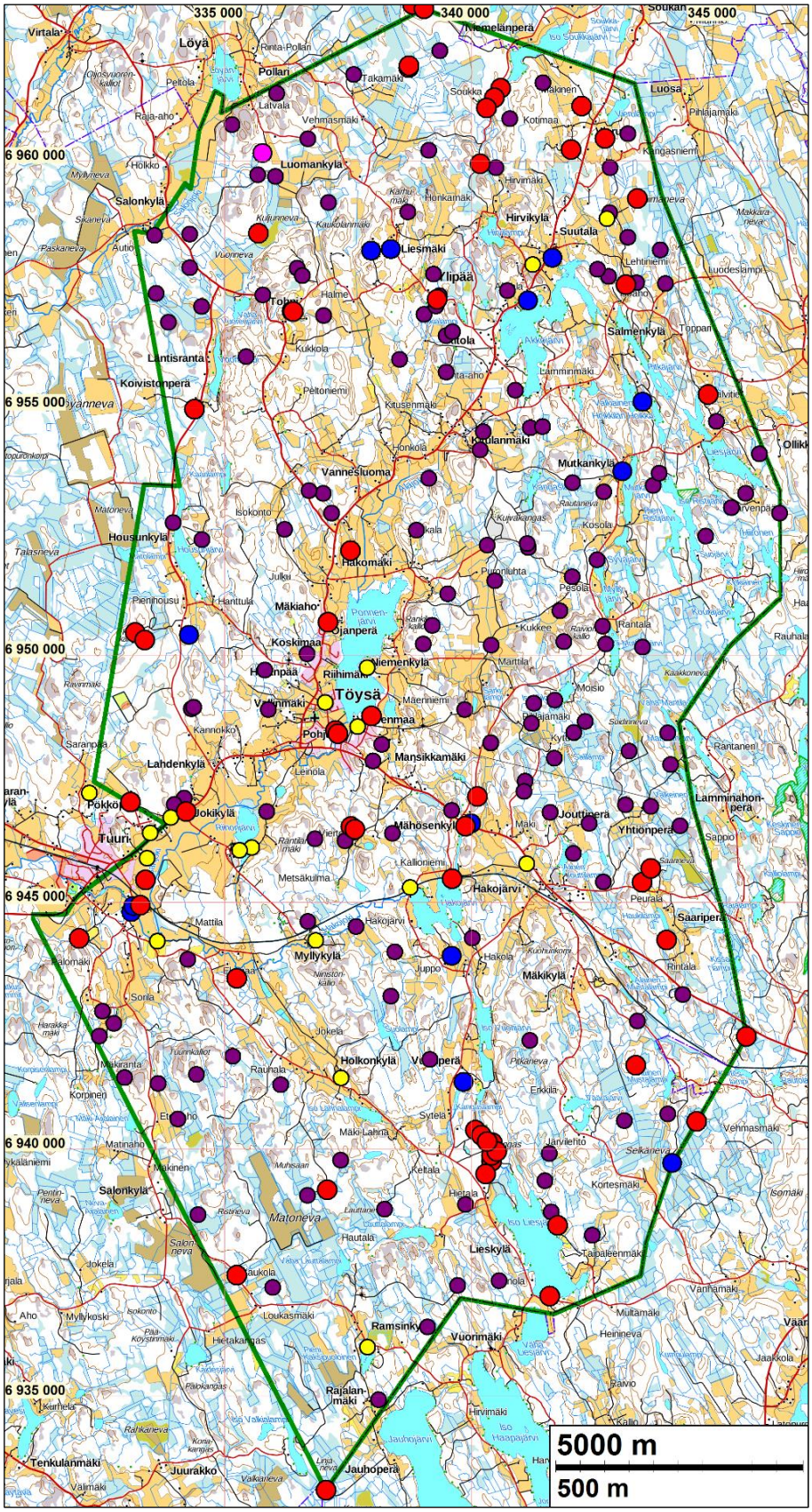
-	48	6952005	333959	B13	82	Tuoko	talo
-	51	6956892	342731	B15	1	Ketola eller Salmi	talo
-	52	6958117	342381	B15	59	Pohjaslachti	talo
-	53	6955388	340947	B15	1	Torp	torppa
-	55	6958447	340641	B15	47	Hirvelä	talo
47	56	6960453	342705	B15	71	Wieronketo	talo
57	57	6958037	341641	B15	64	Sutala	talo
-	58	6957377	339045	B15	17	Kirvesluoma	talo
-	59	6957547	338153	B15	17	Kirvesluoma eller Palo-mäki	talo
50	60	6958170	338375	B15	17	Kirvesluoma eller Lies-mäki	talo
51	61	6958183	337971	B15	50	Mäkelä	talo
-	65	6956034	336204	B17	52	Raiskinmäki	talo
-	66	6956836	336195	B17	10	Torp	torppa
-	67	6956954	336367	B17	10	Tohni	talo
-	68	6956334	336513	B17	29	Kockola	talo
-	69	6951405	342509	B18	87	Pesola	talo
58	70	6953719	343060	B18	2	Mutka	talo
-	72	6953735	345728	B18	61	Annala	talo
59	73	6955127	343466	B18	78	Heikilä	talo
-	81	6949695	336858	B19	73	Rihimäki	talo
-	83	6949758	337916	B19	13	Hotoniemi	talo
-	84	6950358	336983	B19	42	Ojanpärä	talo
-	85	6951352	337174	B19	36	Ahola	talo
-	87	6951647	338220	B19	85	Korkianiemi	talo
-	88	6951710	338629	B19	57	Rautio	talo
-	89	6951494	339143	B19	81	Backala	talo
-	90	6954256	339924	B19	1	Kitula	talo
-	91	6940228	342231	B20	86	Erickelä	talo
-	94	6940608	344518	B20	88	Kortesmäki	talo
-	99	6942104	339970	B21	90	Ekola	talo
-	100	6944003	339534	B21	19	Juppo (n)	talo
-	101	6943752	339454	B21	19	Juppo (s)	talo
-	102	6943782	340192	B21	92	Hakola	talo
-	103	6942788	341221	B21	89	Kuivasmäki	talo
-	104	6943024	342025	B21	70	Ylimäki	talo
-	105	6943307	342230	B21	30	Katajamäki	talo
-	109	6945678	339584	B23	93	Kallionjemi	talo
-	110	6944598	338763	B23	34	Hakojärvi	talo
61	111	6946584	339997	B23	14	Möhönen	talo
-	112	6946343	340481	B23	15	Heikola	talo

-	113	6946794	339654	B23	95	Skurila	talo
-	114	6946843	338480	B23	80	Takala	talo
-	115	6948568	337977	B23	43	Wuorenma	talo
-	116	6948663	338898	B23	43	Wuorenma Torp	torppa

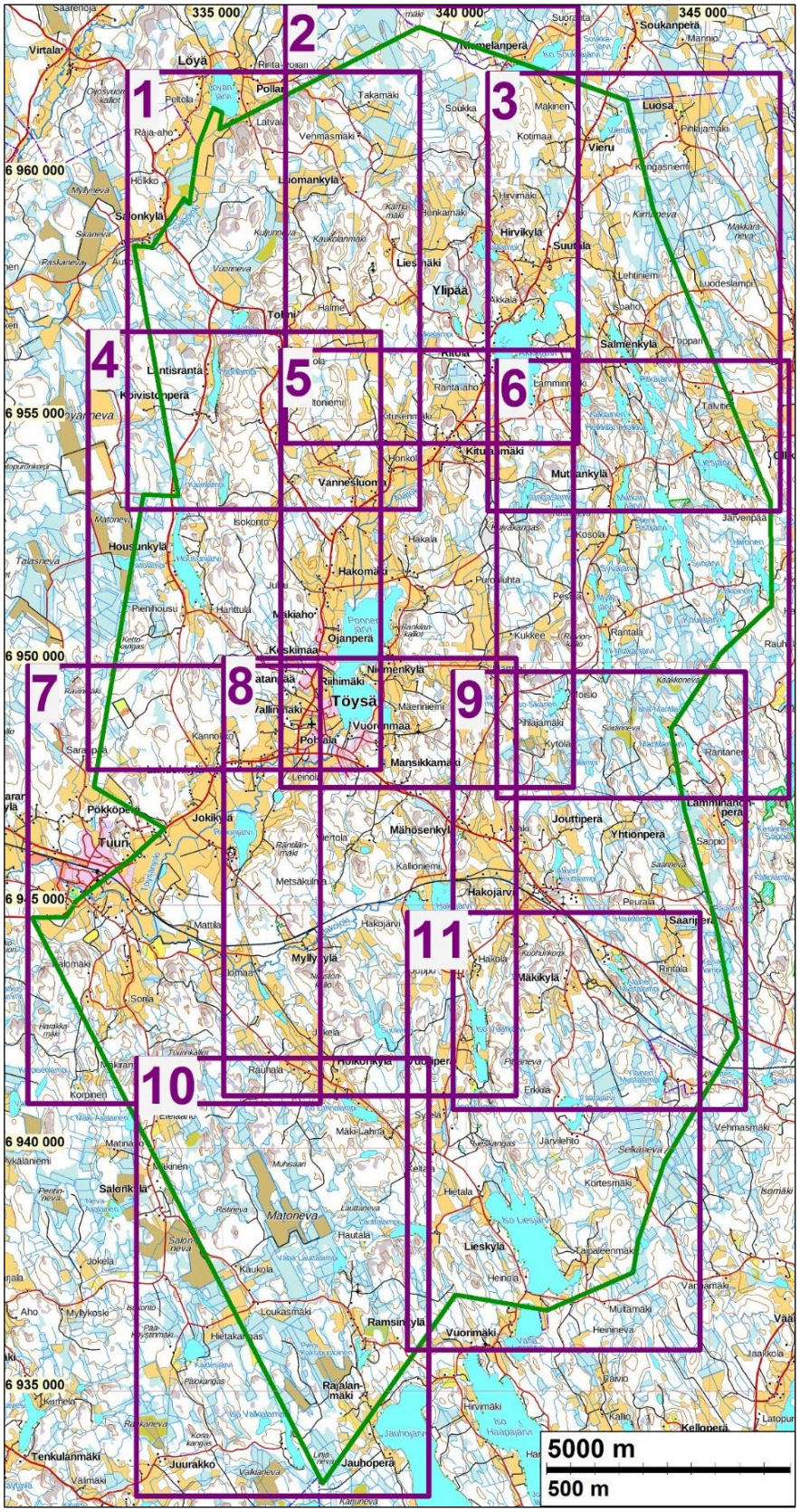
Raportissa kohteina käsitellyt, isojakokartoilta paikannetut, talot on merkitty sinipunaisella neliöillä. Siniset neliöt ovat ne vanhat talonpaikat, jotka sijoittuvat nykyisin rakennetulle alueelle.

Yleiskartat

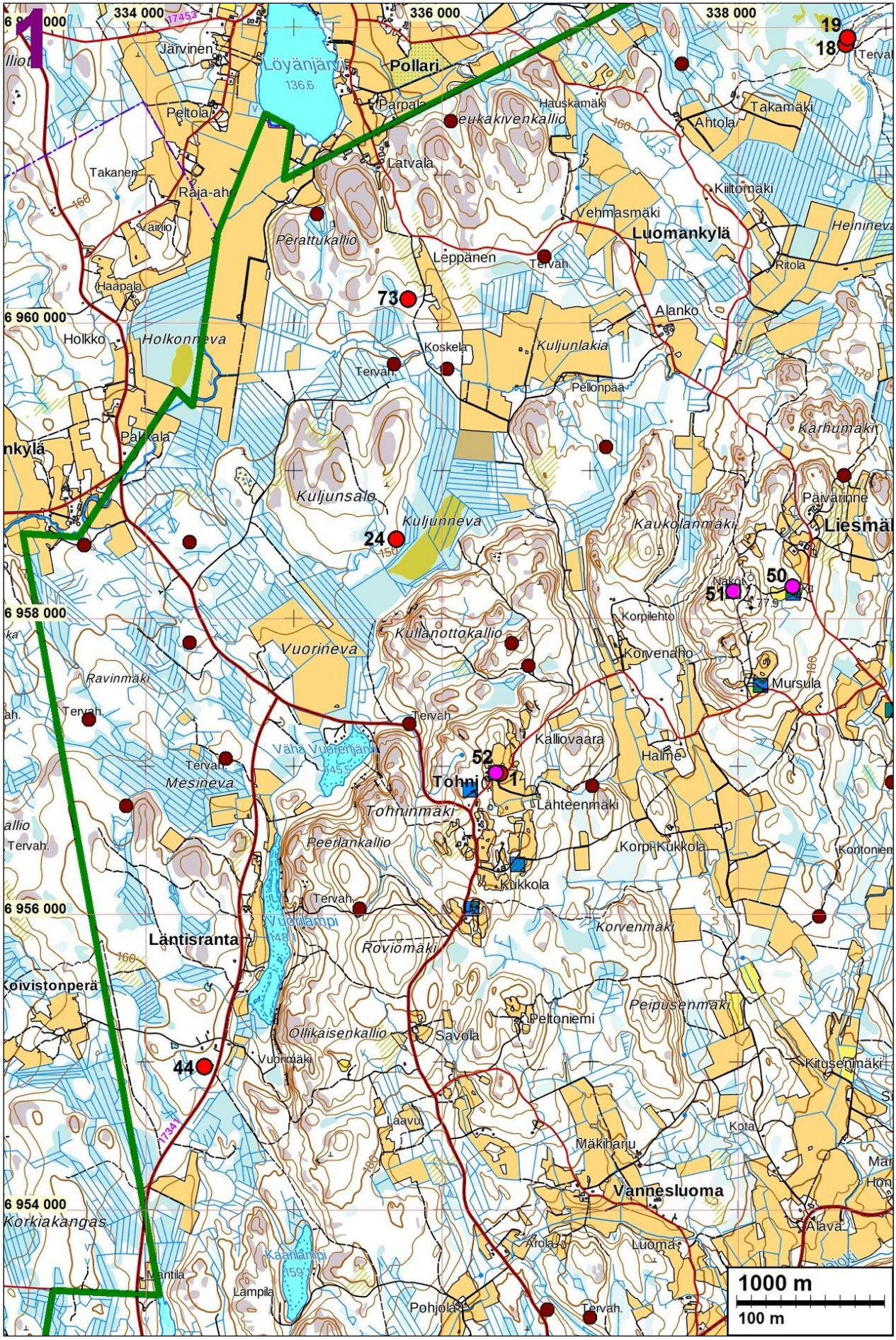

Kiinteät muinaisjäännökset = **punainen** pallo. Mahdolliset muinaisjäännökset = **sininen** pallo.
Tarkastamattomat tervahaudat (mahdollisia muinaisjäännöksiä) = **tumman sinipunainen** pallo.
Löytöpaikat = **keltainen** pallo.

Tarkempien yleiskarttojen lehtijako

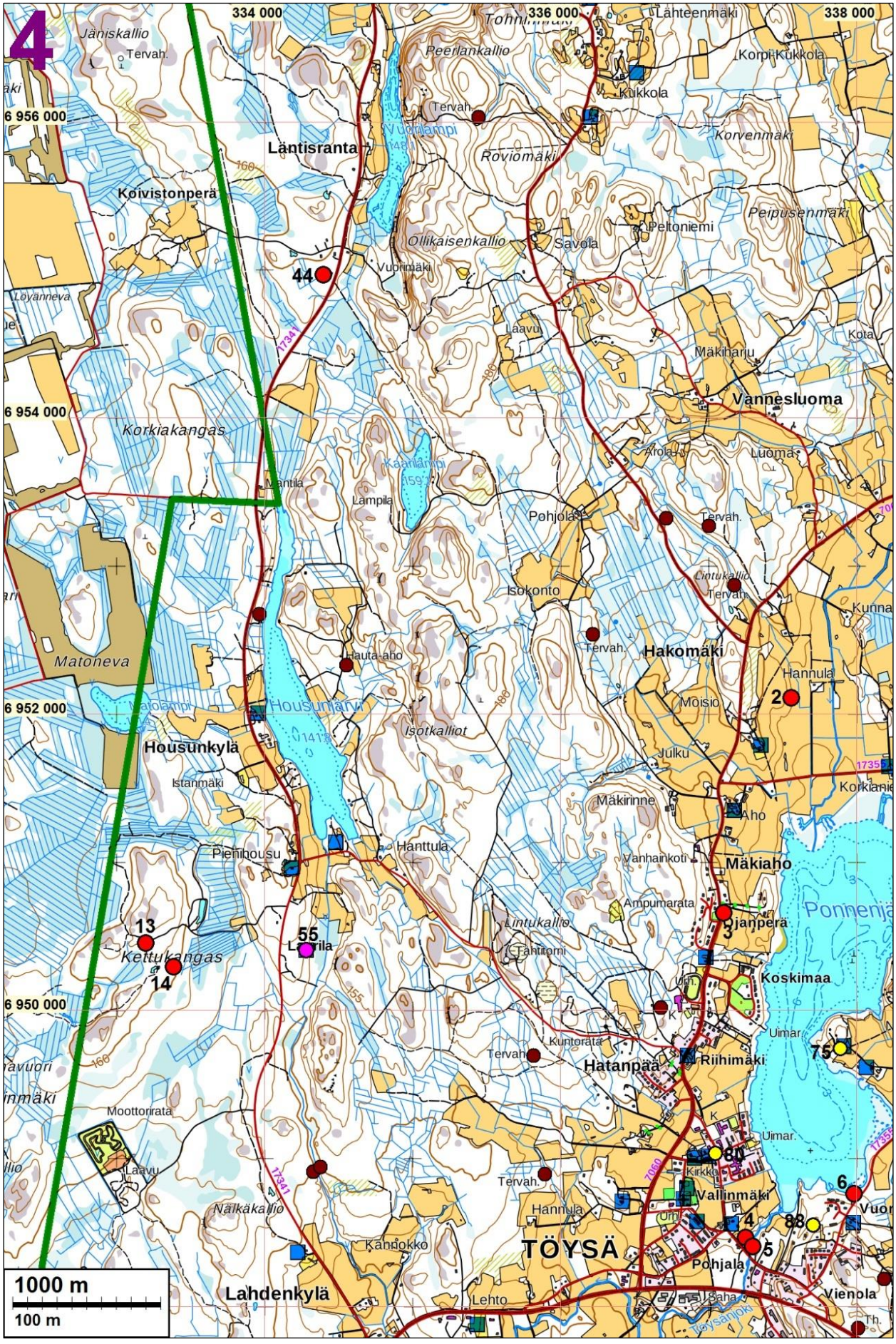

Yleiskartoilla muinaisjäännökset = punainen pallo, mahdolliset muinaisjäännökset = sinipunainen pallo, löytöpaikat = keltainen pallo. tarkastamattomat tervahaudat = ruskea pallo. Sininen neliö on vanha, isojakokartalta paikannettu talon paikka. Symbolin vieressä oleva numero on raportin kohdenumero.

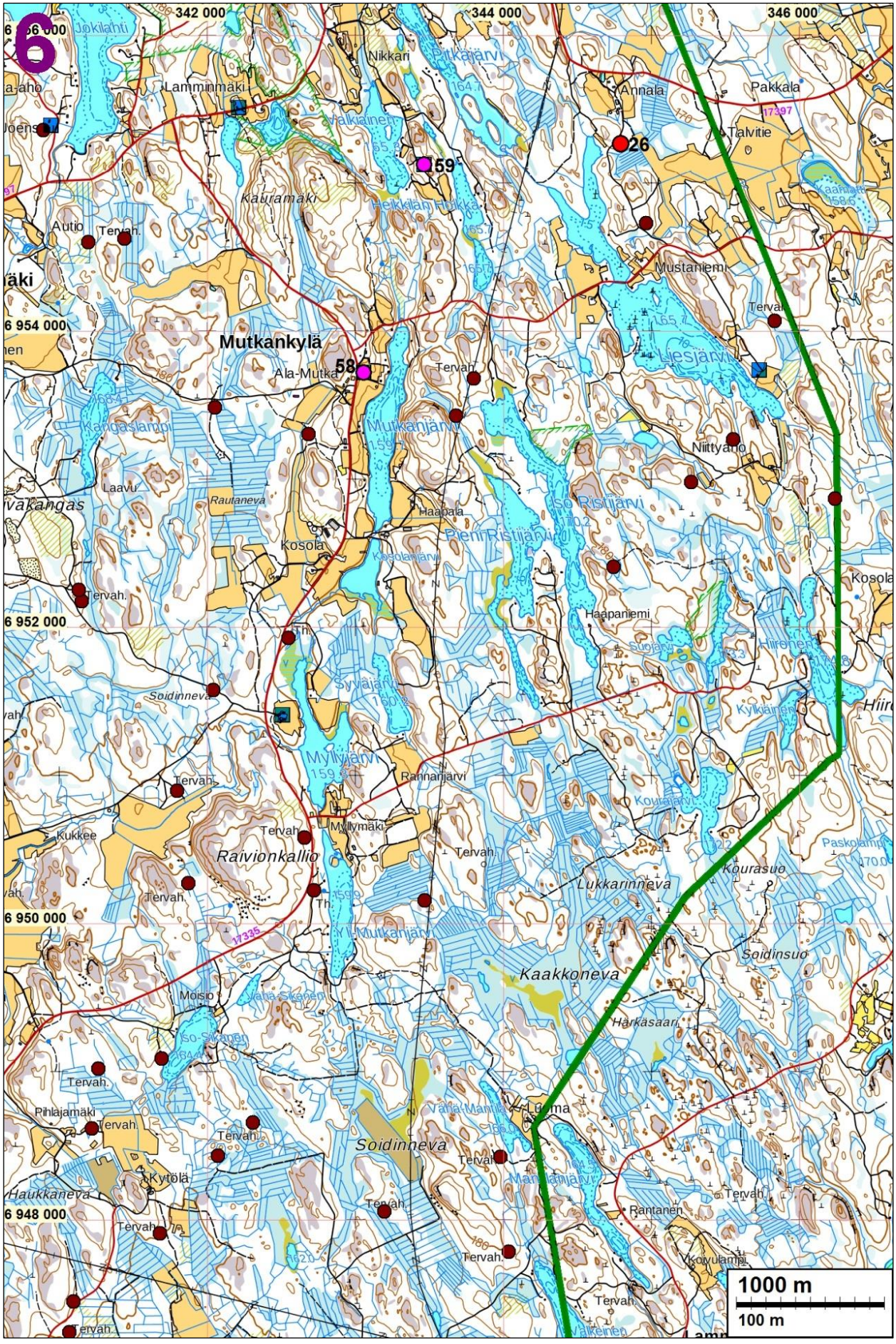

1
334 000
336 000
338 000
6 960 000
6 958 000
6 956 000
6 954 000
Järvinen
Löyänjärvi
136.6
Pollari
Parpala
Peltola
Takanen
Raja-aho
Vainio
Haapala
Holkko
Holkonneva
Latvala
Hauskamäki
Takamäki
Ahtola
Kiiltomäki
Vehmasmäki
Luomankylä
Heinineva
Ritola
Leppänen
Tervah.
Perattukallio
Alanko
Koskela
Kuljunlakia
Pellonpää
Karhumäki
Päivärinne
Liesmäki
Kaukolanmäki
Kuljunsalo
Kuljunneva
Korpilehto
Korvenaho
Mursula
Kullanottokallio
Vuorineva
Ravinmäki
Kalliovaara
Halme
Vähä Vuorenjärvi
Mesineva
Tohni
Lähteenmäki
Tohninmäki
Peerilankallio
Korpi-Kukkola
Kukkola
Vuorilampi
Korvenmäki
Läntisranta
Roviomäki
Koivistonperä
Peipusenmäki
Peltoniemi
Ollikaisenkallio
Savola
Vuorimäki
Kitusenmäki
Laavu
Kota
Mäkiharju
Vännesluoma
Korkiakangas
Kaarilampi
Arola
Luoma
Alava
Mantila
Lampila
Pohjola
1000 m
100 m

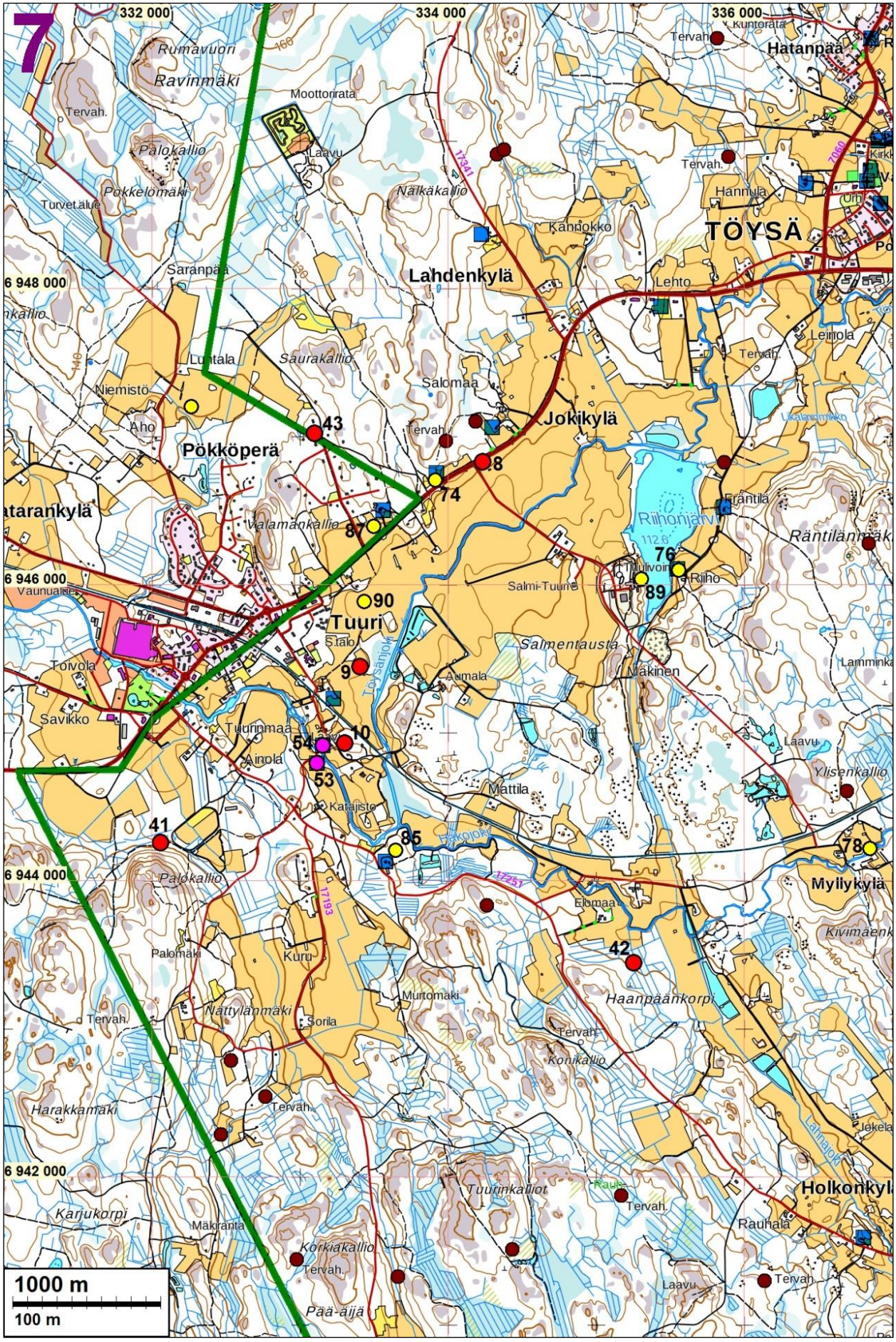

2
1000 m
100 m
338 000
340 000
6 962 000
6 960 000
6 958 000
6 956 000
Jakaläneva
Jäkälämäki
Niemelänperä
Virsulanneva
Luomankylä
Liesmäki
Hirvikylä
Suutala
Ylipää
Ritola
Autio
Mursula
Ukkokangas
Ukkojärvi
Soukka
Ahtola
Takamäki
Kiiltomäki
Vehmasmäki
Heinneva
Alanko
Honkamäki
Karhumäki
Kaukolanmäki
Päivärinne
Maenpää
Heinonen
Hirvimäki
Kallioniemi
Pitkäkangas
Kaakkolamminneva
Ukkoskallio
Laavu
Penttilä
Kotimaa
Räkkylämäki
Iloranta
Korkiakallio
Kotaniemi
Vedenottamo
Tervah.
Kota
Peurakonto
Hongikkokallio
Hauskamäki
Pellonpää
Kuljunlakia
Korpilehto
Konvenaho
Kalliovaara
Halme
Lähteenmäki
Korpi-Kukkola
Kukkola
Korvenmäki
Peipusenmäki
Peltoniemi
Kontoniemi
Rasi
Ranta-aho
Karjanneva
Kitusenmäki
Sillanpää
Joensuu
Lammimäki
Akkola
Mustalammi
Jokilahti
Laihola
Koulu
Oravasmaa
Jylhä
Kuvatulampi
Iso Soukkajärvi
Saare
Mäk
Akonni
Sal
Akko
Näkki
Kota
Tervah.
Vedenottamo
Uitto
Laavu
Tervah.
Autio
Tervah.
17
18
19
20
21
22
23
25
28
29
48
50
51
57
83
12
1
2

3
1000 m
100 m
342 000
344 000
6 960 000
6 958 000
6 956 000
6 954 000
Saarenpää
Mäkinen
Turvetuotantoalue
Saarimaa
Paalisuo
Korkiakallio
Vierulampi
Luosa
Rihlajamäki
Kotimaa
Kaivo
Vieru
Tervah.
Luoma
Penttilä
Laavu
Ahola
Haavisto
Kangasniemi
Kaakkolamminneva
Hirvimäki
Kallioniemi
Laitila
Kilmaneva
Makkaraneva
Hirvikylä
Suutala
Koulu
Hautala
Hautaneva
Soidinsuo
Jylhä
Orasmaa
Lehtiniemi
Luodeslampi
Ylipää
Laihola
Kiviniemi
Akkala
Akonniemi
Isoaho
Seppälä
Ampr.
Akkojärvi
Salmenkylä
Toppari
Mustalampi
Jokilahti
Nikkari
Pitkäjärvi
Ranta-aho
Lammimäki
Annala
Pakkala
Talvitie
Joensuu
Valkjärvi
Kauramäki
Autio
Heikkilän Hukka
Mustaniemi
Mutkankylä
Ala-Mutka
Mutkanjärvi
Kangaslampi
Niittyaho
Ijesjärvi
17397
26
27
28
47
17
16
86
83
57
48
59
58

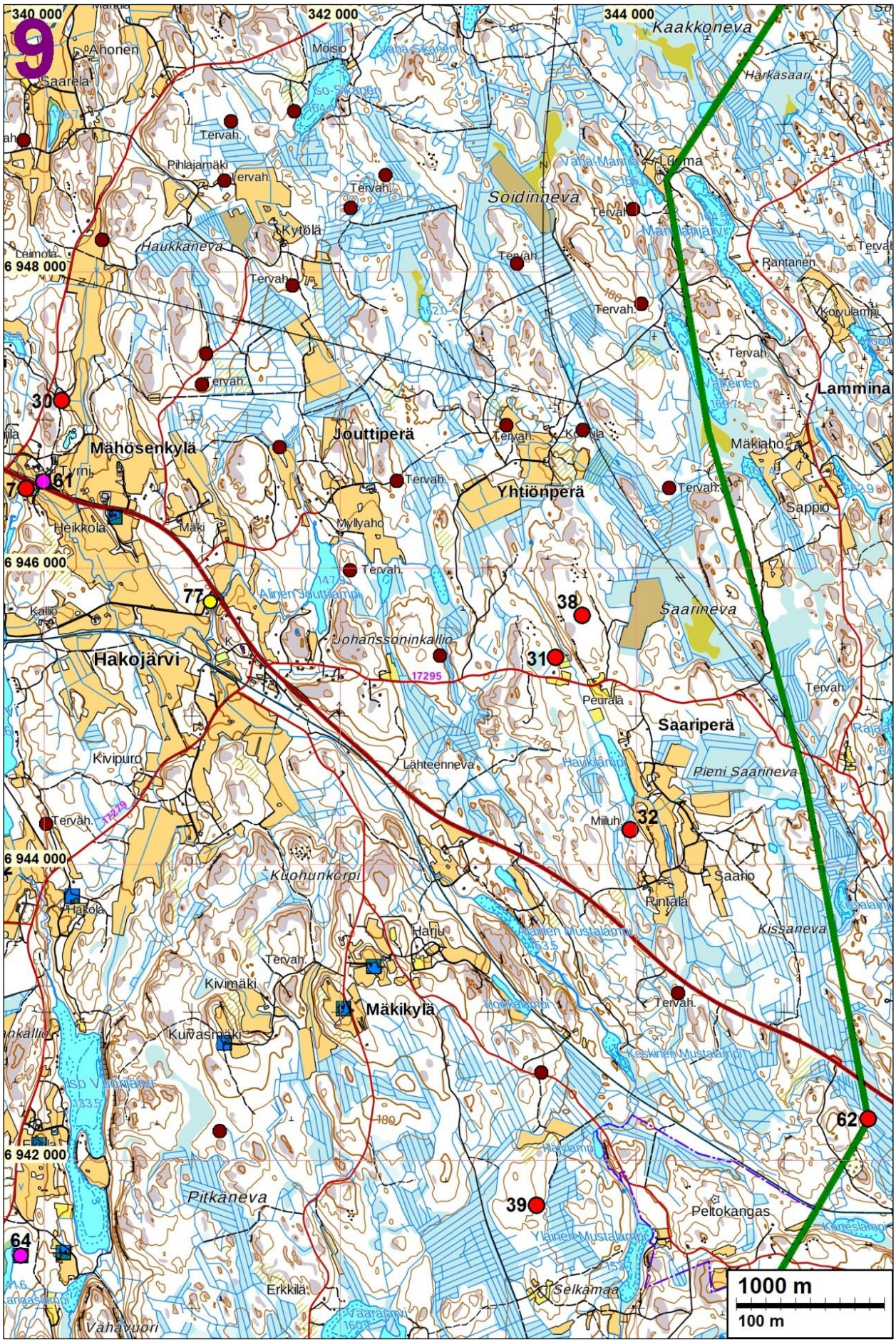

4
334 000
336 000
338 000
6 956 000
6 954 000
6 952 000
6 950 000
Jäniskallio
Tervah.
Peerlankallio
Tohni
Lähteenmäki
Korpi-Kukkola
Kukkola
Läntisranta
Vuorilampi
Roviomäki
Korvenmäki
Koivistonperä
Peipusenmäki
Peltoniemi
Ollikaisenkallio
Savola
44
Vuorimäki
Löyänneva
Laavu
Kota
Mäkiharju
Vannesluoma
Korkiakangas
Kaarilampi
Arola
Luoma
Lampila
Pohjola
Isokonto
Lintukallio
Kunna
Hakomäki
Matoneva
Hannula
2
Moisio
Housunjärvi
Isotkalliot
Housunkylä
Julku
Istanmäki
Mäkirinne
Aho
Pienihousu
Hanttula
Vanhainkoti
Mäkiaho
Ampumarata
Ponnenjä
Ojanperä
3
13
55
Lampila
Kettukangas
14
Tähtitorni
Koskimaa
Kuntorata
Uimar.
75
Hatanpää
Riihimäki
Moottorirata
80
Kirkko
6
Vallinmäki
Nälkäkallio
Hannula
4
88
Kannokko
TÖYSÄ
5
Pohjola
Vienola
Lahdenkylä
Lehto
1000 m
100 m

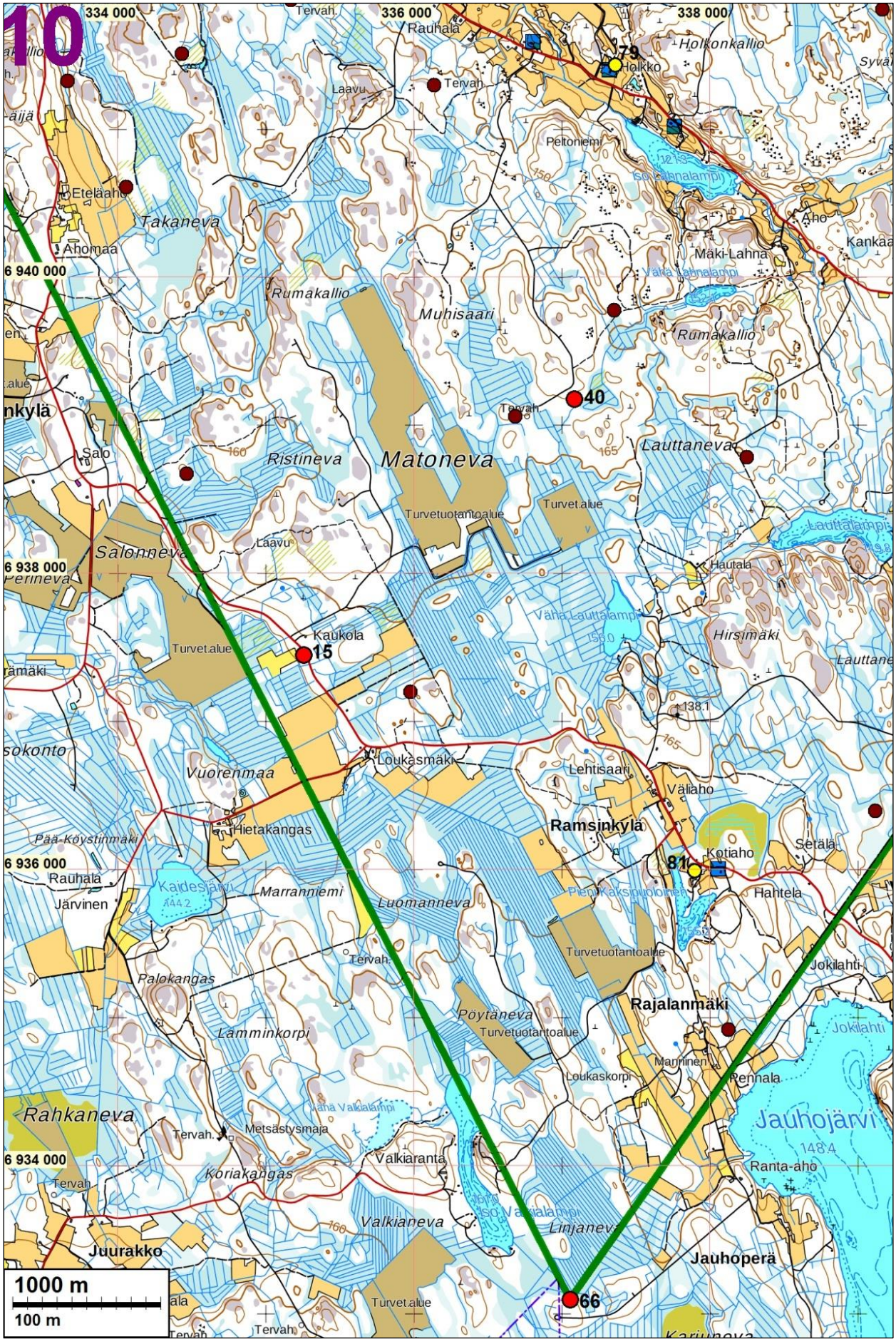

5
338 000
340 000
342 000
6 954 000
6 952 000
6 950 000
6 948 000
Ritola
Vannesluoma
Kitulanmäki
Hakomäki
Mäkiaho
Ponnenjärvi
Koskimaa
Niemenkylä
Riihimäki
Vallinmäki
Vuorenmaa
Pohjala
Vienola
Korpi
Ukkokangas
Karjanneva
Peipusenmäki
Korvenmäki
Kitusenmäki
Sillanpää
Mäkiharju
Mantere
Honkola
Kitulankallio
Pitkäaho
Papinmäki
Kunnas
Hannula
Moisio
Julku
Korkianiemi
Mäkirinne
Aho
Vanhainkoti
Ampumarata
Djanpera
Rankilankalliot
Kukkee
Niemi
Myllyrinne
Joenniemi
Mäenniemi
Kaivo
Porkkusenneva
Kuivakangas
Vaivainenneva
Puroniuhta
Soidinneva
Haukkaneva
Pikkuluhdankallio
Leimola
Kytölä
Pihlajamäki
Ahonen
Saarela
Mäenniemenlampi
Panajoki
Jokilahti
Ranta-aho
Joensuu
Autio
Lantinen
Laavu
Kangaslampi
Peltoniemi
Lintukallio
Hakala
Mattila
Lintut
Kirkko
Uimar.
Urh.
1000 m
100 m

6
342 000
344 000
346 000
6 954 000
6 952 000
6 950 000
6 948 000
Mutkankylä
Ala-Mutka
58
59
26
Nikkari
Lamminmäki
Pitkäjärvi
Valkjärvi
Annala
Pakkala
Talvitie
Kauramäki
Autio
Tervah.
Mustaniemi
Liesjärvi
Mutkanjärvi
Kangaslampi
Laavu
Rautaneva
Haapala
Kosola
Kosolanjärvi
Iso Ristijärvi
Pieni Ristijärvi
Niittyaho
Haapaniemi
Suojärvi
Hiirinen
Kylkiäinen
Soidinneva
Syväjärvi
Myllyjärvi
Rannanjärvi
Myllymäki
Kukkee
Raivionkallio
Kourajärvi
Kourasuo
Lukkarinneva
Paskolampi
Soidinsuo
Kaakkoneva
Härkäsaari
Moisio
Vähä-Sikanen
Iso-Sikanen
Pihlajamäki
Kytölä
Haukkaneva
Lohima
Vähä-Mantila
Mantelinjärvi
Rantanen
Koivulampi
1000 m
100 m

7
332 000
334 000
336 000
6 948 000
6 946 000
6 944 000
6 942 000
Rumavuori
Ravinmäki
Moottorirata
Tervah.
Palokallio
Laavu
Pökkelömäki
Turvet.alue
Näikäkallio
Kahnokko
Hatanpää
Kuntorata
Hannula
TÖYSÄ
Lahdenkylä
Saranpää
Lehto
Leimola
Luutala
Saurakallio
Niemistö
Aho
Salomaa
Jokikylä
Pökköperä
43
8
74
87
Vialamäki
Riihonjärvi
Räntilänmäki
76
89
Riiho
Salmi-Tuuri
90
Tuuri
S.talo
Salmentausta
Mäkinen
Toivola
9
Savikko
Tuurinmaa
54
10
Ainola
53
Mattila
Katajisto
41
85
78
Myllykylä
Palokallio
Elomaa
Kivimäenk
Palomäki
Kuru
42
Murtomäki
Haanpäänkorpi
Nättylänmäki
Sorila
Konikallio
Harakkamäki
Tuurinkalliot
Holkonkylä
Karjukorpi
Mäkiranta
Korkiakallio
Rauhala
Laavu
Ylisenkallio
Jokela
Pää-äijä
1000 m
100 m

8
1000 m
100 m
6 950 000
336 000
338 000
Tervah.
Kuntorata
Hatanpää
Riihimäki
Uimar.
Niemi
Myllyrinne
Joenniemi
Ahonen
Saarela
Mäenniemi
Mäenniemenlampi
Kirkko
Vallinmäki
Hannula
TÖYSÄ
Pohjala
Vuorenmaa
Vienola
Korpi
Th.
Leimola
Pikkuluhdankallio
Kaivo
Poopakka
6 948 000
Töysänjoki
Mansikkamäki
Passinkorpi
Takala
Kuuma
Mähösenkylä
Tyrni
Heikkola
Erantila
Riihonjärvi
Räntilänmäki
Passi
Viertola
Riiho
Passinkallio
Kallioniemi
Hakojärvi
Lamminkangas
Hautalampi
Mäkinen
Metsäkulma
Järvelä
Laavu
Ylisenkallio
Rappukallio
Kivipuro
Veitsiranta
Hakojoki
Pellonpää
6 944 000
Myllykylä
Kivimäenkallio
Kylmänlahdenkalliot
Haanpäänkorpi
Niinistönkallio
Aro
Hakola
Kangasnevankallio
Suolamminkangas
Suolampi
Iso Vuoniärvi
Jokela
Lahtajoki
Vuoriperä
Ekola
6 942 000
Holkonkylä
Rauhala
Holkonkallio
Holkko
Syvänotko
Laavu

9
340 000
342 000
344 000
6 948 000
6 946 000
6 944 000
6 942 000
Kaakkoneva
Härkäsaari
Ahonen
Saarela
Moisio
Iso-Skanen
Vähä-Skanen
Tervah.
Pihlajamäki
Soidinneva
Kytölä
Haukkaneva
Leimola
Lömmä
Vähä-Mantila
Mantelinjärvi
Rantanen
Ykoivulampi
Lammina
Mäkiaho
Sappio
30
Mähösenkylä
Tyrni
7
61
Heikkola
Mäki
Jouttiperä
Yhtiönperä
Myllyaho
77
Kallio
Alinen Jouttilampi
Johanssoninkallio
Hakojärvi
38
Saarineva
31
17295
Peurala
Saariperä
Kivipuro
Lähteenneva
Haukilampi
Pieni Saarineva
17279
Miluh.
32
Kuohunkorpi
Saario
Rintala
Hakola
Harju
Kissaneva
Kivimäki
Mäkikylä
Kuivasmäki
Iso Vuokilanvi
62
Pitkäneva
39
Peltokangas
64
Erkkilä
Selkämaa
Vähävuori
1000 m
100 m

10
334 000
336 000
338 000
6 940 000
6 938 000
6 936 000
6 934 000
Tervah.
Rauhala
Holkonkallio
79
Holkko
Laavu
Peltoniemi
Etelä-aho
Takaneva
Ahomaa
Aho
Kankaa
Mäki-Lahna
Rumakallio
Muhisaari
40
Salo
Ristineva
Matoneva
Lauttaneva
Turvetuotantoalue
Turvet.alue
Salonneva
Perineva
Kaukola
15
Hautala
Hirsimäki
Vuorenmaa
Loukasmäki
Lehtisaari
Väliaho
Ramsinkylä
Hietakangas
Pää-Köystinmäki
Kotiaho
81
Setälä
Rauhala
Järvinen
Kaidesjärvi
Marranniemi
Luomanneva
Hahtela
Palokangas
Jokilahti
Rajalanmäki
Lamminkorpi
Pöytäneva
Manninen
Loukaskorpi
Pennala
Rahkaneva
Metsästysmaja
Jauhojärvi
Ranta-aho
Valkiaranta
Koriakangas
Valkianeva
Juurakko
Jauhoperä
66
1000 m
100 m

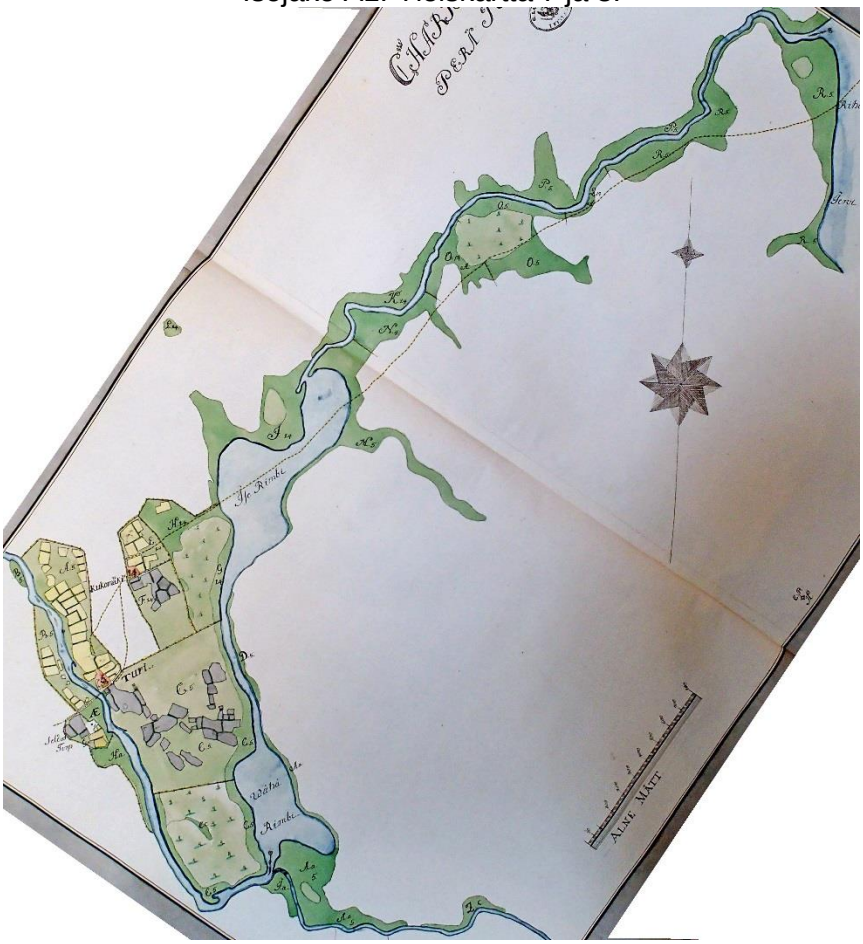

11
340 000
342 000
344 000
6 944 000
6 942 000
6 940 000
6 938 000
6 936 000
Kivipuro
Tervah.
17279
Lähteenneva
Haukilahti
Pieni Saa
Miiluh.
32
Saario
Rintala
Kuohunkorpi
Hakola
Aro
Harju
Tervah.
Kivimäki
Mäkikylä
Kangasnevankallio
Kuivasmäki
Iso Vuorijärvi
133.5
Vuoriperä
Erkkilä
180
Pitkäneva
39
Peltokang
Syvähotko
64
Ylainen Mustalampi
Selkämaa
Erkkilä
Sytelä
Vähävuori
Vaarajärvi
169.3
Ruuhela
Tervah.
63
67
68
71
37
70
Kankaanpää
Järvinen
Järvilehto
Vedenotto
Kangas
Korkia-aho
69
Selkäneva
34
Keltala
36
Kortesmäki
Kotasaarenmäki
Hietala
Lanttolanky
Tervah.
Keisala
65
Kettukallio
Lanttola
Iso Liesjärvi
145.7
Lieskylä
Saunaka
Suolampi
164.4
Taipaleenmäki
Lemperinkallio
Lauttaneva
Tervah.
Lahdenaho
Heinola
Mustaneva
33
Miilukorpi
17251
Tervah.
Rantala
Aho
Vähä Liesjärvi
145.6
Haapa-aho
17229
Vähänjärvenkallio
Heinineva
Hautolahti
Vuorimäki
1000 m
100 m

Vanhoja karttoja

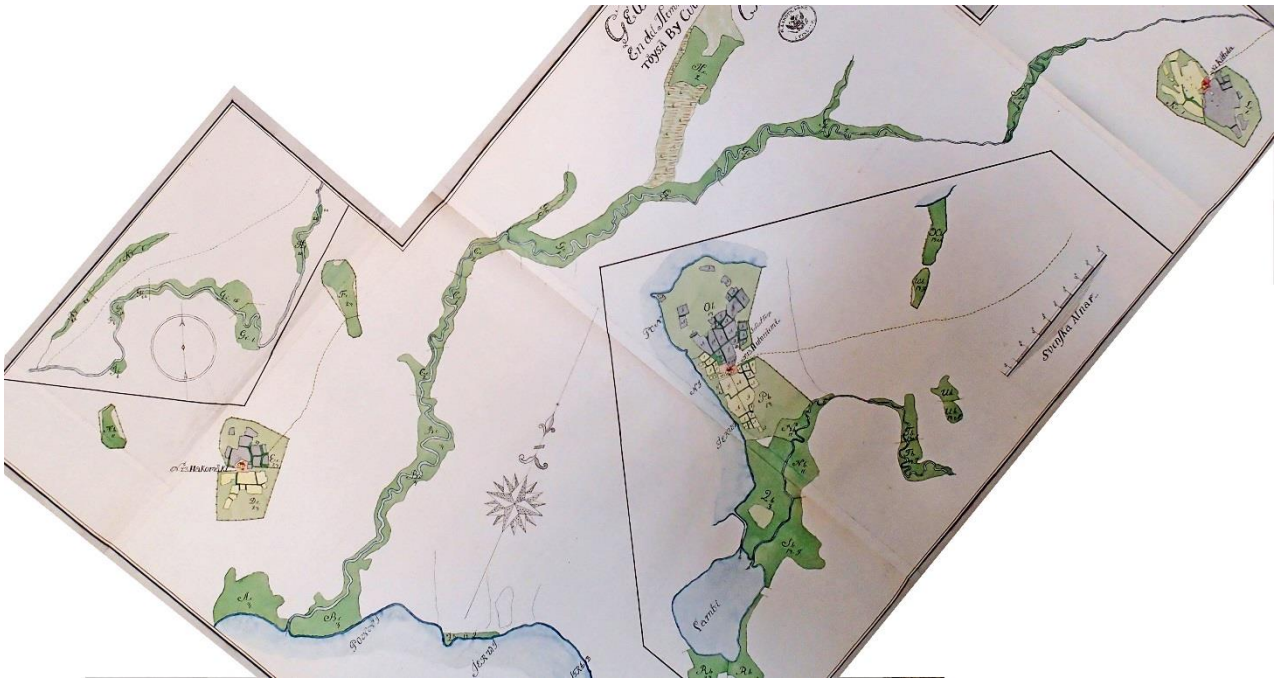
Kartat on käännetty pohjois-etelä suuntaisiksi. Karttojen tunniste A1-A7 ja B9-B23 viittaa taulukon Isojakokartat ensimmäiseen sarakkeeseen. Yleiskartta 1-11 viittaa siihen tarkempaan yleiskarttaan, jonka aluetta vanha kartta kuvaa.

Isojako A1. Yleiskartta 7 ja 8.

Isojako A2. Yleiskartta 7.

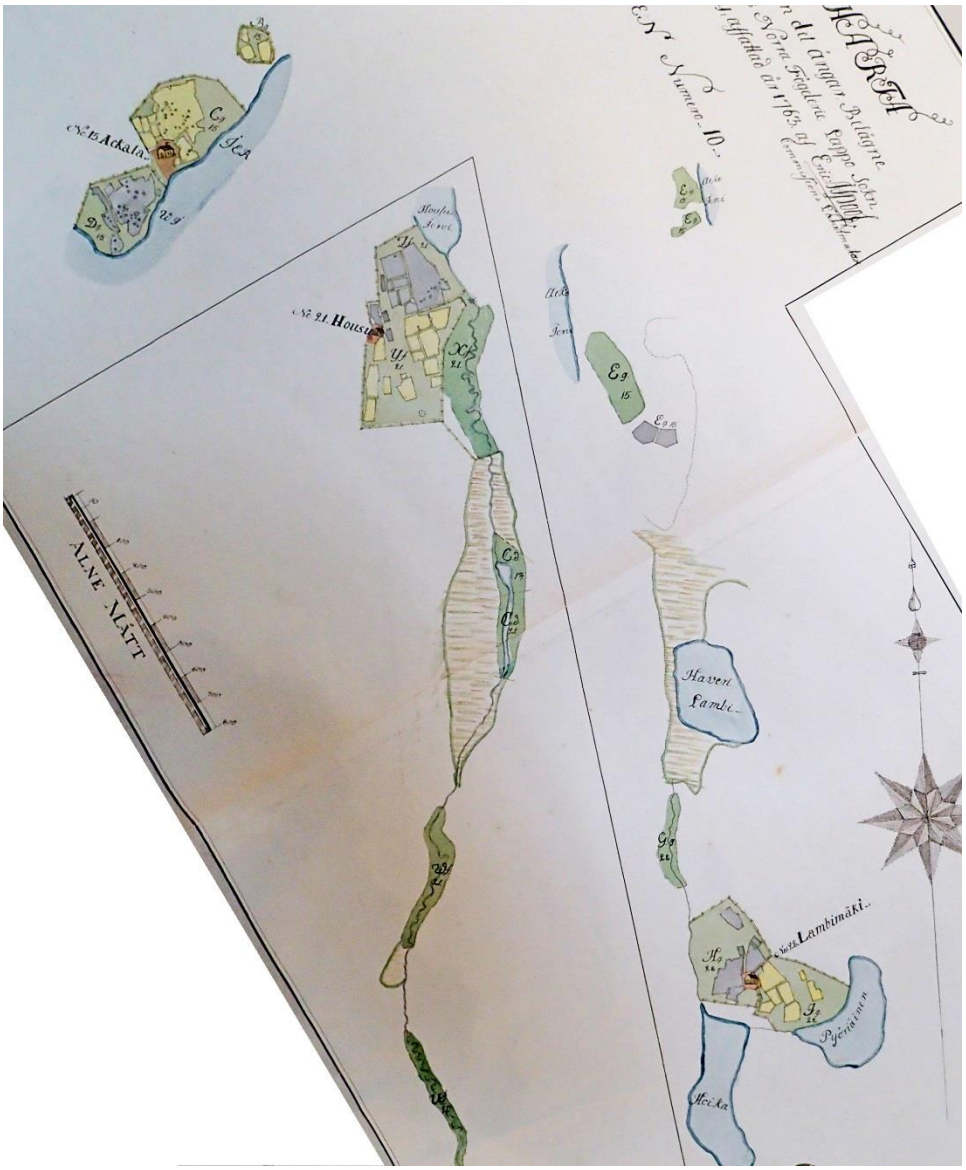
Isojako A3. Yleiskartta 5.

Isojako A5. Yleiskartta 8.

Isojako A6. Yleiskartta 6.

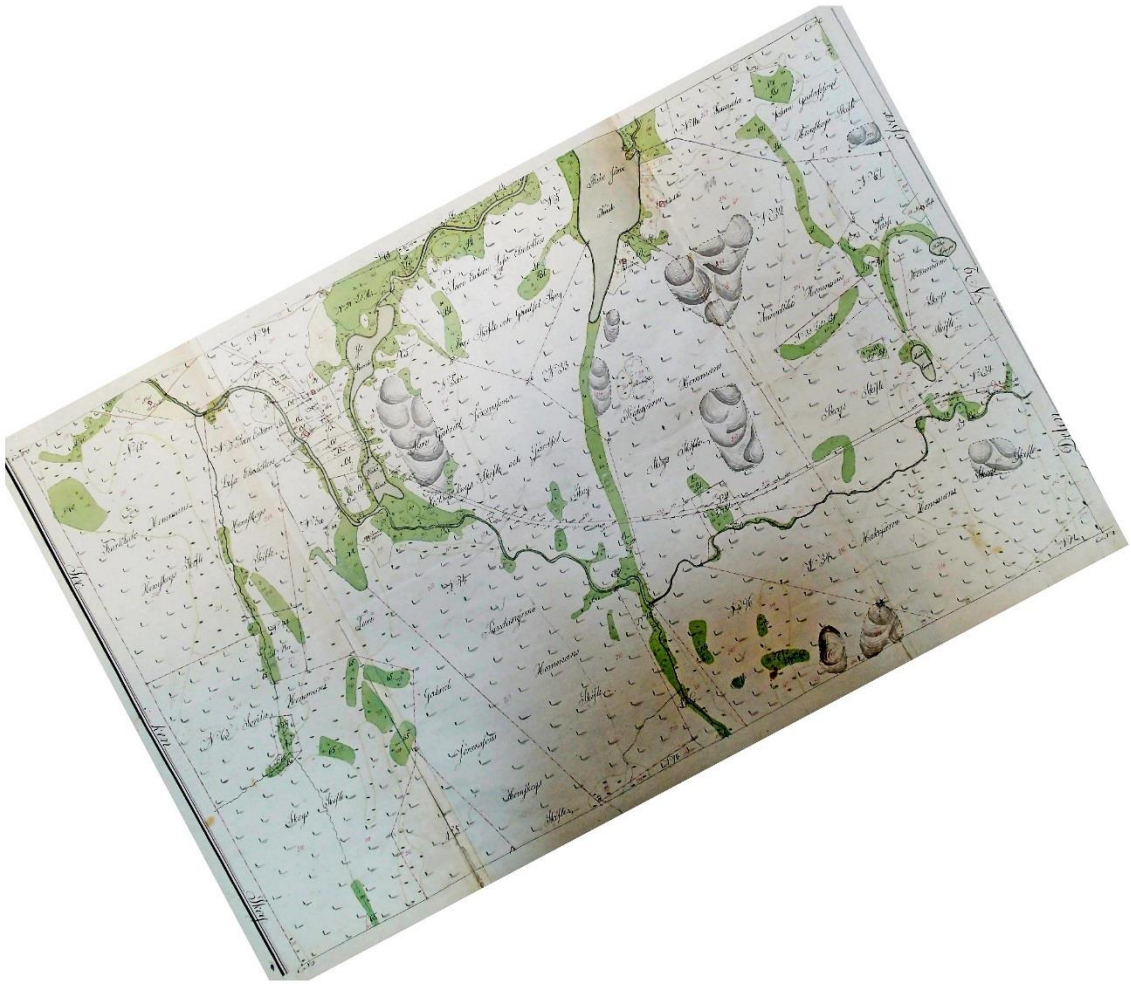
Isojako A7. Yleiskartta 3 ja 4.

Isojako B9. Yleiskartta 10 ja 11.

Isojako B10. Yleiskartta 8, 10 ja 11.

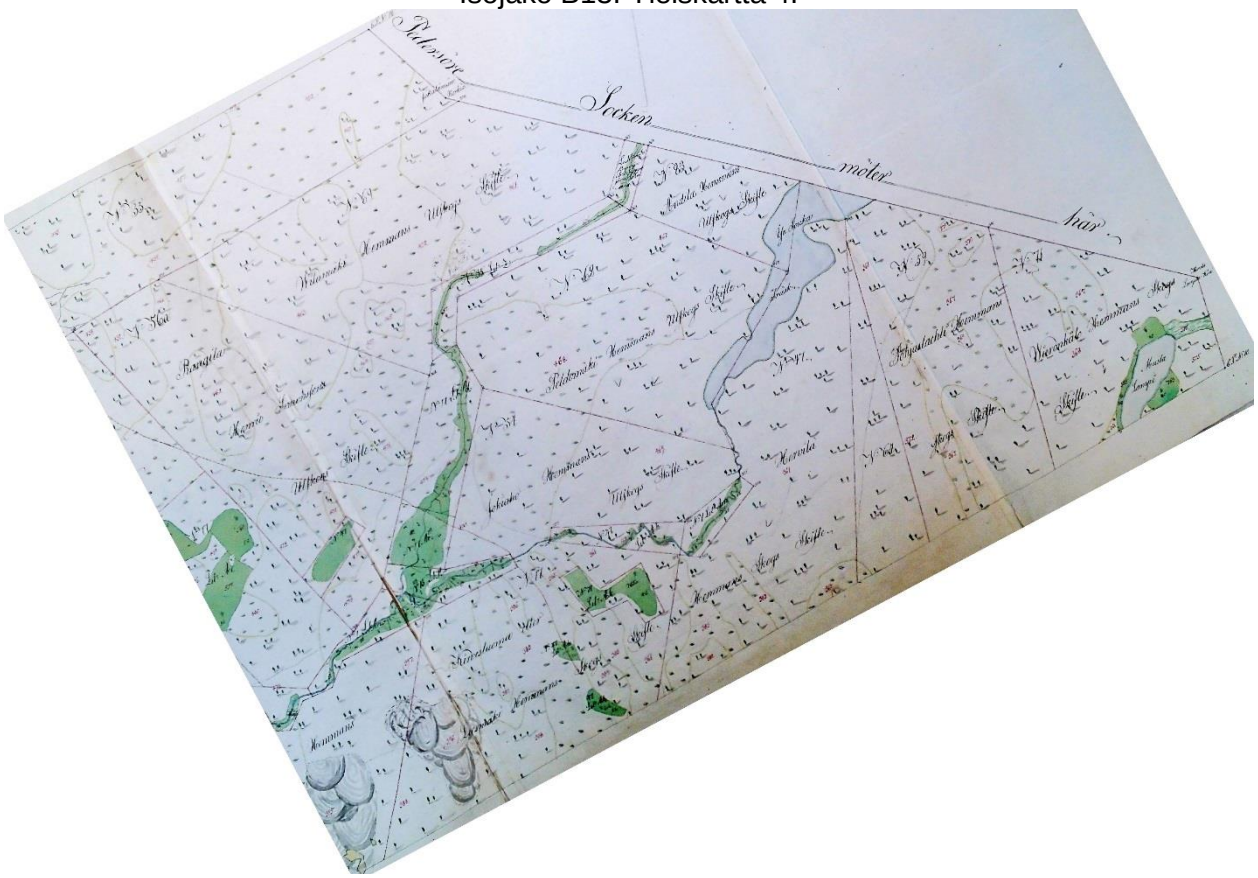
Isojako B11. Yleiskartta 7.

Isojako B12. Yleiskartta 4, 5, 7 ja 8.

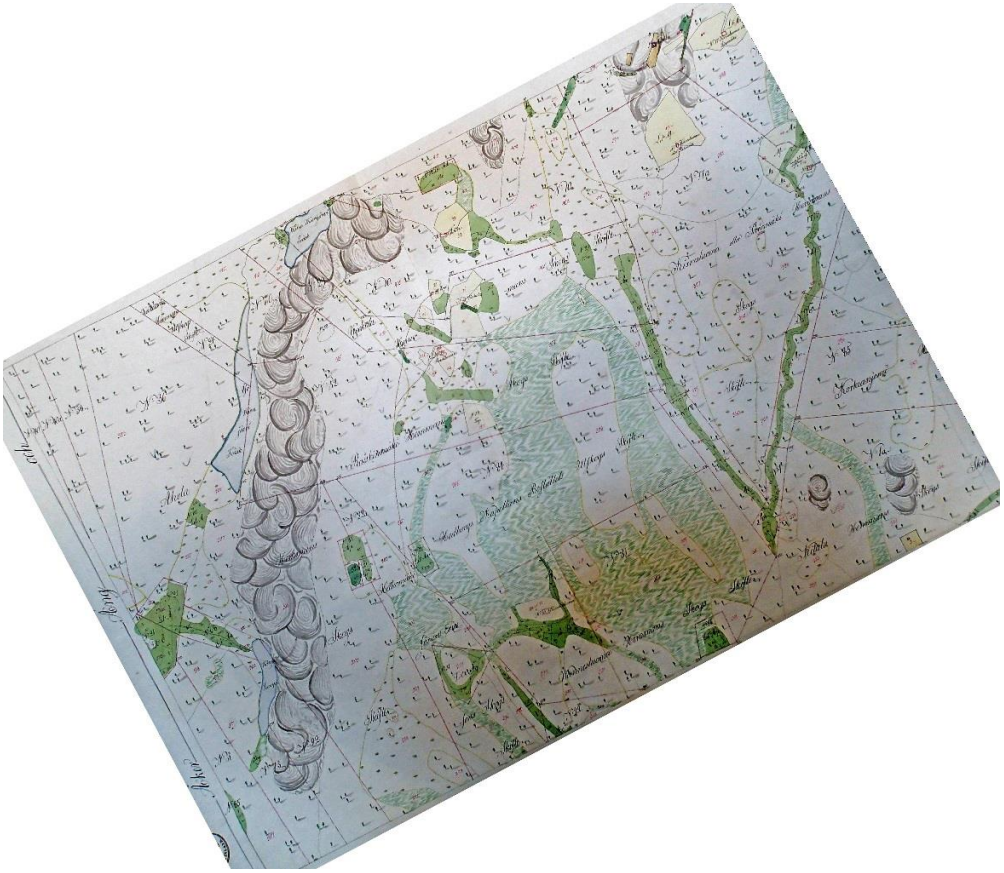
Isojako B13. Yleiskartta 4.

Isojako B14. Yleiskartta 2 ja 3.

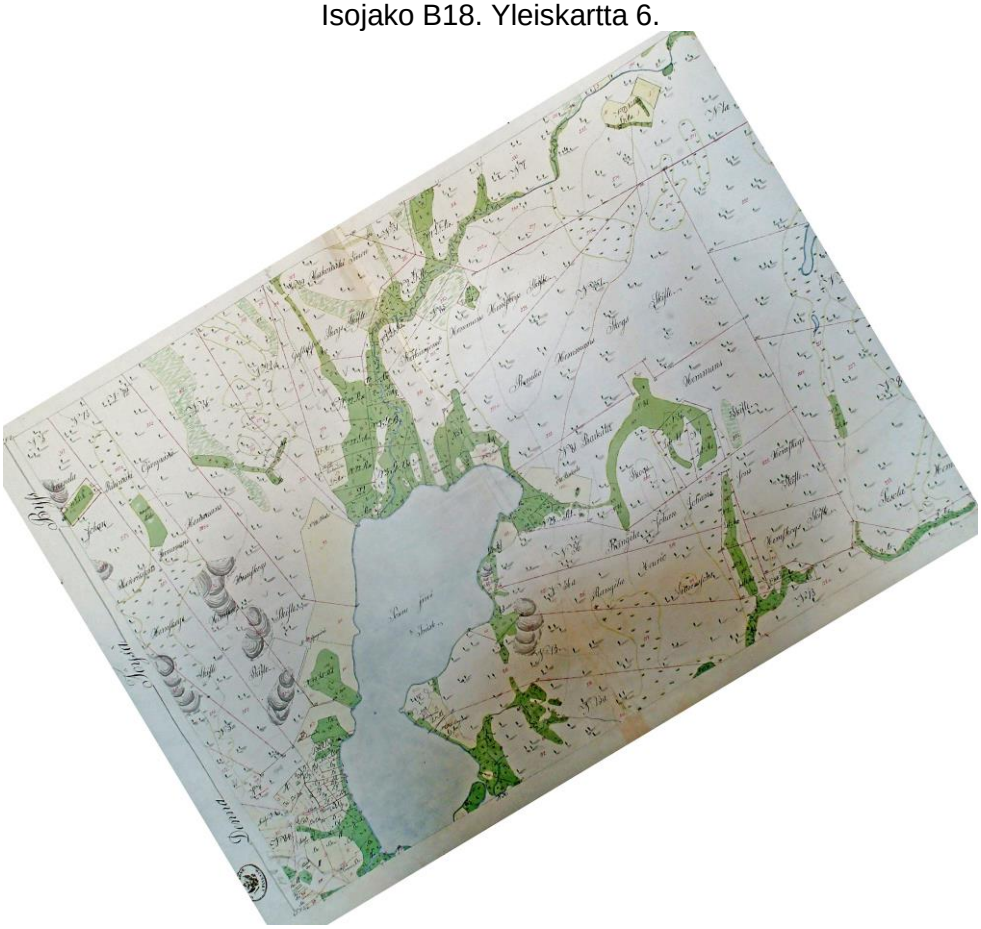
Isojako B15. Yleiskartta 2 ja 3.

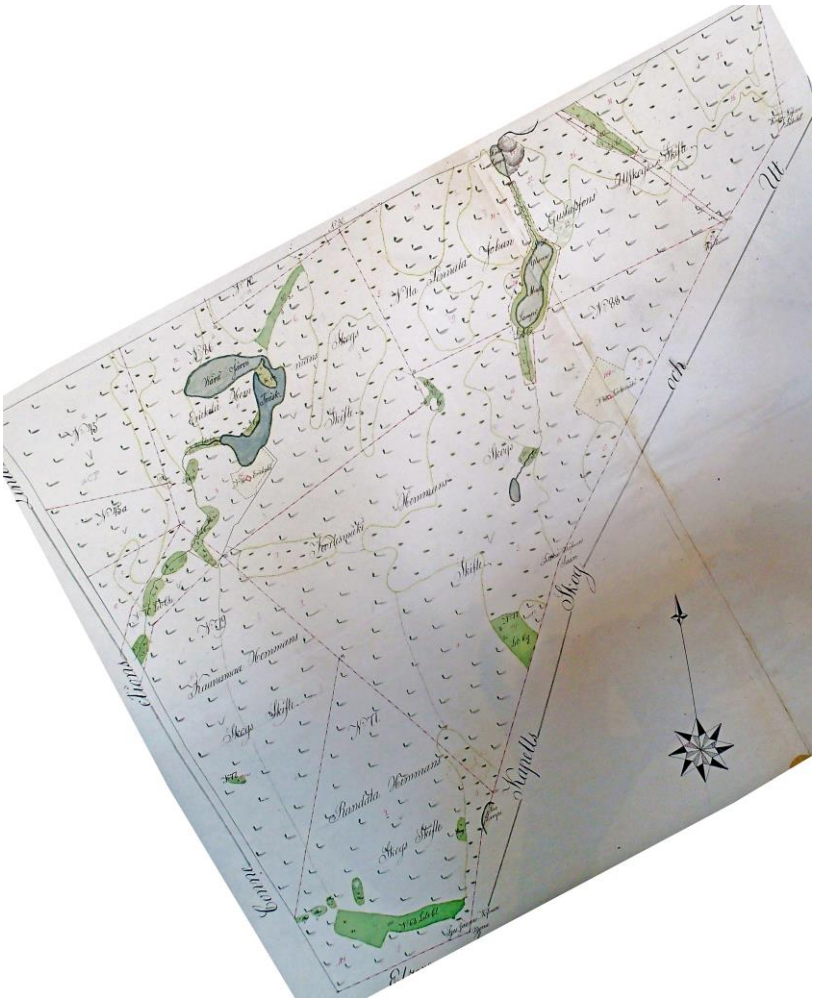
Isojako B17. Yleiskartta 1 ja 2.

Isojako B18. Yleiskartta 6.

Isojako B19. Yleiskartta 4 ja 5.

Isojako B20. Yleiskartta 9 ja 11.

Isojako B21. Yleiskartta 8, 9 ja 11.

Isojako B22. Yleiskartta 6 ja 9.

Isojako B23. Yleiskartta 6, 8 ja 9.

Muinaisjäännökset

1 ALAVUS TOHNI TOHNINMÄKI

Mjtunnus: 863000001
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm), oli aiemmin poistettu kiinteä muinaisjäännös
Ajoitus: historiallinen
Laji: palvonta: tarina

Koordin: N: 6956948 E: 336395 Z: 205

Tutkijat K. Soikkeli 1908, Kaarlo Katiskoski 1992 inventointi, Tiainen & Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 16,3 km koilliseen.

Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri: Poistettu kiinteä muinaisjäännös (ei rauhoitettu)
Paikka sijaitsee Tohninmäen laella, Ritolaan menevän paikallistien luoteispuolella. Tohninmäkeen liitty suullista perimätietoa (Tohnille kerrotaan uhratun vielä myöhäisinä aikoina) ja mäellä sanotaan olleen kiviraunio, muotonsa puolesta ristiraunioksi kutsuttu. Raunionpaikalla tehtiin koekaivauksia vuonna 1908. Paikalla oli rakennuksenpohjaa ja kiukaan jäänteitä, muttei selviä ristiraunion merkkejä.

Inventoinnissa 1992 kiinteää muinaisjäännöstä ei todettu. Nykyäänkin paikallistien luoteisreunassa on näkyvissä kiveystä, josta ainakin osa on rakennuksenpohjia. Ristiraunion paikka lienee noin 80 m Uusi-Tohnin talosta koilliseen.

Huomautuksia: Töysä, Esihistoriallisten kohteiden inventointi, kohde Töysä 1 Tohninmäki. Kertomus 9/11.2.1993.

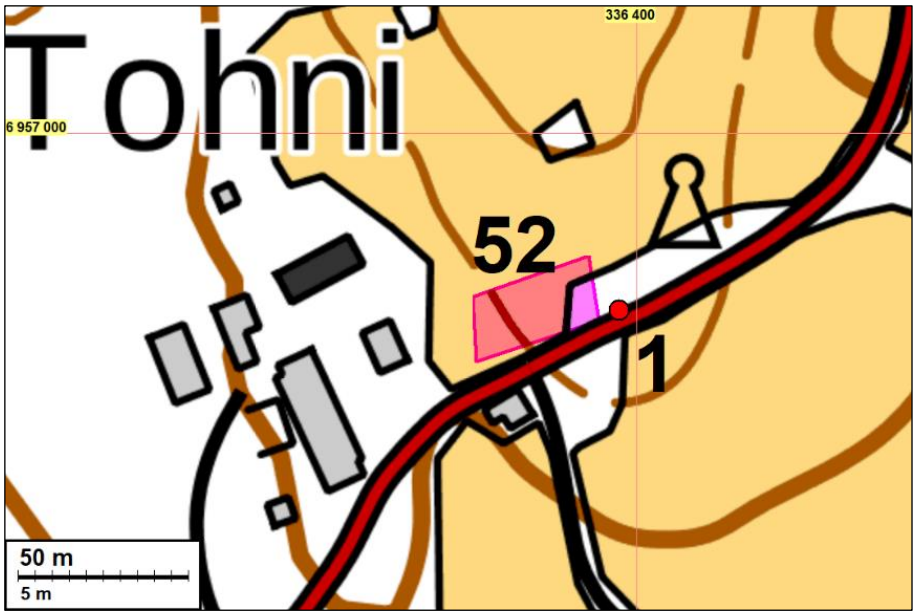
Tiainen & Sepänmaa 2018:
Vuoden 1908 kaivauspaikan vieressä on Töysä-seuran vuosina 2004-2005 pystyttämä opastaulu sekä ristiraunion rekonstruktio. Rekonstruktio on halkaisijaltaan noin 3 m (korkeus n. 1,5 m) kiviröykkiö, joka on muistomerkki ”siitä tarujen rauniosta, jonka rakenteesta ei ole varmaa tietoa” (lainaus paikalla olevasta opastaulusta).

Ristiraunio on mainittu valtionarkeologi J. R. Aspelinin keräysmatkakertomuksessa vuonna 1868. Tällöin paikalla on muinoin kerrottu olleen miehen kokoinen ja muotoinen puuveistos, jolle on mahdollisesti uhrattu. Tarinoiden mukaan Lapuan nimismies on määrännyt ristiraunion hävitettäväksi 1700/1800-lukujen taitteen tietämillä, jolloin paikalta on löydetty osa puuveistosta. Veistoksen sisältä on löydetty hopearaha ja raunion pohjalta pieniä ristejä ja sormuksia.

Töysän eli nykyisen Alavuden vaakunan aihe esittää Tohninmäen ristirauniota.

Ristiraunion lisäksi Tohnin alueen tarinaperinteeseen liittyy elävästi Tohni -niminen mies (Tohnin äijä, Tohnin jättiläinen). Tohni on tarinoiden mukaan paikan ensimmäinen asukas, ja vaikuttanut alueella laajasti – Tohnin tiedetään olleen rakentamassa mm. Isonkyrön kivikirkkoa.

Kohde on poistettu muinaisjäännösrekisterissä. Paikkaa on kuitenkin edelleenkin syytä pitää tarinapaikkana ja siten kiinteänä muinaisjäännöksenä.

Kiinteä muinaisjäännös on merkitty punaisella pallolla ja numerolla 1. Numero 52 ja vaalean punainen alue on mahdollinen muinaisjäännös (52) Tohni.

Ristiraunion oletetulla kohdalla on nykyisin 2000-luvun alussa uudelleen kasattu kiviröykkiö ja paikan historiasta kertova opastaulu. Pohjoisluoteeseen.

2 ALAVUS HAKOMÄKI/HANNULA

Mjtunnus: 863010004
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: kivikautinen
Laji: asuinpaikka

Koordin: N: 6952112 E: 337559 Z: 132,5

Tutkijat Kaarlo Katiskoski 1992 inventointi, Sepänmaa & Tiainen 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 13,8 km koilliseen.

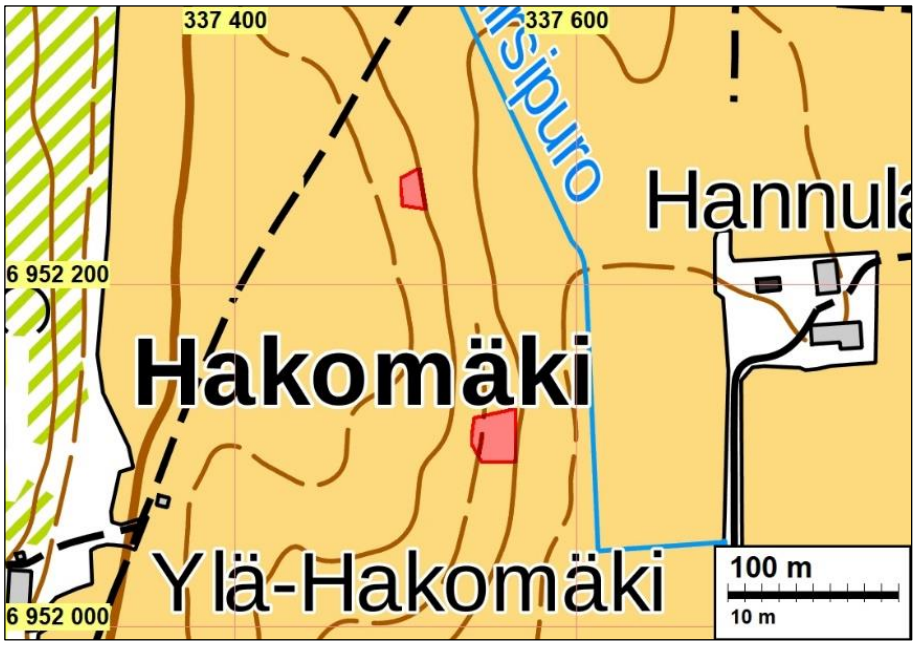
Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri:
Paikka sijaitsee viljelysmaalla, Ponnenjärvestä noin kilometri pohjoiseen, järveen laskevasta Alajoesta 300-370 m länteen, Hakomäen itäpuolisella peltoterassilla. Löydöt (kvartsit) ovat kahdelta alueelta pellolta. Löydökset ovat suhteellisen vähäiset, mutta viitannevat asuinpaikkaan. Paikan korkeus viittaa mesoliittiseen aikaan. Asuinpaikan tarkka laajuus on määrittämättä.

Sepänmaa 2018:
Kohde sijaitsee Ponnejärven pohjois-luoteisosasta noin 900 m pohjoiseen, Ylä-Hakomäen talosta noin 350 m koilliseen ja Hannulan talosta noin 200 m länteen sijaitsevalla itään viettävällä peltoalueella.

Katiskoski löysi vuoden 1992 inventoinnin yhteydessä peltoalueelta kaksi erillistä kvartsi-iskosten ja -esineiden löytöaluetta (kohde 4 / 1992). Luoteisemman löytöalueen keskikohdan koordinaatit ovat noin N 6952247 E 337490 ja se sijaitsee noin 135 m mpy tasolla. Tämän löytöalueen laajuus on noin 30 x 50 metriä. Kaakkoisemman löytöalueen keskikohdan koordinaatit ovat noin N 6952113 E 337540 ja korkeus noin 130 m mpy tasolla. Jälkimmäisen löytöalueen laajuus on noin 40 x 50 metriä. Näiden kahden löytöalueen keskiosien välinen etäisyys on noin 140 m ja niiden välissä on runsaan 50 metrin löydötön alue. Lisäksi näiden korkeustasoissa on noin 5 metrin ero.

Kyseessä lienee kaksi eri-ikäistä kivikautista asuinpaikkaa.

Vuoden 2018 inventointiajankohtana peltoalue oli kyntämättä. Uusia havaintoja ei siis tehty.

Kaksiosaisen muinaisjäännöksen muinaisjäännösalueet on merkitty punaisella värillä.

Kivikautisen asuinpaikan luoteinen löytöalue on kuvan keskellä, taustalla olevan pellon lakialueella. Kaakkoisempi löytöalue tästä hieman oikealle, noin 5 m alemmalla tasolla, oikealla lähimpänä olevasta vaaleasta talosta (Hannula) hieman vasemmalle. Pohjoiseen.

3 ALAVUS PONNERANTA/RASINPERÄ

Mjtunnus: 863010010
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: kivikautinen
Laji: asuinpaikka

Koordin: N: 6950659 E: 337103

Tutkijat Kaarlo Katiskoski 1992 inventointi, Tiainen & Sepänmaa 2018 inventointi

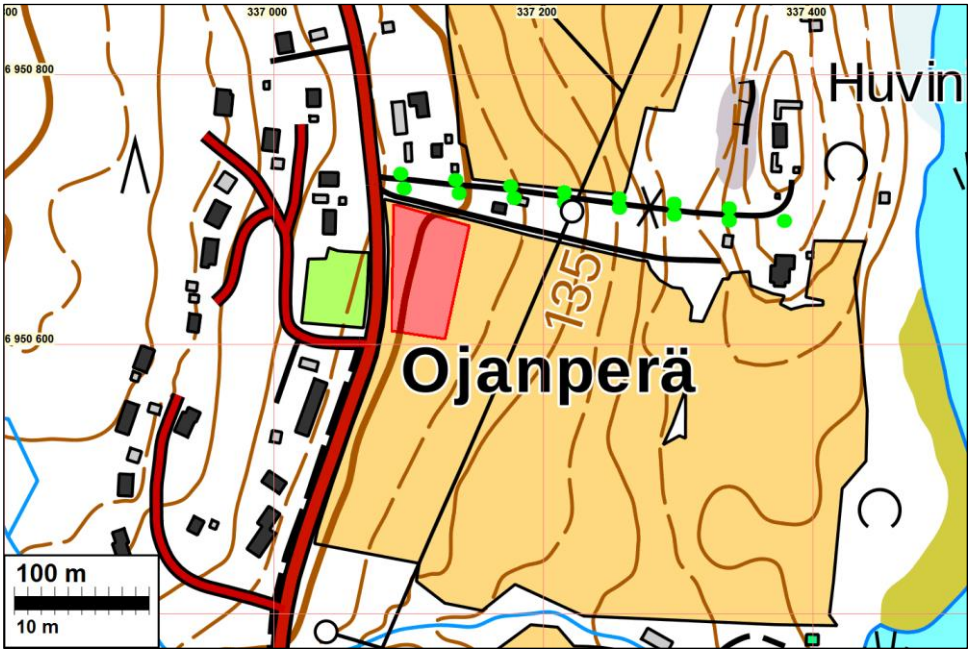
Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 12,6 km koilliseen. Länsiosan koordinaatit

Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri: Paikka sijaitsee Ponnejärven länsirannalla, peltorinteellä, rannasta noin 200 - 380 m länteen, Lehtimäentien itäpuolella. Peltorinteellä on terasseja, joista kahdelta alimmalta sekä ylimmältä on löytynyt jonkin verran kvartseja. Maaperä on hiekkainen. Paikka on epävarma asuinpaikka, korkeuden perusteella ehkä varhaismesoliittinen.

Tiainen & Sepänmaa 2018: Katiskosken inventoinnissa 1992 löytämä kivikautinen asuinpaikka (kohde 10 / 1992). Katiskoski löysi kvartsi-iskoksia ja -esineitä kynnetyn pellon pinnasta itä-länsi-suunnassa noin 160 m pituiselta ja vastakkaisessa suunnassa noin 30 m leveältä alueelta. Löydöt olivat neljällä eri tasolla sijaitsevalla muinaisella rantaterassilla, noin 128 – 142 m mpy tasoilta.

Alue on itään, kohti Ponnejärveä viettävää peltoa, maaperä hiekkaa. Paikka tarkastettiin inventoinnin yhteydessä vuonna 2018. Pellot olivat kyntämättä – uusia havaintoja ei saatu.

Muinaisjäännökselle tehtiin karkea rajausarvio topografian perusteella.

Kivikautinen asuinpaikka on merkitty karttaan punaisella pisteellä.

Kivikautista asuinpaikkaa peltoalueella taustan koivukujasta muutama kymmentä metriä kuvaajan suuntaan. Pohjoiskoilliseen.

4 ALAVUS AUTIO-PENNALA

Mjtunnus: 863010007
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: kivikautinen
Laji: asuinpaikka

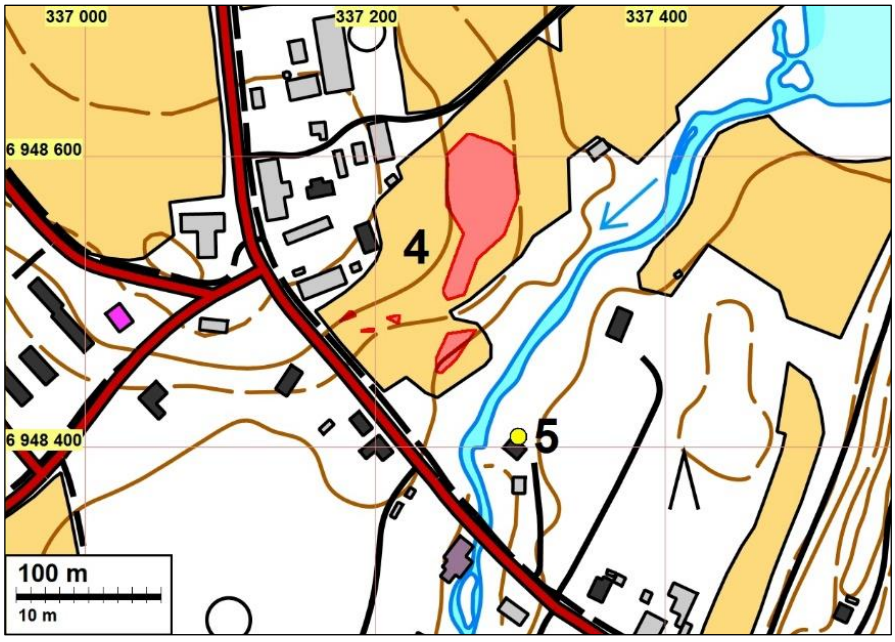
Koordin: N: 6948467 E: 337252 (eteläisempi erillisosa)

Tutkijat Kaarlo Katiskoski 1992 inventointi, Tiainen & Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 11,8 km itään.

Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri: Paikka sijaitsee Pennalanmäen itäreunassa, Pennalankosken länsipuolella. Löydöt ovat viljelysmaalta noin 140 x 80 m alueelta. Samalta alueelta on mahdollisesti aikaisemmin löytynyt tasataltta (KM 976) ja reikäkivi (Töysä-seuran kokoelmat).
Huomautuksia: Töysä, Esihistoriallisten kohteiden inventointi, kohde Töysä 7 Autio-Pennala. Kertomus 29/11.2.1993. KM 27448:1-10 (kvartseja, rautakuonaa).

Tiainen & Sepänmaa 2018: Kivikautinen asuinpaikka sijaitsee pellossa, joka inventoinnin aikana oli kyntämättä. Paikalla ei tehty uusia havaintoja.

Kivikautinen asuinpaikka (nro 4) on rajattu punaisella, kyseessä on moniosainen muinaisjäännös, jonka rajaus perustuu vuoden 1992 inventointiin, Keltainen pallo (nro 5) on tuhoutunut muinaisjäännös, raportin kohde 5 Niku-Pennala.

Kivikautinen asuinpaikka sijoittuu kuvassa näkyvälle pellolle. Pohjoiskoilliseen

6 ALAVUS VUORENMAA/VUORELA

Mjtunnus: 863010008
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: kivikautinen
Laji: asuinpaikka

Koordin: N: 6948761 E: 337983 Z: 127,5

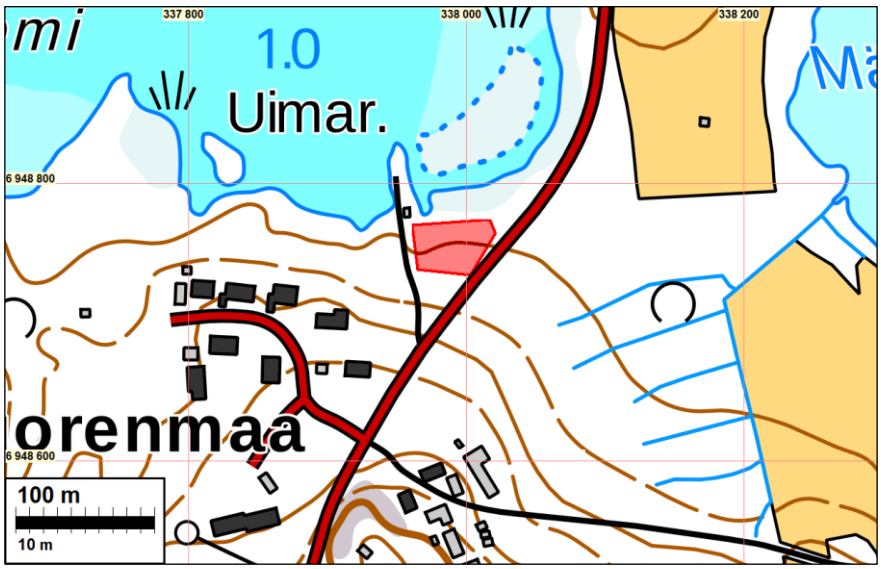
Tutkijat Kaarlo Katiskoski 1992 inventointi, Tiainen & Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 12,6 km itään.

Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri: Paikka sijaitsee Ponnenjärven kaakkoisrannalla, kirkolta Niemenkylään vievän tien luoteispuolella. Vuorenmaan talon maalta on löytynyt kivikirves (KM 975) ja lattea reikäkivi (Töysän kirkonkylän kansakoulun kokoelmat). Inventoinnissa vuonna 1992 löytyi muinaiselta rantaterassilta yksi käyttöjälkinen kvartsi-iskos (KM 27449). Kohteen muinaisjäännösluonne on epävarma, sijainniltaan paikka on asuinpaikaksi sopiva. Löydöt: KM 27449 (käyttöjälkinen kvartsi-iskos) . Huomautuksia: Töysä, Esihistoriallisten kohteiden inventointi, kohde Töysä 8 Vuorenmaa/Vuorela. Kertomus 29/11.2.1993.

Tiainen & Sepänmaa 2018: Paikka on Ponnejärven eteläpuolella olevaa entistä peltoa, nykyisin tiheää koivumetsää. Katiskoski havaitsi inventoinnissa (1992 / kohde 8) hiekka- / hietapohjaisen pellon pinnassa yhden käyttöjälkisen kvartsi-iskoksen. Aikaisemmin samalta pellolta tai lähistöltä on löytynyt lattea reikäkivi (Töysän kansakoulun kokoelmat) sekä mahdollisesti myös kivikirves (KM 975). Katiskoski ehdotti inventointikertomuksessaan kohdetta (kivikautiseksi) hajalöytöpaikaksi, mutta muinaisjäännösrekisterissä se on merkitty kiinteäksi muinaisjäännökseksi – asuinpaikaksi. Kohteen status olisi hyvä muuttaa mahdolliseksi muinaisjäännökseksi tai hajalöytöpaikaksi.

Paikka tarkastettiin inventoinnissa vuonna 2018. Entinen peltoalue on nyt tiheää koivikkoa – uusia havaintoja muinaisjäännöksestä ei tehty. Muinaisjäännökselle tehtiin karkea rajausarvio topografian perusteella.

;Mahdollinen kivikautinen asuinpaikka on merkitty punaisella pallolla ja nrolla 6.

Mahdollinen kivikautinen asuinpaikka sijoittuu nykyiseen koivikossa. Itäkaakkoon.

7 ALAVUS TYRNI

Mjtunnus: 863010009
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: kivikautinen
Laji: asuinpaikka

Koordin: N: 6946535 E: 339884 Z: 135

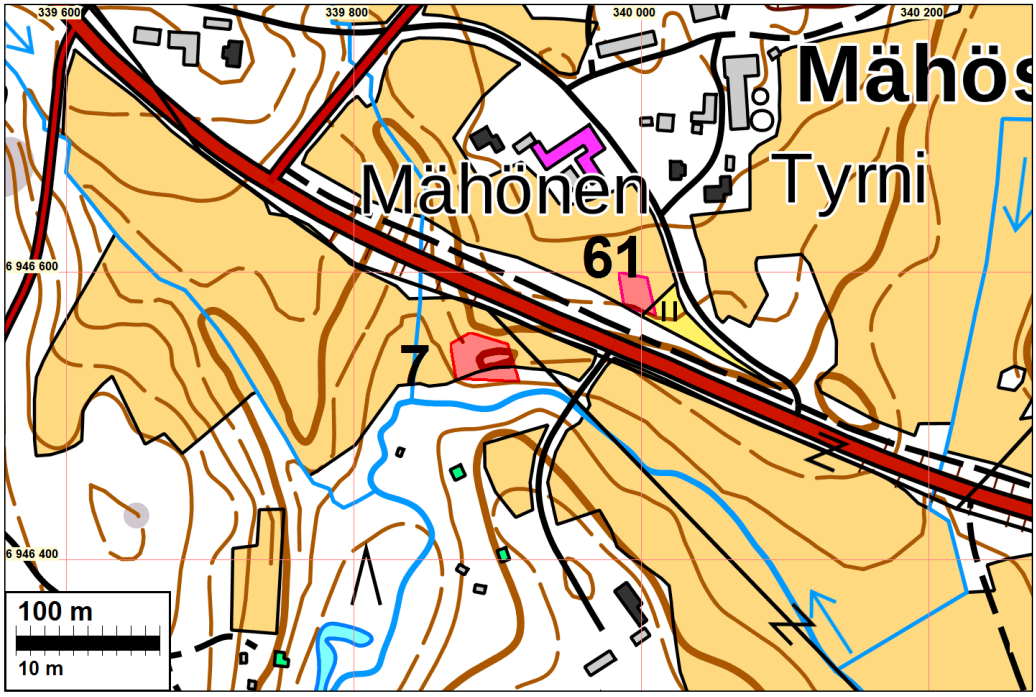
Tutkijat Kaarlo Katiskoski 1992 inventointi, Tiainen & Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 13,8 km itään.

Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri: Paikka sijaitsee Alavudelta Ähtäriin vievän maantien 705 eteläpuolella, tien ja Mustapuron eli Mähösenjoen välillä. Joen perkauksessa on vuonna 1954 löytynyt primitiivinen kirves (KM 14106). Lisäksi Tyrnin talon pellosta on löytynyt pieni reikäkivi (Töysä-Seuran kokoelmat). Inventoinnissa 1992 löytyi Tyrnin kohdalla olevasta pellosta, maantien pohjoispuolelta, noin 90 m Tyrnin talosta etelälounaaseen sekä tien eteläpuolelta jokitörmältä kvartsia. Paikan asuinpaikkaluonne on epävarma. Löydöt: KM 27450:1-2 (kvartseja).
Huomautuksia: Töysä, Esihistoriallisten kohteiden inventointi, kohde Töysä 9 Tyrni. Kertomus 29/11.2.1993.

Tiainen & Sepänmaa 2018: Paikka sijaitsee Jouttipuron pohjois- ja Ähtärintien lounaispuolisella pellolla, Tyrnin talosta noin 190 m lounaaseen. Katiskoski löysi vuoden 1992 inventoinnissa muutaman kvartsi-iskoksen kyseiseltä hiekkapohjaiselta peltoalueelta (kohde 9 / 1992). Lähialueelta, alle 200 m säteellä paikasta on lisäksi aikaisemmin löytynyt kivikirves (KM 14106), reikäkivi (Töysä-seuran kokoelmat) sekä Katiskosken inventoinnissaan löytämä epämääräinen kvartsi-iskos (KM 27450:2). Paikka tarkastettiin vuoden 2018 inventoinnin yhteydessä. Pelto oli kyntämättä – uusia havaintoja ei tehty.

Muinaisjäännökselle tehtiin karkea rajausarvio topografian perusteella.

Punainen pallo on kiinteä muinaisjäännös 7 Tyrni. Mahdollinen muinaisjäännös (61 Mähönen) on rajattu vaalean punaisella valtatien pohjoispuolelle.

Kivikautinen asuinpaikka kuvan keskellä olevalla peltoalueella. Kaakkoon.

8 ALAVUS PELTOMÄKI

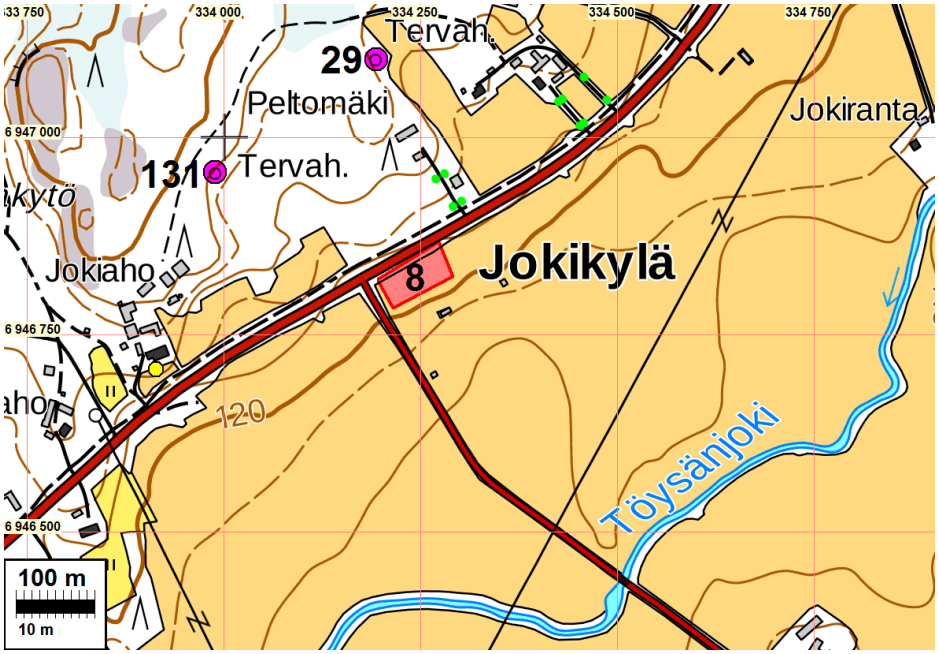
Mjtunnus: 863010006
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: kivikautinen
Laji: asuinpaikka

Koordin: N: 6946828 E: 334232 Z: 123,5
Tutkijat Kaarlo Katiskoski 1992 inventointi, Tiainen & Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 8,4 km itään.

Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri: Paikka sijaitsee Töysän Jokikylässä, Töysänjoen uomasta noin 430 m luoteeseen. Inventoinnissa 1992 löytyi kvartseja hiekkaiselta peltorinteeltä, maantien vierestä, tien suuntaisesti kaikkiaan noin 180 m matkalla. Paikka on hiekkaperäinen kaakkoon laskeva peltorinne Peltomäen talolle vievän tien kohdalla, joka löytöpaikalla muodostaa hieman terassimaista kohtaa. Ilmeisesti maantie on tuhonnut osan paikkaa. Peltomäen tilalta pellolta on aiemmin löytynyt pyöreä reikäkivi (KM 2446:220), jonka tarkempi löytöpaikka ei ole tiedossa. Löydöt: KM 27447:1-4, 2446:220. Huomautuksia: Töysä, Esihistoriallisten kohteiden inventointi, kohde Töysä 6 Peltomäki. Kertomus 29/11.2.1993.

Tiainen & Sepänmaa 2018: Kivikautinen asuinpaikka sijaitsee pellossa, joka inventoinnin aikana oli kyntämättä. Paikalta ei tehty uusia havaintoja. Muinaisjäännökselle tehtiin karkea rajausarvio topografian perusteella.

Kivikautinen asuinpaikka on merkitty punaisella pallolla ja nrolla 8. Mahdolliset muinaisjäännökset, tervahaudat 29 ja 131

Kivikautinen asuinpaikka pellossa. Koilliseen

9 ALAVUS ISORIMMI/KUKKOMÄKI

Mjtunnus: 863010005
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: kivikautinen
Laji: asuinpaikka

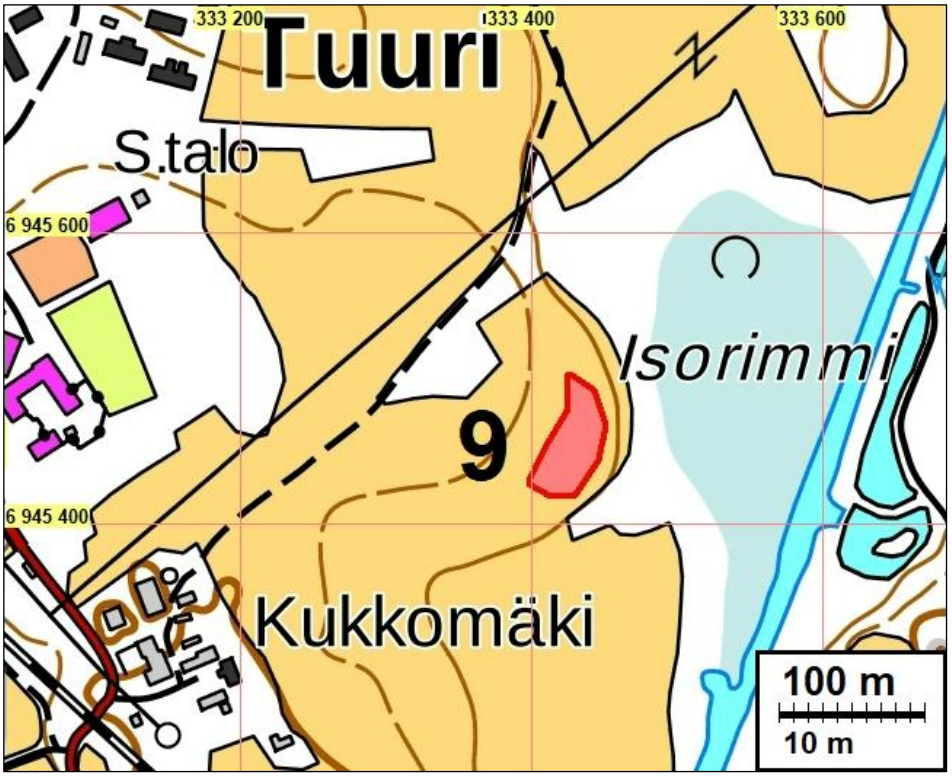
Koordin: N: 6945445 E: 333407

Tutkijat Kaarlo Katiskoski 1992 inventointi, Tiainen & Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 7,2 km itään.

Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri: Paikka sijaitsee Töysän Tuurilla, aseman ja taajaman itäpuolella, Tuurin koululta noin 330-400 m itään. Inventoinnissa 1992 löytyi kvartseja ja liuskeen kappale noin 80 x 40 metrin suuruiselta alueelta kuivatun Isonrimmin järven rantatörmältä, viljelysmaalta. Todennäköisemmin asuinpaikka liittyy muinaiseen järvenrantavaiheeseen, eikä niinkään ole liitettävissä merenrantakorkeuteen. Kukkomäen tilan ympäristöstä on eri aikoina löytynyt kaksi reikäkiveä (KM 2442:170, KM 6505) ja tasataltta (Satakunnan museo 8469). Lisäksi Mäkelän tilan puolelta, kvartsilöytöpaikasta noin 350 m pohjoiseen, on löytynyt kaarnakoho (KM 22109), joka on radiohiiliajoituksella ajoitettu myöhäismesoliittiseksi. Löydöt: KM 27446:1-4 (kvartseja, liusketta). Huomautuksia: Töysä, Esihistoriallisten kohteiden inventointi, kohde Töysä 5 Isorimmi (Kukkomäki). Kertomus 29/11.2.1993.

Tiainen & Sepänmaa 2018: Paikka sijaitsee pellossa, joka inventoinnin aikaan oli kyntämättä. Uusia havaintoja kohteelta ei saatu.

Muinaisjäännösalue on rajattu punaisella värillä.

Kivikautinen asuinpaikka sijaitsee nykyisen pellon kohdalla. Itäkoilliseen.

10 ALAVUS KOSKI-TUURI

Mjtunnus: 863010011
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: kivikautinen
Laji: asuinpaikka

Koordin: N: 6944832 E: 333256 Z: 117, kaakon puoleinen muinaisjäännösalue

Tutkijat Kaarlo Katiskoski 1992 inventointi, Tiainen & Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 7,1 km itään.

Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri: Paikka sijaitsee Töysänjoen Tuurinkosken koillisrannalla, rautatien lounaispuolella noin 200m. Tuurinkoskesta on koskea perattaessa löydetty 1940- ja -50-luvuilla kolme kivikautista esinettä (2 pohjalaista tasatalttaa, poikkikirves; Töysäseuran ja kansakoulun kokoelmat).

Inventoinnissa 1992 löytyi kosken koillispuoleiselta rantapellolta kvartsia, tuluspiitä ja rautaveitsi sekä myöhäistä historiallisen ajan aineistoa. Löydöt ovat hietaperäiseltä pellolta kosken yli vievän tien luoteispuolelta, noin 40 x 20 m alalta, joesta arviolta noin 50 m ja Koski-Tuurin talosta noin 40 m. Löytöpaikka on loivasti lounaaseen ja jokea kohti viettävää peltoa. Toinen löytökohta, josta löytyi ainoastaan yksittäinen kvartsi-iskos, sijaitsee tästä noin 160 m kaakkoon peltorinteessä.

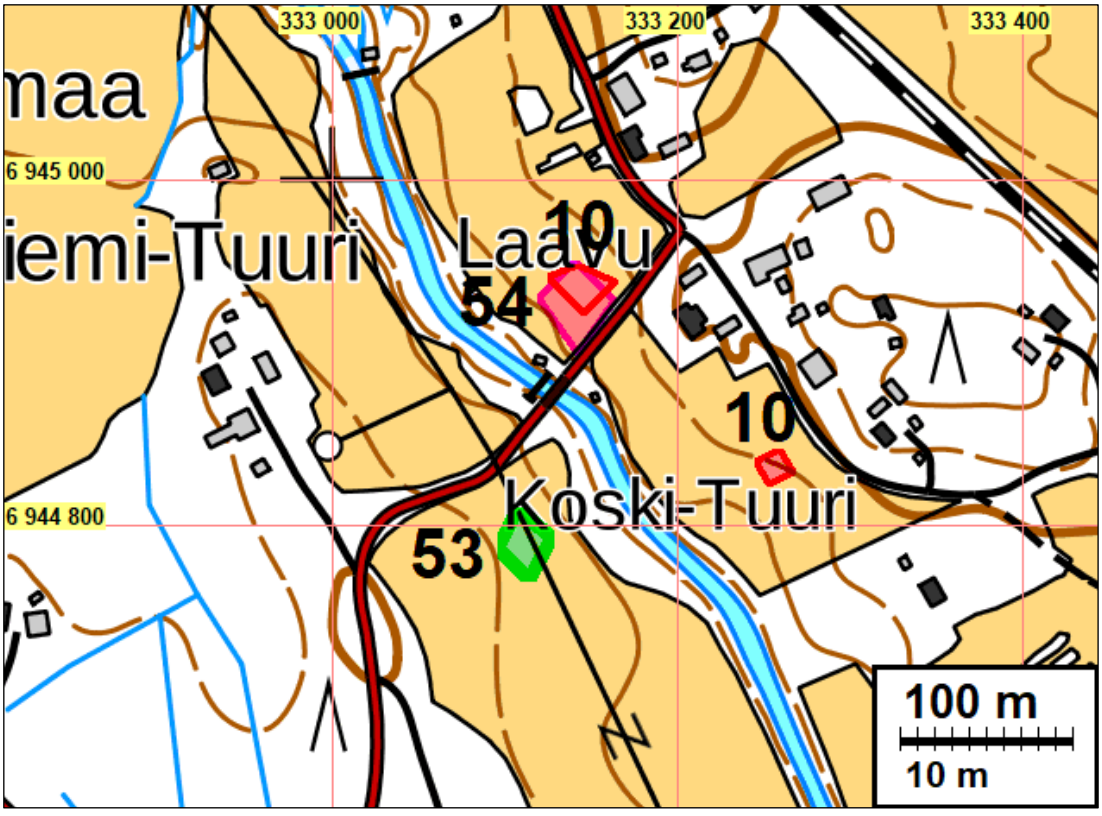
Kohteen asuinpaikkaluonne on epävarma. Löydöt: KM 27452:1-5 (kvartseja, piitä, rautaveitsi). Huomautuksia: Töysä, Esihistoriallisten kohteiden inventointi, kohde Töysä 11 Koski-Tuuri. Kertomus 29/11.2.1993.

Tiainen & Sepänmaa 2018: Muinaisjäännösrekisterin pistemäinen paikkatieto osoittaa väärään paikkaan, paikkatiedot on nyt korjattu vastaamaa Katiskosken v. 1992 inventointointraporttia.

Esihistorialliseksi asuinpaikaksi arveltu paikka sijaitsee pellossa, joka inventoinnin aikaan oli kyntämättä. Uusia maastohavaintoja paikalta ei saatu. Kaksiosaisen muinaisjäännöksen luoteisosan kohdalla on sijainnut myös Tuurin vanha talo, tämän raportin kohde 54 Turi, mikä osaltaan selittää Katiskosken paikalta löytämien historiallisen ajan esineiden alkuperää.

Kivikautisen asuinpaikan luoteisempi osa sijaitsee nykyisessä pellossa, kuvassa takimmaisessa pellossa. Samalla kohtaa on sijainnut myös Tuurin vanha talon paikka. Länsilounaaseen.

Kaksiosainen kiinteä muinaisjäännös (kivikautinen asuinpaikka) on merkitty numeroilla 10 sekä punaisella värillä. Mahdollinen muinaisjäännös (54 Turi), historiallisen ajan talonpaikka on merkitty vaalean punaisella värillä. Kivikautisen asuinpaikan ja vanhan talon kohdan aluerajaukset menevät osin päällekkäin. Joen lounaispuolella oleva vihreällä rajattu alue (53 Soldat torp) on muu kulttuuriperintökohde.

11 ALAVUS KALLIONIEMI

Mjtunnus: 863010003
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: kivikautinen
Laji: asuinpaikka

Koordin: N: 6945467 E: 339614 Z: 132

Tutkijat Kaarlo Katiskoski 1992 inventointi, Tiainen ja Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 13,4 km itään.

Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri: Muinaisjäännösrekisteri: Paikka sijaitsee Hakojärven pohjoisrannalla niemellä, Haapamäki-Seinäjoki rautatien eteläpuolella. Alueelta on rinnepellosta löytynyt kivitaltta (Töysä-seuran kokoelmat) vuonna 1952 ja kivikirves vuonna 1987. Näiden löytöpaikkojen etäisyys on noin 30 metriä. Inventoinnissa 1992 pellosta löytyi kvartseja (KM 27184) noin 110 x 40 m alueelta (itä-länsi x etelä-pohjoissuunnassa). Maaperä on lähinnä savi-hiesuperäinen. Muuta asuinpaikkaan viittaavaa ei havaittu ja löytöjä oli alueella harvakseltaan. Niemi on rinnepeltoa, joka ei muodosta selvää terassia. Löydöt: KM 27184:1-4 (kivikirves, kvartsia). Huomautuksia: Töysä, Esihistoriallisten kohteiden inventointi, kohde Töysä 3 Kallioniemi. Kertomus 9/11.2.1993.

Tiainen & Sepänmaa 2018: Paikka sijaitsee Hakojärven pohjoisrannalla, Kallioniemen talosta noin 160 m etelään, rautatien ja Hakojärven välisellä pellolla.

Katiskoski löysi vuoden 1992 inventoinnin yhteydessä (kohde 3 / 1992) peltoalueelta kvartsi-iskoksia itä-länsi-suunnassa noin 110 m pituiselta ja vastakkaisessa suunnassa noin 40 m leveältä alueelta. Peltoalueelta oli aikaisemmin löytynyt kivitaltta (Töysä-seuran kokoelmat) sekä kivikirves (KM 27184:1). Pelto on maaperältään savea ja hiesua. Vuoden 2018 inventointiajankohtana pellot olivat kyntämättä – uusia havaintoja ei saatu.

Kivikautinen asuinpaikka kuvan keskellä olevalla matalalla peltoalueella. Luoteeseen.

12 ALAVUS JYRÄNNOTKO

Mjtunnus: uusi
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: valmistus: tervahauta

Koordin: N: 6957198 E: 339307

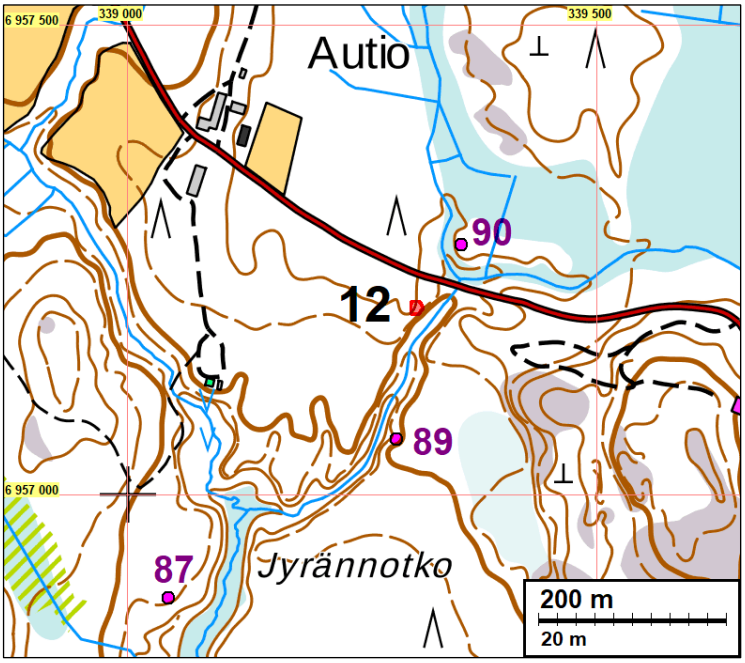
Tutkijat Tiainen ja Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 18,5 km koilliseen.

Huomiot: Tiainen & Sepänmaa 2018: Purouoman luoteistörmällä sijaitseva tervahauta, jonka halkaisija on hieman yli kymmenen metriä. Tervahaudan syvyys on 3 m.

Valokuva: ks kansikuva

Tervahauta on merkitty numerolla 12 ja punaisella värillä. Vinovalovarjostuskuvista todetut, mutta maastossa tarkastamattomat tervahaudat on merkitty violetein palloin ja numeroin 87, 89 ja 90 – numerot viittaavat tämän raportin lopussa olevaan Tervahaudat listaan

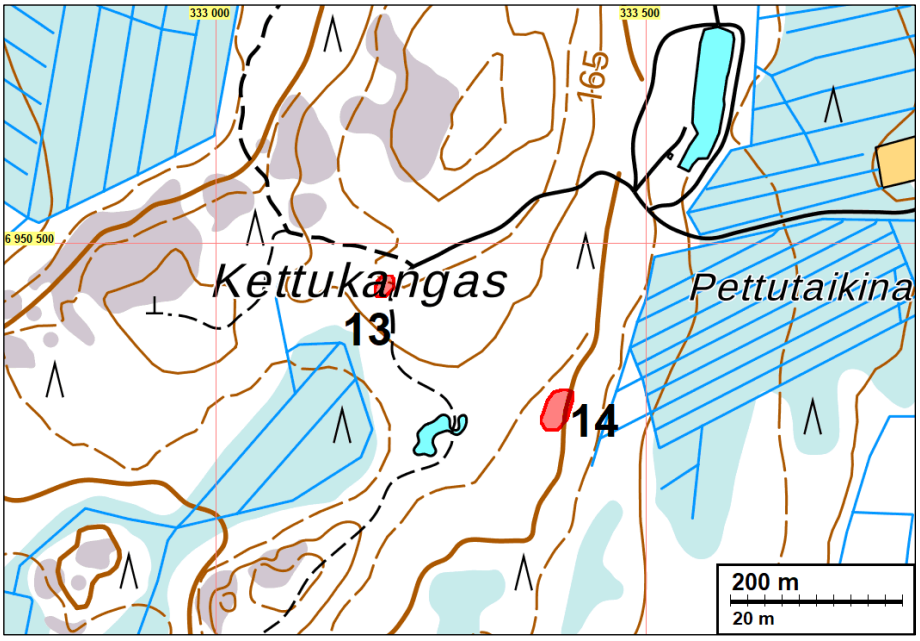
13 ALAVUS KETTUKANGAS

Mjtunnus: uusi
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: valmistus: tervahauta
Koordin: N: 6950453 E: 333197

Tutkijat Tiainen ja Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 9,4 km koilliseen.

Huomiot: Tiainen & Sepänmaa 2018: Kettukankaalla sijaitseva, halkaisijaltaan noin 16 m tervahauta. Tervahaudan vallin paksuus on hieman alle neljä metriä ja syvyys vallin päältä katsottuna noin 1,5 metriä. Halssiuran pituus on hieman vajaa 10 metriä ja se aukeaa etelälounaaseen.

Muinaisjäännösalueet on rajattu punaisella.

Kuvan etualalla halssiuraa, taustalla tervahauta. Koilliseen.

14 ALAVUS PETTUTAIKINA

Mjtunnus: uusi
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: valmistus: tervahauta

Koordin: N: 6950296 E: 333388

Tutkijat Tiainen ja Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 9,4 km koilliseen.

Huomiot: Tiainen & Sepänmaa 2018: Paikalla on halkaisijaltaan noin 15 m tervahauta. Halssi osoittaa itäkaakkoon. Tervahaudassa on selvä kaksoisvalli. Kohde on muuten hyvin säilynyt, paitsi että siinä on useita edelleen käytössä olevia eläinten pesäkoloja. Tervahaudasta noin 20 m koilliseen on halkaisijaltaan noin 2,5 m, korkeudeltaan noin 50 cm kokoinen palaneista kivistä ja nokimaasta koostuva kasa – tervapirtin kiuas (alakohde: N 6950323 E 333404). Tämä rakenne on osittain tärveltynyt metsäkoneen jälkien alla. Alue on itäkaakkoon viettävää hiekkamoreenirinnettä, kuusimetsää.

Kartta edellisen kohteen yhteydessä.

Pettutaikinan tervahauta kuvattuna etelään.

15 ALAVUS KAUKOLA

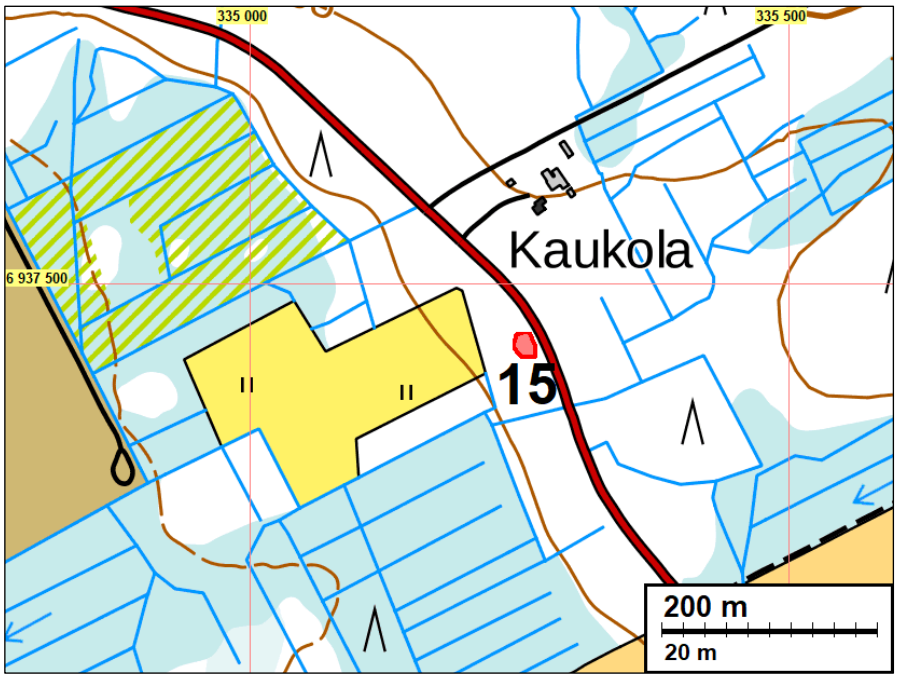
Mjtunnus: uusi
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: valmistus: tervahauta
Koordin: N: 6937444 E: 335256

Tutkijat Tiainen ja Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 11,2 km kaakkoon.

Huomiot: Tiainen & Sepänmaa 2018: Paikalla on halkaisijaltaan noin 15 metrinen tervahauta, jonka halssi aukeaa länsilounaaseen. Tervahaudan keskuskuoppa on ilmeisesti viimeisen vuoden aikana (kiven jäkälättömyydestä ja sammalettomuudesta päätellen) peitetty halkaisijaltaan noin 60 cm kivellä.

Paikka on länsilounaaseen viettävää moreenimaastoa. Tervahauta lähiympäristöineen on erittäin tiheän nuoren pääasiassa lehtipuuston ja heinäkasvillisuuden peittämä, mikä hankaloitti rakenteen tarkempaa havainnointia ja valokuvaamista.

Muinaisjäännösalue on rajattu punaisella värillä.

Pusikon peittämä tervahauta kuvattuna lounaaseen.

16 ALAVUS KIIMAMÄKI

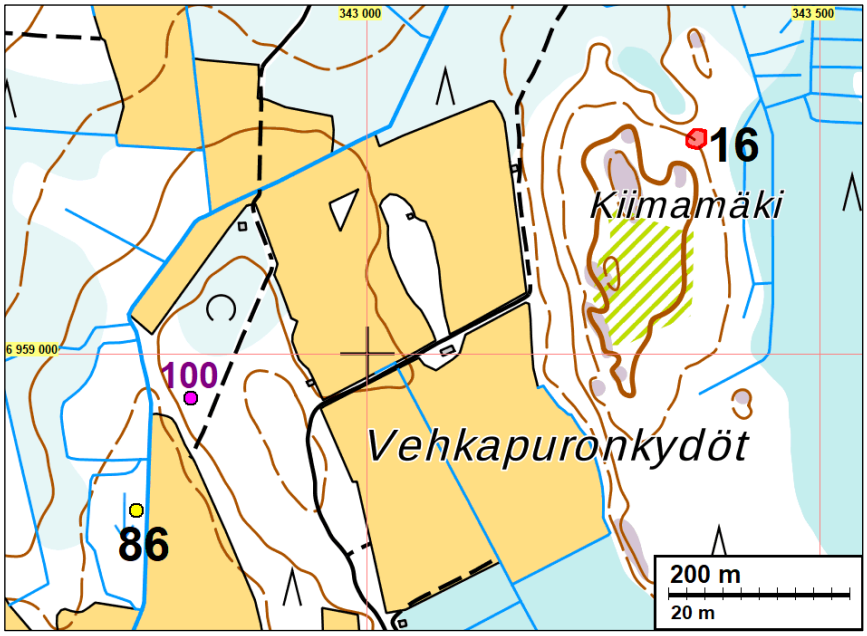
Mjtunnus: uusi
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: valmistus: tervahauta

Koordin: N: 6959237 E: 343361

Tutkijat Tiainen ja Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 22,8 km koilliseen.

Huomiot: Tiainen & Sepänmaa 2018: Kiimamäen koillispuolella sijaitsevan matalan ja maljamaisen tervahaudan halkaisija on noin 14 metriä. Vallin paksuus on hieman yli neljä metriä. Halssiura laskee kohti pohjoista.

Kiinteä muinaisjäännös (16) on rajattu punaisella värillä kartan koillisosaan. Kartan lounaiskulmassa oleva keltainen pallo (86) on kivikautinen löytöpaikka Vehkapuro. Vinovalovarjosteesta todettu, mutta maastossa tarkastamaton tervahauta on merkitty numerolla 100

Tervahauta, itään.

17 ALAVUS KAAKKOLAMMINNEVA

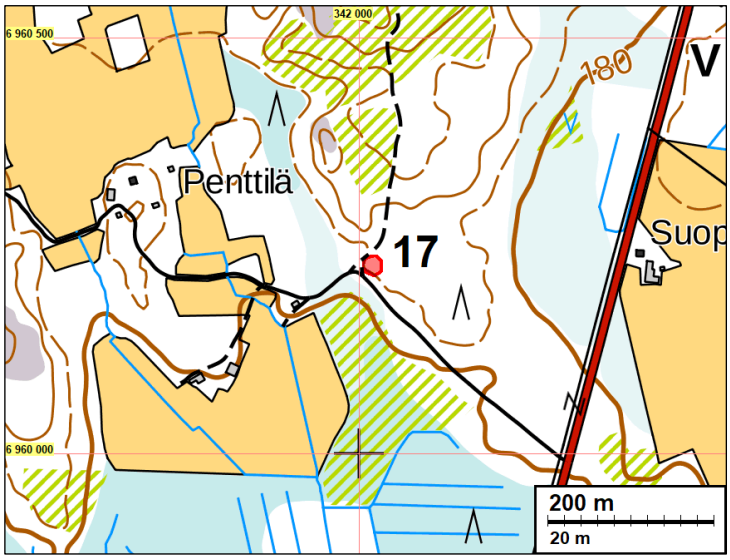
Mjtunnus: uusi
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: valmistus: tervahauta

Koordin: N: 6960229 E: 342017

Tutkijat Tiainen ja Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 22,5 km koilliseen.

Huomiot: Tiainen & Sepänmaa 2018: Metsäautoteiden risteyksessä sijaitsevan tervahaudan halkaisija on noin 14-16 metriä. Tervahauta sijaitsee hyvin tiheässä pusikossa, josta havaintojen saaminen oli varsin haasteellista. Vallin paksuus haudassa on reilu neljä metriä. Tervahauta on matala ja maljamainen – sen syvyys vallin laelta pohjalle on noin 75 cm.

Muinaisjäännösalue on rajattu punaisella.

Tervahauta sijaitsee hiekkateiden risteyksessä, tiheän kasvillisuuden peitossa. Itään.

18 ALAVUS KANGASPURO 1

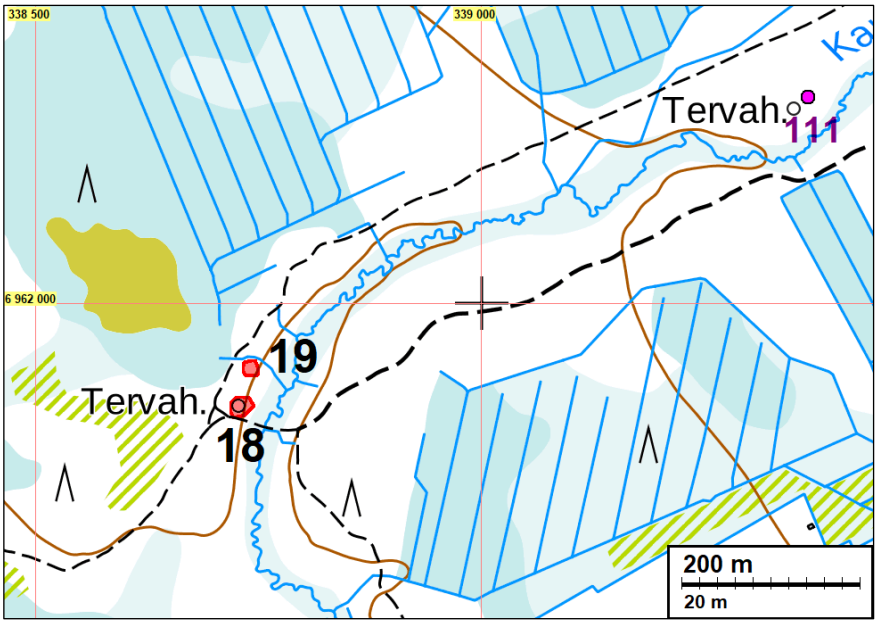
Mjtunnus: uusi
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: valmistus: tervahauta

Koordin: N: 6961883 E: 338732

Tutkijat Tiainen ja Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 21,7 km koilliseen.

Huomiot: Tiainen & Sepänmaa 2018: Näyttävä tervahauta sijaitsee Kangaspuron länsirannalla, välittömästi itä-länsi suuntaisen polun pohjoispuolella. Tervahaudan halkaisija on oin 18 metriä, josta vallia on 5-6 metriä. Syvyyttä haudalla on noin 1,4 m. Halssiaukko antaa kaakkoon, kohti puroa.

Tervahautojen muinaisjäännösalueet on rajattu punaisella ja identifioitu numeroin 18 ja 19. Vinovalovarjostuskartasta todettu, mutta maastossa tarkastamaton tervahauta on merkitty violetilla pallolla ja numerolla 111.

Kuvattu kohti pusikon peittämää tervahautaa, koilliseen.

19 ALAVUS KANGASPURO 2

Mjtunnus: uusi
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: valmistus: tervahauta

Koordin: N: 6961927 E: 338741

Tutkijat Tiainen ja Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 21,7 km koilliseen.

Huomiot: Tiainen & Sepänmaa 2018:
Edellisen tervahaudan (Kangaspuro 1) pohjoispuolella sijaitsee halkaisijaltaan noin 10 metrinen tervahauta. Tervahauta on matala ja maljamainen, vallin paksuus on alle kaksi metriä. Halssiaukko aukeaa pohjoiskoilliseen, kohti pientä puroa, joka laskee itään (Kangaspuroon).

Lapio pystyssä tervahaudan keskellä. Pohjoiseen.

20 ALAVUS JÄKÄLÄMÄEN KORKIA

Mjtunnus: uusi
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: raja: rajamerkki

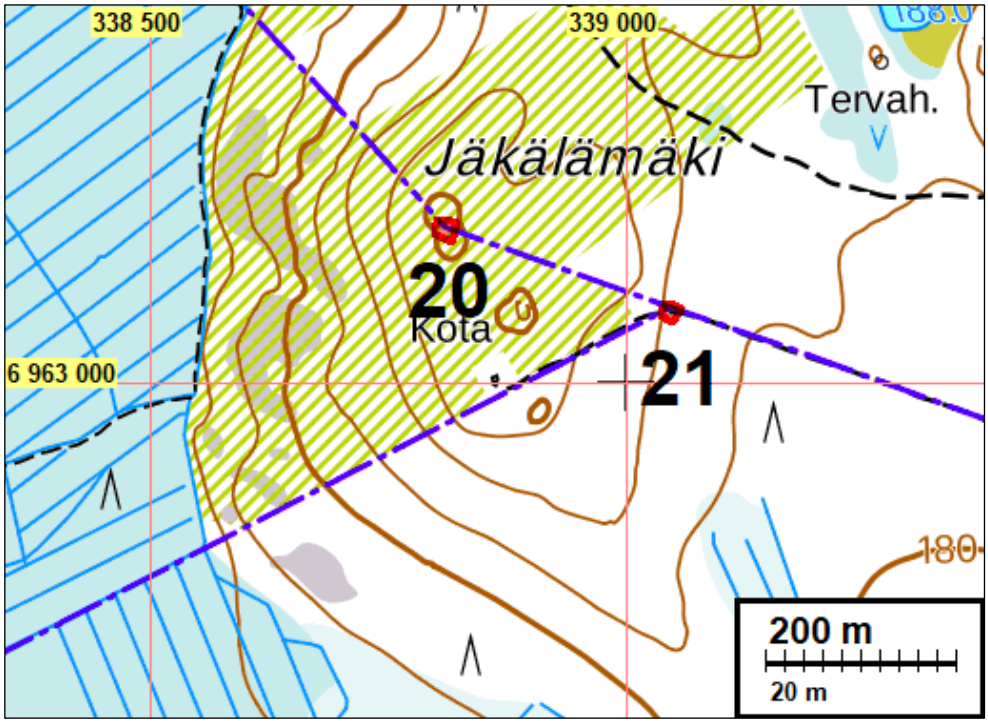
Koordin: N: 6963162 E: 338811

Tutkijat Tiainen ja Sepänmaa 2018 inventointi

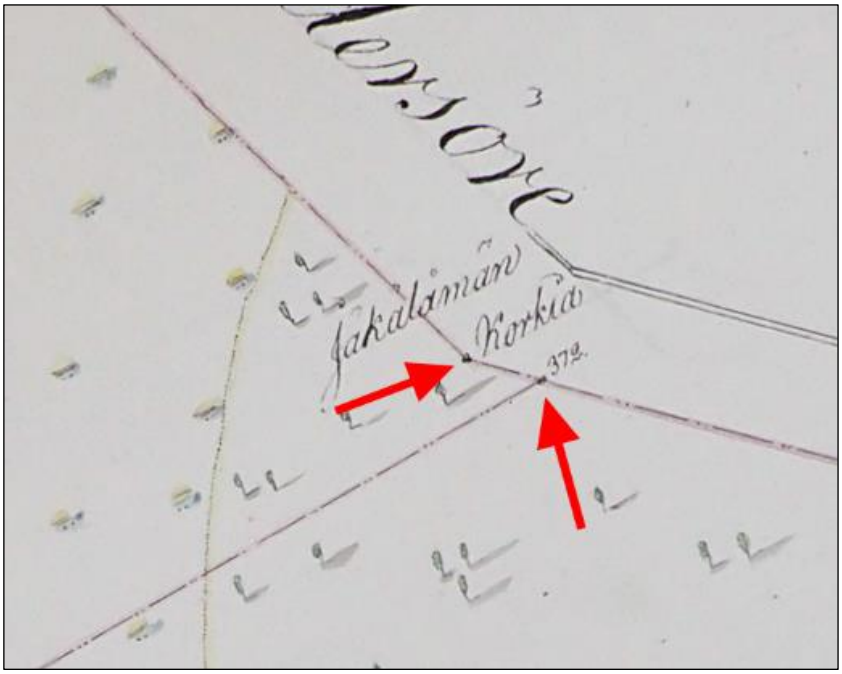
Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 22,8 km koilliseen.

Huomiot: Tiainen & Sepänmaa 2018: Vuoden 1817 kartalta (B14) paikannettu rajamerkki sijaitsee nykyiselläkin kiinteistörajalla inventointialueen pohjoispuolella, noin 250 metriä Alavuden pohjoisimmasta kärjestä luoteeseen. Rajamerkki on Kuortaneen ja Alajärven nykyisellä rajalla. Rajamerkki on nimetty vanhalla kartalla nimellä ”Jäkälämäen Korkia”.

Paikalla on neliömäinen, noin 1,2 x 1,2 m kokoinen ja noin 70 cm korkea kivilatomus, jonka päällä on viisarikivi. Viisarikivessä erottuu hieman epäselvästi hakkaus 1544 ½.

Muinaisjäännösalueet on merkitty punaisella värillä.

Ote vuoden 1817 kartasta (B14). Karttaan on merkitty kaksi rajapistettä, joista läntisempi on nimetty nimellä Jäkälämän Korkia ja toinen numerotunnisteella 372.

Jäkälämäen laella sijaitseva rajamerkki, jonka viisarikivessä erottuu epäselvä hakkaus 1544 ½. Länsiluoteeseen.

21 ALAVUS RAJAMERKKI 372

Mjtunnus: uusi
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: raja: rajamerkki

Koordin: N: 6963076 E: 339047

Tutkijat Tiainen ja Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 22,9 km koilliseen.

Huomiot: Tiainen & Sepänmaa 2018: Edellisestä rajamerkistä (raportin kohde 20) noin 250 metriä kaakkoon sijaitsee toinen rajamerkki. Vuoden 1817 kartalla (B14) tämä rajamerkki sijoittuu pitäjän rajan suoraan kohtaan, josta lähtee tilusraja kohti lounasta. Vanhaan karttaan rajamerkkiin on merkitty tunnistenumero ”372”.

Paikalla on noin 1,5 x 1,5 m kokoinen ja noin 60 cm korkea kivilatomus. Latomuksen alaosassa on metallikyltti, jossa rajan kerrotaan olevan peräisin vuodelta 1533, jolloin on määritelty Pietarsaaren ja Ruoveden suurpitäjien rajat. Kivilatomuksen kohdalla on nykyisin kolmen pitäjän (Alavuden, Kuortaneen ja Alajärven) raja.

Luoteeseen

22 ALAVUS PELTOMÄENKANGAS

Mjtunnus: uusi
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: kivikautinen
Laji: asuinpaikka

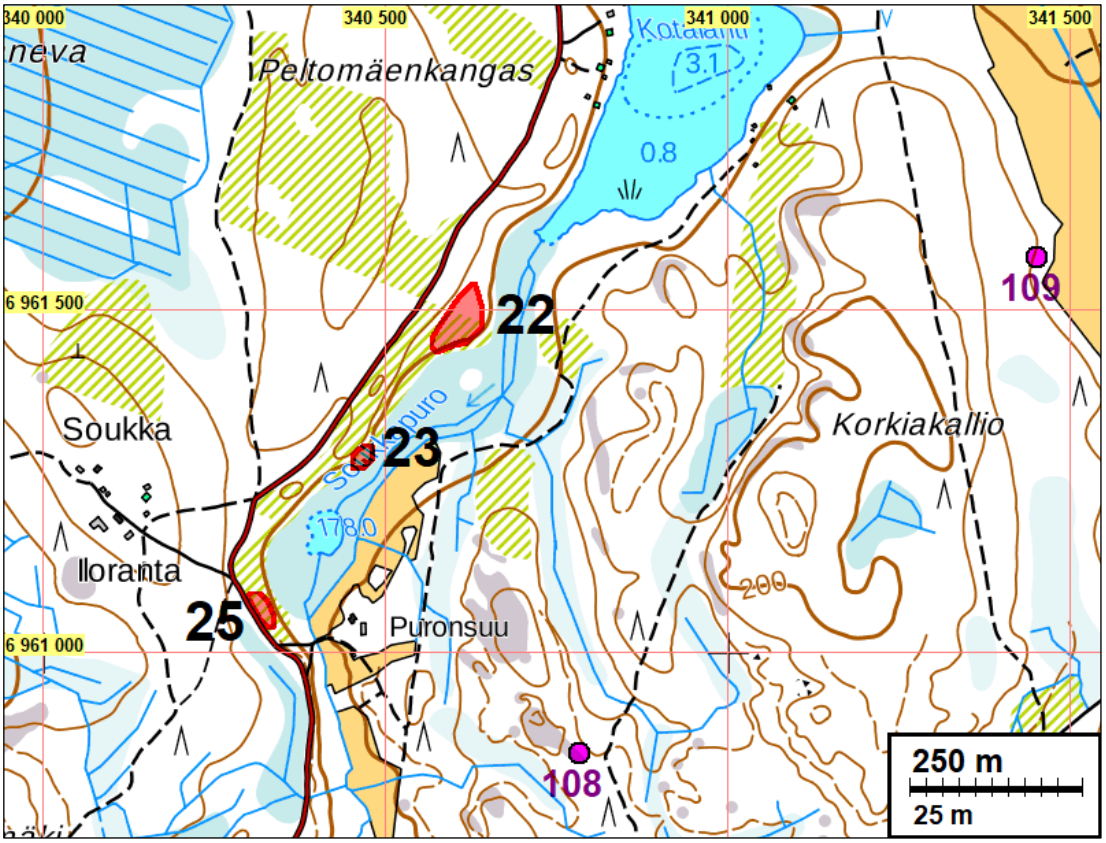
Koordin: N: 6961472 E: 340597

Tutkijat Tiainen ja Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 22,5 km koilliseen.

Huomiot: Tiainen & Sepänmaa 2018:
Iso Soukkajärvestä etelälounaaseen laskevan Soukkapuron länsirannalta havaittiin inventoinnin aikana viisi kvartsi-iskosta sekä rapautuneiden, mahdollisesti palaneiden, kivien keskittymä. Kvartsi-iskokset talletetaan Kansallismuseoon päänumerolla KM 41616.

Havainnot saatiin noin 180 ja 182,5 metrin korkeustasolta olevalta hiekkapohjaiselta tasanteelta. Maasto kohoaa kolmisen metriä tasanteen lännen-luoteen puolelta. Iskokset ja rapautuneet kivet havaittiin noin 100 x 50 metrin kokoiselta alueelta. Muinaisjäännösrajaus perustuu mainittuihin havaintoihin ja topografisesti varsin selkeästi rajautuvaan tasanteeseen.

Kiinteät muinaisjäännökset on merkitty punaisella värillä ja numerotunnistein. Vinovalovarjostuskartoista todetut, mutta maastossa tarkastamattomat tervahaudat (mahdolliset muinaisjäännökset) on merkitty violetein palloin ja violetein numeroin 108 ja 109 – numerot viittaavat tämän raportin lopussa olevaan Tervahautalistaan.

Kivikautinen asuinpaikka sijaitsee rinteen alla olevalla, kuvassa oikealla, tasanteella. Koilliseen.

23 ALAVUS SOUKKAPURO

Mjtunnus: uusi
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: kivikautinen
Laji: asuinpaikka

Koordin: N: 6961280 E: 340467

Tutkijat Tiainen ja Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 22,3 km koilliseen.

Huomiot: Tiainen & Sepänmaa 2018:
Edellisestä kohteesta (22 Peltomäenkangas) reilu parisataa metriä lounaaseen havaittiin toinen samankaltainen, todennäköisesti kivikauteen ajoittuva, asuinpaikka. Soukkapuron länsirannalta, noin 180-182,5 korkeustasolta olevalta tasanteelta havaittiin rikkoontuneelta maanpinnalta kaksi kvartsi-iskosta sekä pieni rypäs rapautuneita (mahdollisesti palamisen seurauksena) kiviä. Kvartsi-iskoksista toinen talletetaan Kansallismuseon kokoelmiin päänumerolla KM 41617. Muinaisjäännösrajaus perustuu havaintoihin ja tasanteen topografiaan.

Kartta edellisen kohteen yhteydessä.

Asuinpaikkaan viittaavat löydöt saatiin kuvan hiekkapohjaiselta tasanteelta. Lounaaseen.

24 ALAVUS KULJUNNEVA

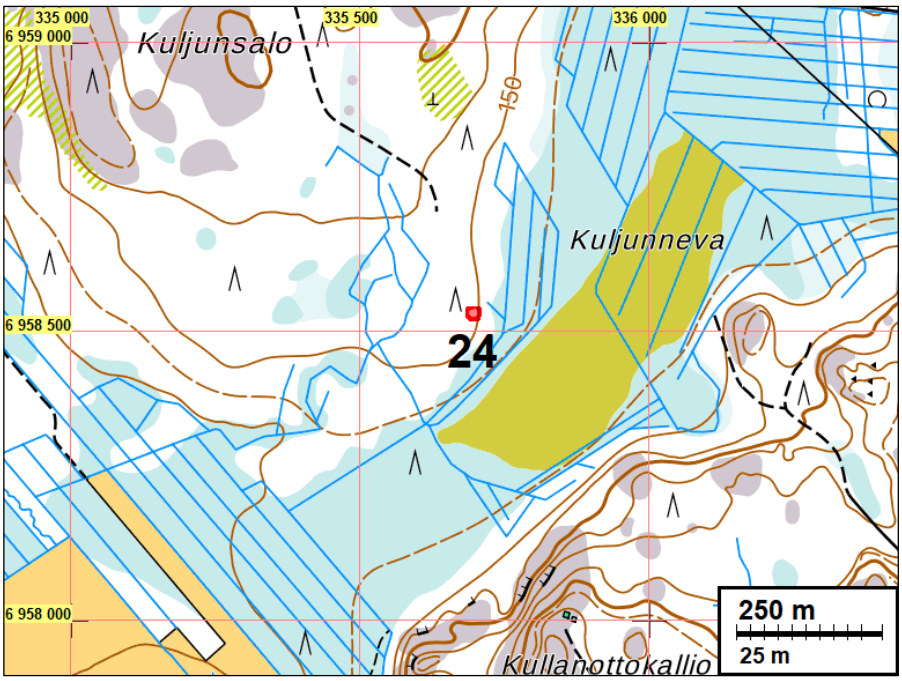
Mjtunnus: uusi
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: valmistus: tervahauta

Koordin: N: 6958535 E: 335694

Tutkijat Tiainen ja Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 17,2 km koilliseen.

Huomiot: Tiainen & Sepänmaa 2018: Loivasti kohti kaakkoa viettävässä rinteessä sijaitsee laakea ja maljamainen tervahauta, jonka halkaisija on noin 19 metriä. Vallin paksuus on noin viisi metriä. Syvyyttä haudalla vallin päältä katsottuna on hieman alle kaksi metriä. Tervahaudan halssiaukko aukeaa kohti kaakkoa.

Tervahauta nuorten kuusien peitteessä. Kaakkoon

25 ALAVUS ILORANTA

Mjtunnus: uusi
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: kivikautinen
Laji: asuinpaikka

Koordin: N: 6961069 E: 340305

Tutkijat Tiainen ja Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 22,0 km koilliseen.

Huomiot: Tiainen & Sepänmaa 2018: Paikka sijaitsee entisen Töysän kunnan pohjoisosassa, Soukkajärven lounaispäästä noin 670 m lounaaseen, Soukkapuron länsipuolella ja 10 – 20 m metriä Soukkajärventien kaakkoispuolella.

Alueella oleva harjumuodostuma on hiljakkoin (parin vuoden aikana) aukkohakattu ja äestetty. Äestysvaoissa noin 20 metrin matkalla havaittiin rapautunutta (ilmeisesti palanutta) kiveä kahdessa keskittymässä (kyseinen hiekkamuodostuma on luontaisesti lähes kivetöntä harjumuodostumaa) sekä näiden palaneiden kivien välisellä alueella palaneen luun siruja. Paikalla on havaintojen perusteella sijainnut pienialainen kivikautinen asuinpaikka.

Kohta on itäkaakkoon, Soukkapuroon jyrkästi viettävän rinteen tasaisella laella. Maaperä on hiekkaa.

Kartta kohteen 22 Peltomäenkangas yhteydessä.

Asuinpaikkahavainnot saatiin rinteen laelta, rikkoutuneelta maanpinnalta. Luoteeseen.

26 ALAVUS LAHDENPELLOT

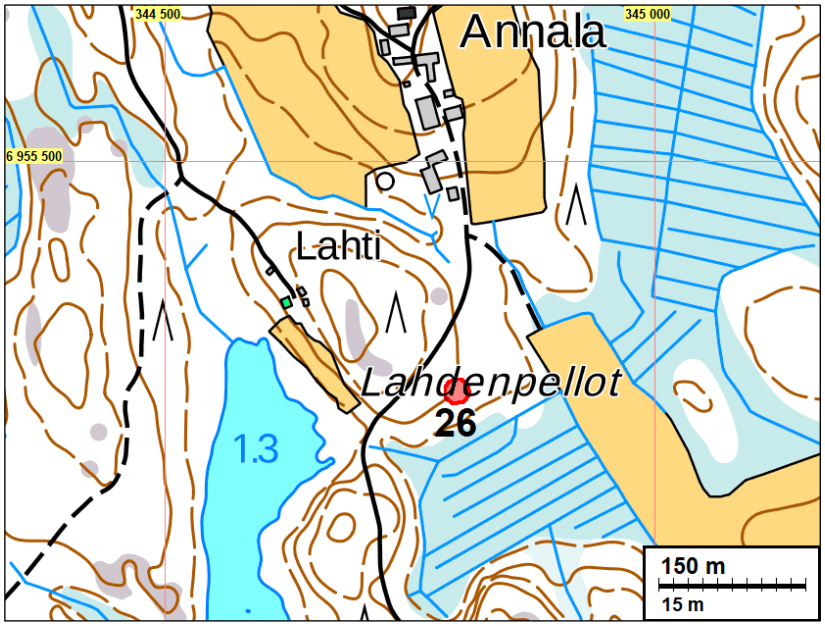
Mjtunnus: uusi
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: valmistus: tervahauta

Koordin: N: 6955265 E: 344795

Tutkijat Tiainen ja Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 21,6 km koilliseen.

Huomiot: Tiainen & Sepänmaa 2018:Kohde sijaitsee Liesjärven pohjoisosasta noin 150 m itään ja Lahden talosta noin 230 m kaakkoon. Paikalla on halkaisijaltaan noin 18 m tervahauta. Alue on itään ja kaakkoon viettävää hiekkamoreenirinnettä.

Muinaisjäännösalue on rajattu punaisella.

Tervahauta sijaitsee avarapohjaisessa havumetsässä. Itäkaakkoon.

27 ALAVUS LEHTINIEMI

Mjtunnus: uusi
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: valmistus: tervahauta

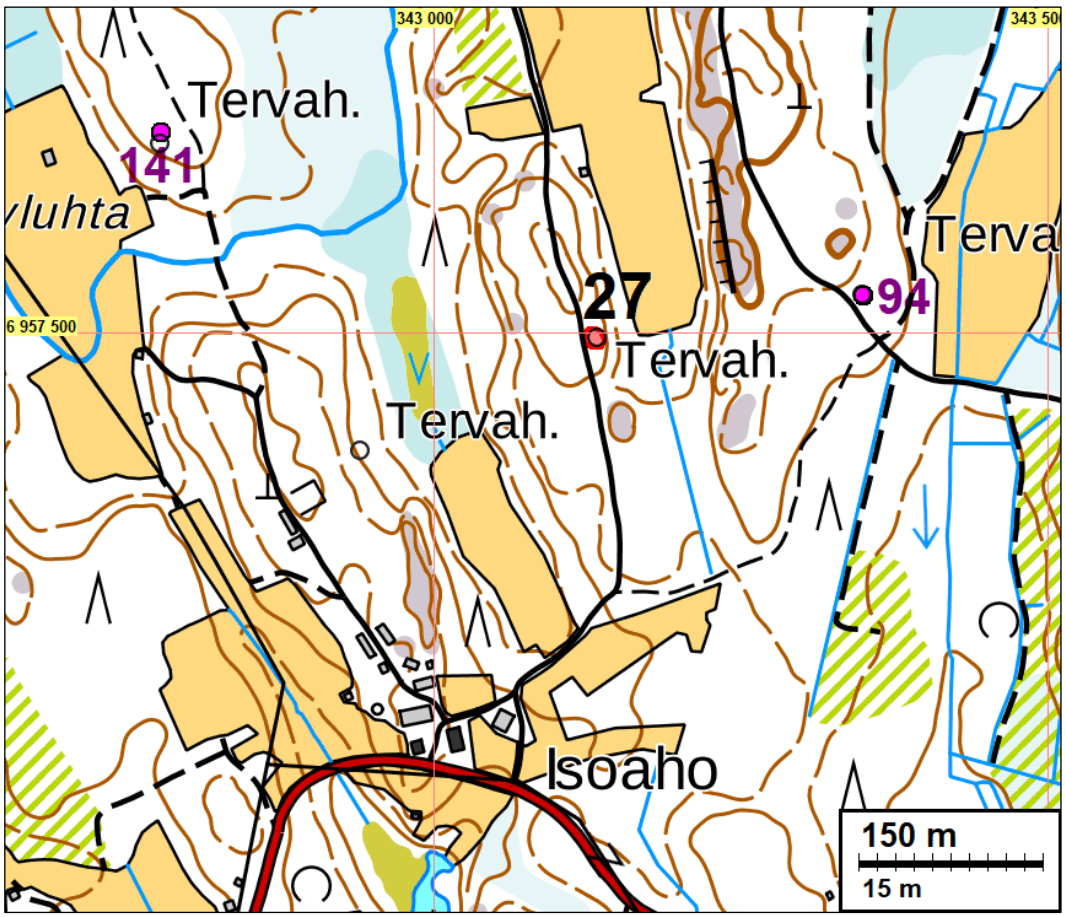
Koordin: N: 6957494 E: 343134

Tutkijat Tiainen ja Sepänmaa 2018 inventointi

Huomiot: Tiainen & Sepänmaa 2018:
Kohde sijaitsee Suutalantien itälaidalta muutama metri itään, Isoahon talosta noin 350 m pohjoiskoilliseen ja Lehtiniemen talosta noin 350 m etelään.

Paikalla on halkaisijaltaan noin 10 m tervahauta. Halssi osoittaa itään.

Tervahaudan keskusosa on tehty tasanteen itälaidalle. Maasto laskee jyrkästi heti tervahaudan itävallin alla useita metrejä. Halssi onkin runsaat 3 metriä tervahaudan valleja alemmalla tasolla. Maasto on itään paikoin jyrkästi viettävää moreenirinnettä. Tervahauta on hyvin säilynyt, joskin Suulalantien itälaita on aivan tervahaudan vallin läntisen osan tuntumassa.

Muinaisjäännösalue on rajattu punaisella värillä (27). Vinovalovarjostuskartoista todetut, mutta maastossa tarkastamattomat tervahaudat (mahdolliset muinaisjäännökset) on merkitty violetein palloin ja violetein numeroin 94 ja 141 – numerot viittaavat tämän raportin lopussa olevaan tervahautalistaan.

Tervahauta kuvattuna lounaaseen.

28 ALAVUS RANTA-AHO

Mjtunnus: uusi
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: valmistus: tervahauta

Koordin: N: 6961109 E: 342235

Tutkijat Tiainen ja Sepänmaa 2018 inventointi

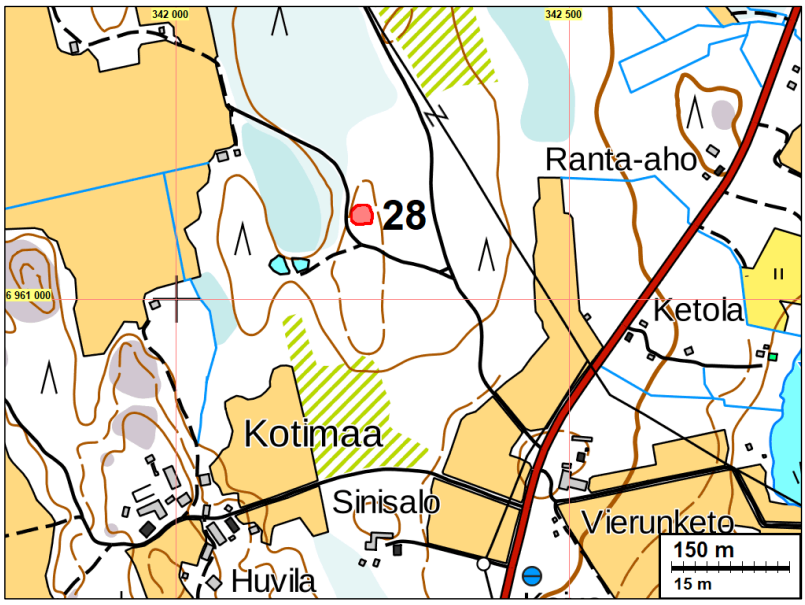
Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 23,3 km koilliseen.

Huomiot: Tiainen & Sepänmaa 2018:
Paikalla, pienen tien koillislaidalla, on tervahauta, alkuperäiseltä läpimitaltaan noin 15 m. Kohteen länsiosasta (mm. halssi) on maaotossa tuhoutunut noin kolmasosa.

Paikka on länteen viettävää hiekkamoreenimaastoa, osaksi vanhaa maanotto-kuoppaa, kasvillisuus pääasiassa heinää, varpua ja nuorta sekametsää. Vaurioitumisesta johtuen kohteen suojeluarvo on kyseenalainen. Tässä raportissa kohde on kuitenkin merkitty kiinteäksi muinaisjäännökseksi (SM).

Kuvassa tervahaudan vaurioitunutta reunaa. Etelään

Muinaisjäännösalue on rajattu punaisella värillä.

29 ALAVUS TERVASNEVA

Mjtunnus: uusi
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: valmistus: tervahauta

Koordin: N: 6959938 E: 340178

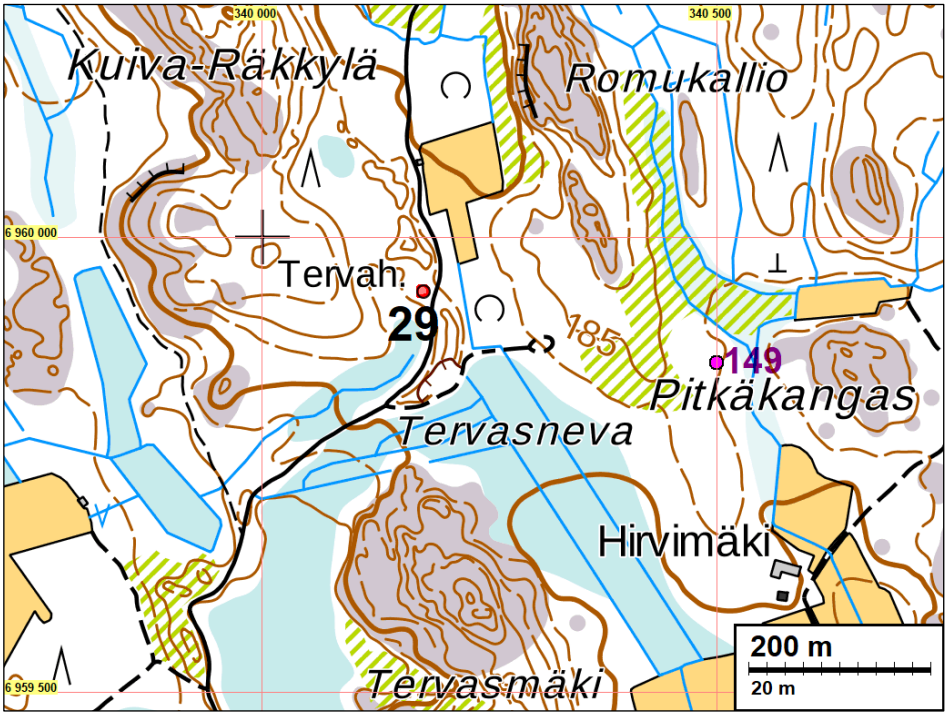
Tutkijat Tiainen ja Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 21,1 km koilliseen.

Huomiot: Tiainen & Sepänmaa 2018: Sijaitsee paikallistien länsipuolella, tiestä kymmenisen metriä länteen. Paikalla on pieni tervahauta, halkaisijaltaan noin 9 m. Maaperä on hiekkamoreenia, kasvillisuus nuorta mäntymetsää.

Tervahauta kuvattuna itää

Muinaisjäännösalue (29) on rajattu punaisella värillä. Vinovalovarjostuskartasta todettu, mutta maastossa tarkastamaton tervahauta (mahdollinen muinaisjäännös) on merkitty violetilla pallolla ja numerolla 149 – numero viittaa tämän raportin lopussa olevaan tervahautalistaan.

30 ALAVUS HAUKKAPURO

Mjtunnus: uusi
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: valmistus: tervahauta

Koordin: N: 6947130 E: 340123

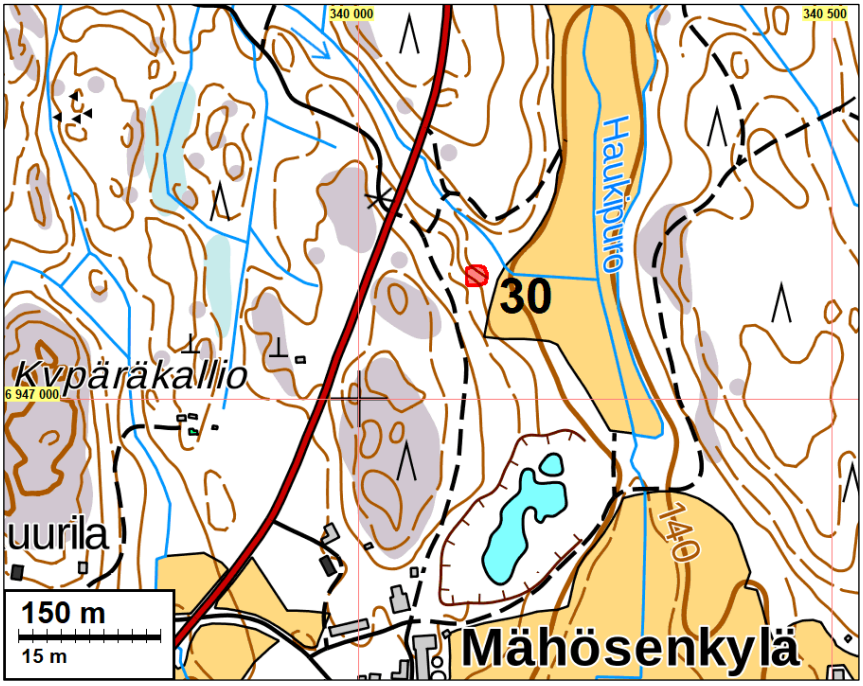
Tutkijat Tiainen ja Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 14,2 km itään.

Huomiot: Tiainen & Sepänmaa 2018: Haukipuron lounaispuolella sijaitsee laakea kaksoisvallillinen tervahauta. Haudan halkaisija uloimmalle vallille on noin 25 metriä ja sisemmälle noin 22 metriä. Syvyyttä tervahaudalla on noin 1,3 metriä. Halssiaukko antaa luoteeseen.

Laakea tervahauta kuvattu itään.

Muinaisjäännösalue on rajattu punaisella värillä.

31 ALAVUS SAARIPURO

Mjtunnus: uusi
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: valmistus: tervahauta

Koordin: N: 6945394 E: 343457

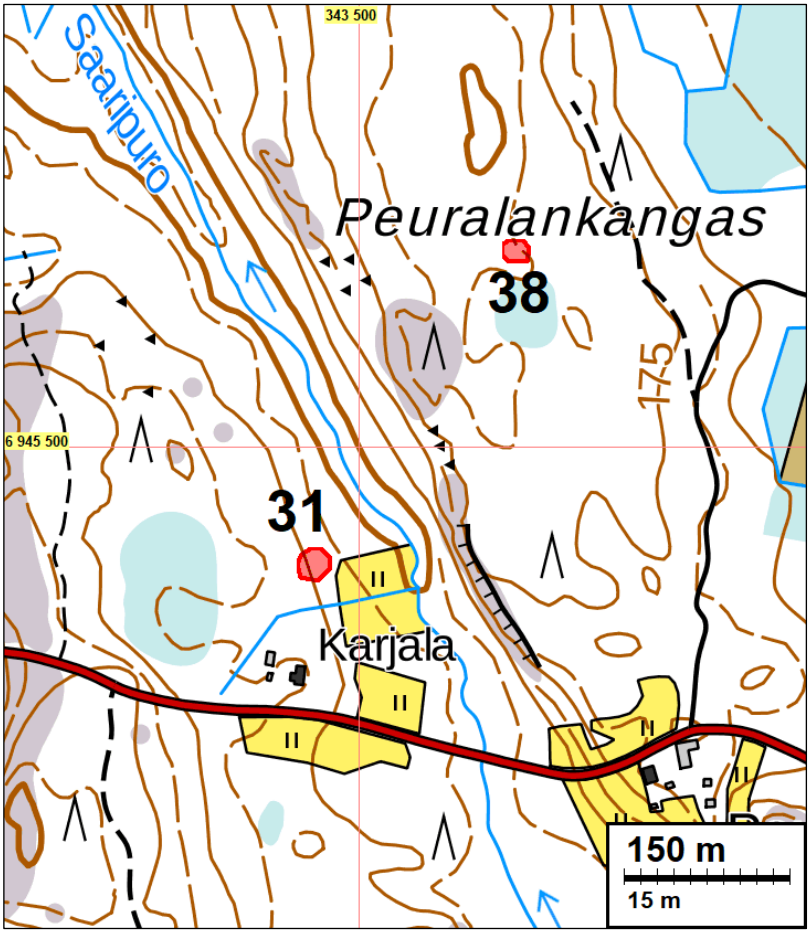
Tutkijat Tiainen ja Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 17,2 km itään.

Huomiot: Tiainen & Sepänmaa 2018:
Saaripuron länsipuolella, Karjalan talon pohjoispuolella sijaitsee laakea ja maljamainen tervahauta. Tervahaudan halkaisija on noin 20 metriä, josta vallin osuutta on noin 6 metriä. Tervahaudan pohjalla on roskaa (muovia ja metalliromua) ja sen päältä on ajettu metsäkoneella. Haudan valleja vaikuttaa kaivellun koneellisesti muutamasta kohtaa. Halssiuraa ei haudasta havaittu.

Tervahauta koilliseen

Muinaisjäännösalueet on rajattu punaisella värillä.

32 ALAVUS HAUKILAMPI

Mjtunnus: uusi
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: valmistus: hiilimiilu

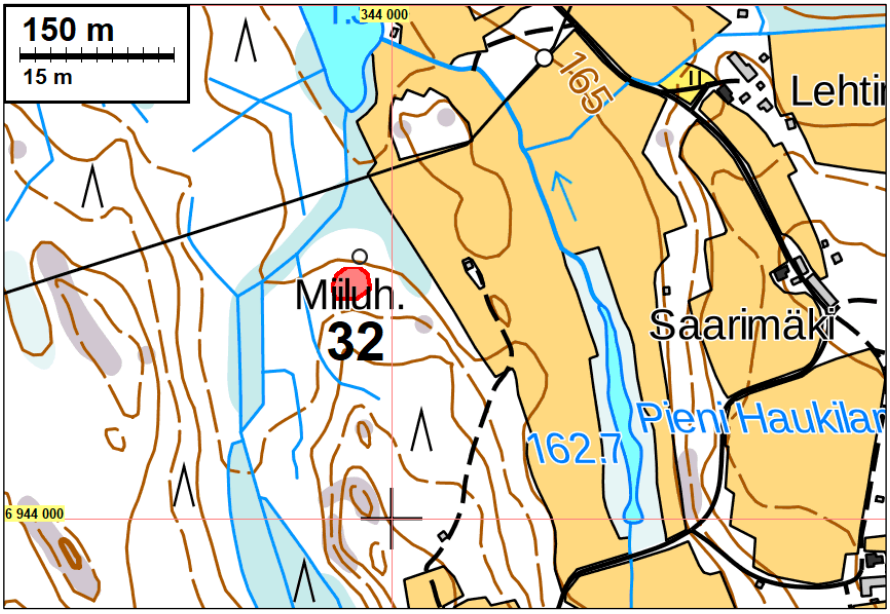
Koordin: N: 6944229 E: 343960

Tutkijat Tiainen ja Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 17,7 km itään.

Huomiot: Tiainen & Sepänmaa 2018: Peruskarttaankin merkitty hiilimiilu sijaitsee hoidetussa kuusimetsässä Haukilammen eteläpuolella. Miilun peruskarttamerkki on noin 30 metriä liian pohjoisessa.

Paikalla on halkaisijaltaan noin 19 metrinen hiilimiilu, jota kiertää katkonainen ojakaivanto. Miilun keskeltä kulkee metsäkoneura. Miilun sisäosaan tehdystä koepistosta paljastui voimakkaan noen ja hiilen sekaista kivistä hiekkaa.

Muinaisjäännösalue on rajattu punaisella värillä.

Lapio pystyssä keskellä hiilimiilua. Pohjoiseen

33 ALAVUS RANTALANHIEKKA

Mjtunnus: uusi
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: kivikautinen
Laji: asuinpaikka

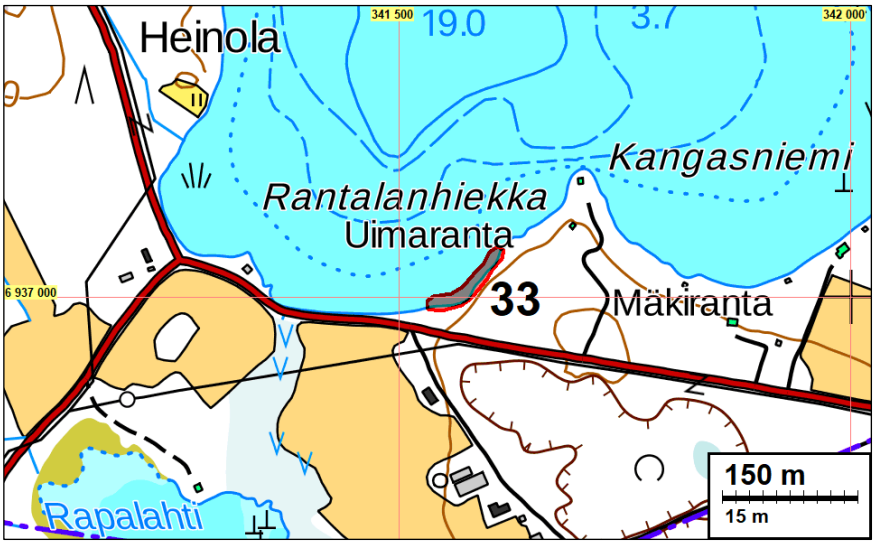
Koordin: N: 6937018 E: 341590

Tutkijat Tiainen ja Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 16,9 km itään.

Huomiot: Tiainen & Sepänmaa 2018: Iso Liesjärven eteläpäästä, uimarannan itäpuolelta, kerättiin talteen inventoinnin yhteydessä viisi kvartsi-iskosta, jotka talletetaan Kansallismuseon kokoelmiin numerolla KM 41619. Samalta alueelta havaittiin yhteensä kymmenisen iskosta, joista osa siis jätettiin niille sijoilleen. Vedenpinta järvessä

oli inventoinnin hetkellä poikkeuksellisen matalalla, noin kolme metriä vetäytyneenä rantaviivasta. Kaikki iskokset havaittiin paljastuneesta järvenpohjasta, alueelta missä on hieman veden huuhtomaa rantakivikkoa sekä hiekkaa. Vedenpinnan ollessa normaalilla tasolla iskokset olisivat olleet veden alla. Muinaisjäännösrajaus perustuu alueeseen, josta havaittiin kvartsi-iskoksia.

Muinaisjäännösalue on rajattu punaisella värillä.

Kvartsi-iskokset havaittiin matalan veden paljastamalta rantavyöhykkeeltä, kuvan vasemmassa laidassa olevan suuren kiven ja taustalla erottuvan veneen väliseltä alueelta.

34 ALAVUS LIESKANGAS 1

Mjtunnus: uusi
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: kivikautinen
Laji: asuinpaikka

Koordin: N: 6939747 E: 340409

Tutkijat Tiainen ja Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 14,8 km itään.

Huomiot: Tiainen & Sepänmaa 2018: Iso Liesjärvestä kohti pohjoisluodetta laskevan Vuoripuron länsirannalla sijaitsee kivikautiseksi asumuspainanteeksi tulkittu maaraken-

ne (N 6939748 E 340408). Maaperä alueella on vähäkivinen hiekka. Painanteen muoto on epäsäännöllisen pyöreä ja sen halkaisija on noin kahdeksan metriä. Painanteen laidoilla on hieman epäselvästi erottuvat maavallit, jotka erottuvat selkeimmin sen etelälaidalla. Syvyyttä painanteella on alle puoli metriä. Painanteen kohdalle ja sen ulkopuolelle tehtiin kuusi koekuoppaa. Painanteen sisäpuolelle tehdystä koekuopasta löytyi kvartsiydin (talletetaan Kansallismuseon kokoelmiin numerolla KM 41620). Kaikissa painanteen kohdalle ja sen ympärille tehdyissä koekuopissa maalajit olivat samankaltaisia: kunttakerroksen alla oli 5-10 cm paksuinen vaalea huuhtoumakerros, jonka alla hiekan väri oli vaalean keltaista.

Asumuspainanteesta noin 18 metriä itäkaakkoon havaittiin halkaisijaltaan noin 2,5 metrin kokoinen kuoppajäännös (N 6939738 E 340424). Syvyyttä kuopalla on noin 40 cm. Kuopan pohjalle tehdystä koekuopasta tavattiin kunttakerroksen alta noin 20 cm paksuinen vahvan noen ja pienten hiilten palojen sekainen hiekkakerros.

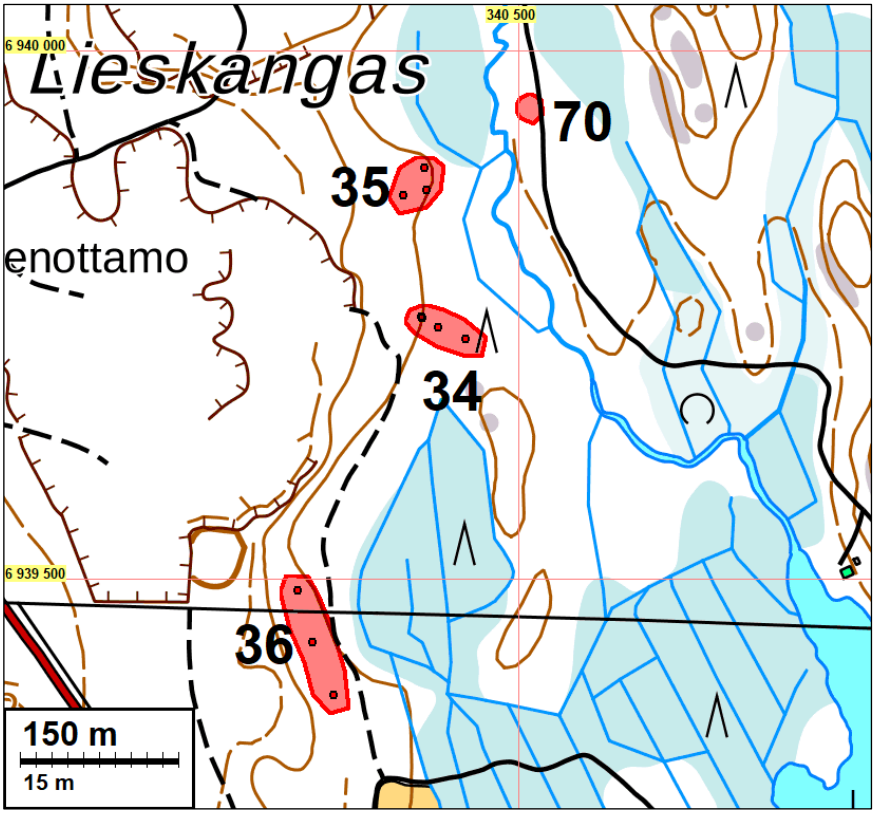
Edellisestä kuopasta noin 30 metriä itäkaakkoon todettiin vielä yksi kuoppajäännös (N 6939727 E 340450). Kuopan halkaisija oli noin 4,5 metriä ja syvyyttä sillä oli noin puoli metriä. Kuopan pohjalle tehdystä koekuopasta paljastui kunttakerroksen alta noin viisi cm paksu vaalea huuhtoutumiskerros. Sen alla oli kellertävä hiekka, joka oli hieman tummempaa heti huuhtoutumiskerroksen alla.

Läntisin paikalta havaituista painanteista on muotonsa ja kvartsiydin löytönsä puolesta tulkittava kivikautiseksi asumuspainanteeksi. Sen sijaan keskimmäisen ja itäisimmän kuopan funktiot jäävät hieman epäselviksi. Ne eivät voi olla modernin hiekanoton jälkiä, koska niistä havaittiin selvä huuhtoutumiskerros. Kuoppa, josta havaittiin hiiltä ja nokea voisi periaatteessa olla pieni hiilihauta. Noeton kuoppa sen sijaan voisi olla vanha pyyntikuoppa. Alueelle tehtiin kaikkiaan parisen kymmentä koekuoppaa.

Joka tapauksessa paikka on sijaintinsa ja topografiansa puolesta mitä otollisin esihistorialliseksi asuinpaikaksi. Paikan muinaisjäännösrajaus perustuu kolmeen havaittuun kuoppaan.

Lapio pystyssä asumuspainanteessa. Itään

Muinaisjäännösalueet on rajattu punaisella värillä, havaittujen kuoppajäännösten keskikohdat on merkitty punaisin pistein. Numerot raportin kohdenumeroita.

Asumuspainanteen itäpuolelta (itäisin) havaittu kuoppajäännös. Itäkoilliseen

35 ALAVUS LIESKANGAS 2

Mjtunnus: uusi
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: valmistus: hiilihauta

Koordin: N: 6939868 E: 340413

Tutkijat Tiainen ja Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 14,7 km itään.

Huomiot: Tiainen & Sepänmaa 2018: Edellisestä kohteesta (34 Lieskangas 1) noin 120 metriä pohjoiseen havaittiin kolme kuoppajäännöstä. Kuopista läntisin (N 6939863 E 340391) oli halkaisijaltaan noin 5 metriä. Syvyyttä kuopalla oli noin puoli metriä. Kuopan pohjalle tehdyssä koekuopassa viisi cm paksun kunttakerroksen alla oli 5-20 cm paksu vaalea huuhtoutumiskerros, jonka seassa oli muutamia hiilen muruja. Huuhtoutumiskerroksen alla hiekka oli tumman ruskeaa, joka vaaleni alaspäin kaivettaessa.

Kaakkoisin kuoppa (N 6939868 E 340413) oli pyöreähkö ja halkaisijaltaan noin 5,5 metriä. Syvyyttä tällä kuopalla oli noin 60 cm. Kuopan keskelle tehdystä koekuopassa oli noin 30 cm hyvin nokisen hiekan sekainen kerros. Kerroksen alaosassa oli paljon hiilen kappaleita. Kolmas paikalta tavattu kuoppa (N 6939889 E 340411) oli pyöreähkö ja kooltaan noin 2,5 metriä. Sen pohjalle tehdystä koekuopasta havaittiin noin 20 cm paksu hiilen ja noen sekainen hiekkakerros.

Paikalta havaituista kuoppajäännöksistä kaakkoisin on mitä ilmeisimmin hiilihaudan jäännös. Myös kaksi muuta kuoppaa voisivat olla hiilihaudan jäännöksiä, vaikka niistä ei havaittu vahvaa hiilikerrosta. Alue on topografian ja sijainnin puolesta mitä otollisinta myös esihistoriallisille asuinpaikoille, joten ei voida poissulkea sitäkään mahdollisuutta, että paikalta havaitut kuopat (tai osa niistä) olisivat esihistoriallista perua. Koekuoppia kuoppajäännösten ympärille tehtiin toistakymmentä.

Kartta edellisen kohteen (34 Lieskangas 1) yhteydessä.

Lapio pystyssä todennäköisimmässä hiilihaudassa. Pohjoiseen

Lapio pystyssä läntisimmässä kuoppajäänteessä. Koilliseen

36 ALAVUS LIESKANGAS 3

Mjtunnus: uusi
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: ajoittamaton
Laji: tunnistamaton: kuoppajäännös

Koordin: N: 6939489 E: 340291

Tutkijat Tiainen ja Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 14,7 km itään.

Huomiot: Tiainen & Sepänmaa 2018: Eteläisin Lieskankaalta havaittu muinaisjäännös pitää sisällään kolme kuoppajäännöstä. Niistä pohjoisin (N 6939489 E 340291) on pyöreähkö, halkaisijaltaan noin kahdeksan metriä. Syvyyttä kuopalla on noin 80 cm. Kuopassa on heikosti erottuvat ja rikkonaiset maavallit. Sen pohjalle tehdystä koekuopasta paljastui alle 10 cm paksuinen vaalea huuhtoutumiskerros, jonka alla maalajina oli kellertävä hiekka.

Keskimmäinen kuoppajäännös (N 6939440 E 340305) oli halkaisijaltaan noin kuusi metriä. Syvyyttä kuopalla oli noin 60 cm. Sen pohjalle tehdystä koekuopasta paljastui kaksoismaannos: kunttakerroksen alla oli noin neljä cm paksu vaalea hiekka, jonka alla oli noin 4 cm paksuinen tumma, orgaanisen aineksen sekainen kerros. Sen alla oli toinen, noin viisi cm paksu vaalea hiekka, jonka alla hiekan väri oli vaalean kellertävä.

Eteläisin kuoppajäännös (N 6939390 E 340325) oli halkaisijaltaan noin kuusi metriä. Kuopan pohjalle tehdyssä koekuopassa oli noin kuusi cm paksuinen kunttakerros, jonka alta paljastui 5-10 cm paksu vaalean hiekan huuhtoutumiskerros. Sen alla oli 20-25 cm paksu vaalean punertava hiekka, josta havaittiin muutama pieni hiilen pala. Tämän kerroksen alla hiekan väri muuttui vaalean kellertäväksi.

Kuopat on tulkittava, ainakin alustavasti, esihistoriallisiksi pyyntikuopiksi. Kuoppien kohdalle ja liepeille tehtiin useita koekuoppia, joista ei kuitenkaan tehty havaintoja esihistoriallisesta toiminnasta. Paikan muinaisjäännösrajaus perustuu havaittuihin kuoppajäännöksiin.

Kartta kohteen 34, Lieskangas 1, yhteydessä.

Eteläisin kuoppajäännös. Kaakkoon.

Keskimmäiseen kuoppajäännöksen tehty koekuoppa. Kuntta- ja huuhtoumakerroksen alla hiekka vaikutti kulttuurikerrokselta, mutta siitä ei tehty löytöjä.

Teemu Tiainen dokumentoi kuoppajäännökseen tehtyä koekuoppaa. Itään.

37 ALAVUS VUORIPURO

Mjtunnus: uusi
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: ajoittamaton
Laji: tunnistamaton: kuoppajäännös

Koordin: N: 6940120 E: 340425

Tutkijat Tiainen ja Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 14,7 km itään.

Huomiot: Tiainen & Sepänmaa 2018: Kohde sijaitsee Iso Liesjärven pohjoispäästä noin 670 – 760 m pohjoisluoteeseen, Vuoripuron länsi – lounaispuolella, Lieskankaantien lounaispuolella. Noin 250 x 50 metrin alalla on neljä kuoppaa, joiden funktio ja ajoitus ovat epäselviä. Kaikki kuopan sijaitsevat noin 150 m:n tasolla olevan törmän reunalla, niemimäisillä kohdilla.

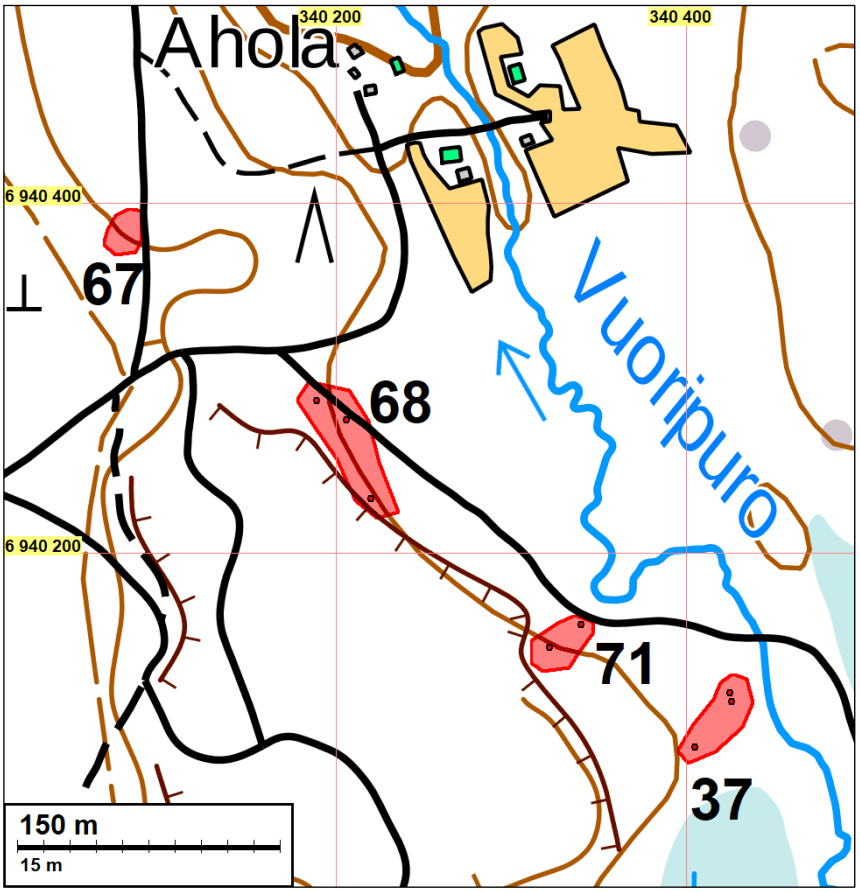
Kohde 1: N 6940120 E 340425. Halkaisijaltaan noin 4 m ja syvyydeltään noin 80 cm syvä kuoppa, jonka ympärillä on noin 1,5 m:n levyinen, noin 25 cm:n korkuinen kehävalli. Kuopan reunavallille tehdyssä koekuopassa havaittiin selvä usean cm paksuinen podsolimaannos. Kuopan pohjalle tehdyssä koekuopassa oli noin 10 cm:n paksuinen hiilen ja noen sekainen kerros noin 20 cm syvyydessä.

Kohde 2: N 6940089 E 340405. Halkaisijaltaan noin 4 m, syvyydeltään noin 30 cm kuoppa, ympärillä noin 1,5 m:n levyinen, noin 25 cm:n korkuinen kehävalli. Havainnot samat kuin edellisessä kohteessa.

Kohde 3: N 6940115 E 340426. Halkaisijaltaan noin 5 m, syvyydeltään noin 40 cm kuoppa, ympärillä noin 1,5 m:n levyinen, noin 25 cm:n korkuinen kehävalli. Havainnot samat kuin edellisissä kuopissa.

Kohde 4: N 6940159 E 340340. Halkaisijaltaan noin 2,5 m, syvyydeltään noin 30 cm kuoppa, ympärillä noin 1,5 m:n levyinen, noin 25 cm:n korkuinen kehävalli.

Kuopat saattavat olla hiilihautoja, mutta podsolimaannosten perusteella ne lienevät vähintään satojen vuosien ikäisiä. Kyseessä saattavat olla myös kivettömät keittokuopat. Samankaltaisia kuoppia on lähistöllä lukuisia muitakin: kohteet 36 ja 68.Alue on hiekkakankaan koillisosaa. Maasto viettää koilliseen, itään ja kaakkoon. Puusto alueella on pääasiassa mäntyä.

Muinaisjäännösalueet on rajattu punaisella värillä, havaittujen kuoppajäännösten keskikohdat on merkitty punaisin pistein. Numerot niiden vieressä ovat tämän raportin kohdenumeroita.

Etualalla kuoppa 4. Taustalla kohde 71 tervahaudan halssi. Kuvattu pohjoiseen.

Etualalla kuoppa 1, taustalla noin 10 m:n päässä kuoppa 2. Kuvattu etelään

Kuopan 4 pohjalle tehty koekuoppa, jossa selvä podsolimaannos ja noin 20 cm syvyydessä nokikerros

38 ALAVUS PEURALANKANGAS

Mjtunnus: uusi
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: valmistus: tervahauta

Koordin: N: 6945677 E: 343637

Tutkijat Tiainen ja Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 17,4 km itään.

Huomiot: Tiainen & Sepänmaa 2018: Sijaitsee Peuralankangas-nimisen mäen keskiosassa. Paikalla on tervahauta, halkaisijaltaan noin 18 m. Halssi osoittaa koilliseen. Maaperä kohdalla on moreenia. Maasto viettää loivasti itään. Puusto on koivua ja nuorta kuusta.

Kartta kohteen 31 Saaripuro yhteydessä.

Tervahauta kuvan keskellä. Kuvattu pohjoiseen.

39 ALAVUS SELKÄMAA

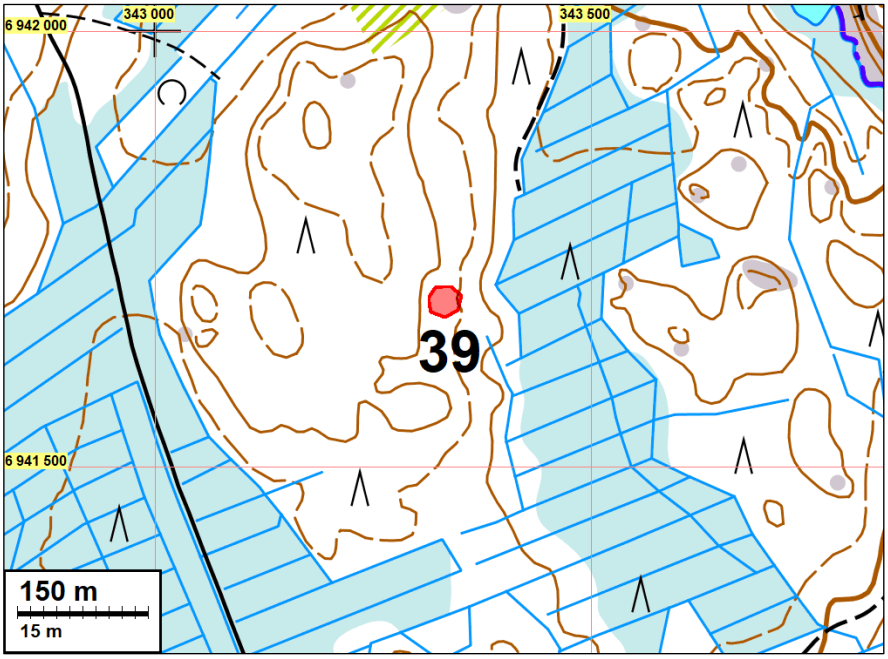
Mjtunnus: uusi
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: valmistus: tervahauta

Koordin: N: 6941692 E: 343329

Tutkijat Tiainen ja Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 17,2 km itään.
Huomiot: Tiainen & Sepänmaa 2018: Paikalla on tervahauta, halkaisijaltaan noin 15 m. Halssi osoittaa kaakkoon. Kohta on itään viettävää moreenirinnettä, puusto nuorta mänty-, kuusi- ja lehtipuumetsää.

Muinaisjäännösalue on rajattu punaisella värillä.

40 ALAVUS LAUTTANEVA

Mjtunnus: uusi
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: valmistus: tervahauta

Koordin: N: 6939175 E: 337086

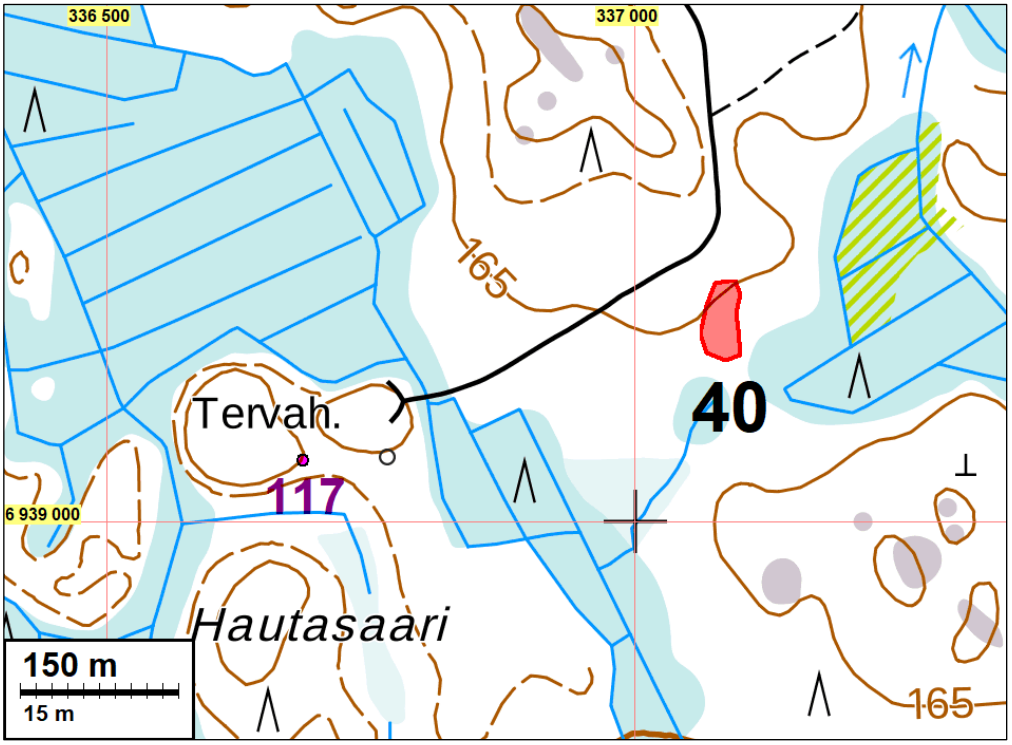
Tutkijat Tiainen ja Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 11,9 km itään.

Huomiot: Tiainen & Sepänmaa 2018: Paikalla on laakea ja maljamainen, halkaisijaltaan noin 22 metrinen tervahauta. Vallin paksuus on seitsemisen metriä. Haudassa on matala kaksoisvalli. Halssiura antaa suuntaan E ja on pituudeltaan noin kahdeksan metriä. Tervahaudan keskipisteestä noin 40 metriä pohjoiseen havaittiin todennäköinen tervapirtin kiukaan jäännös (N 6939215 E 337088). Jäännös on noin 2 x 2,3 metrin kokoinen ja noin 50 cm korkea sammalpeitteinen neliömäinen kivikasa.

Tervahauta, kuvattu lounaaseen

Muinaisjäännösalue (40) on rajattu punaisella värillä. Vinovalovarjostuskartasta todettu, mutta maastossa tarkastamaton tervahauta (mahdollinen muinaisjäännös) on merkitty violetilla pallolla ja numerolla 117 – numero viittaa tämän raportin lopussa olevaan tervahautalistaan

Tervapirtin kiukaan jäännös. Itään

41 ALAVUS RAVIRATA

Mjtunnus: uusi
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: valmistus: tervahauta

Koordin: N: 6944258 E: 332057

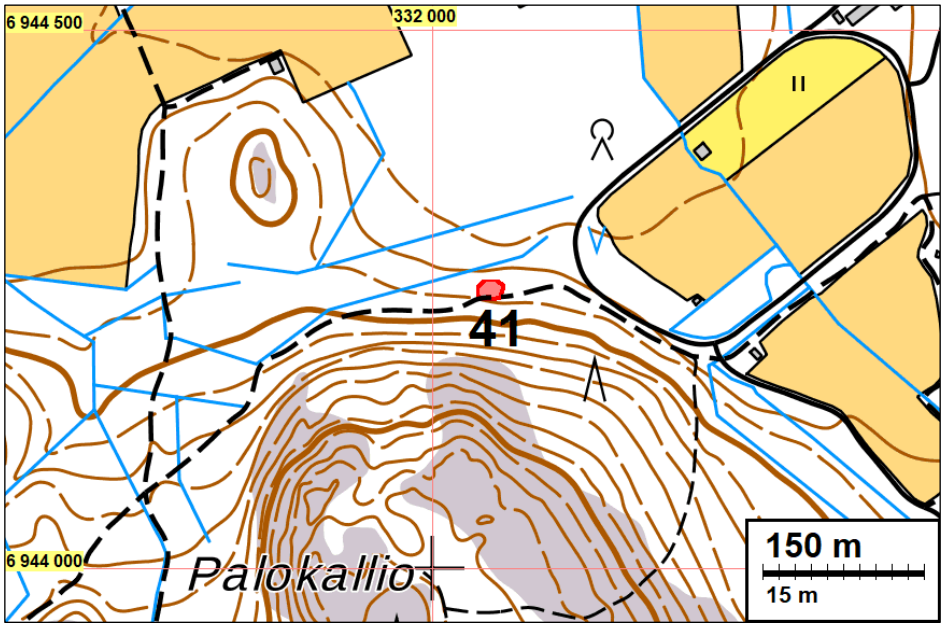
Tutkijat Tiainen ja Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 5,8 km itään.

Huomiot: Tiainen & Sepänmaa 2018: Raviradan länsipuolella sijaitsee halkaisijaltaan noin 18 metrinen tervahauta. Haudan etelänpuoleinen valli on hajonnut pieneltä osin kuntopolun kohdalta. Vallin osuus tervahaudan halkaisijasta on noin á 5 metriä. Halssiaukko antaa pohjoiskoilliseen.

Raviradan länsi-puolen tervahauta. Kuvan oikeassa laidassa näkyy osin tervahaudan vallia tuhonneen ulkoilureitin laitaa. Itäkoilliseen

Muinaisjäännösalue on rajattu punaisella.

42 ALAVUS HAANPÄÄNKORPI

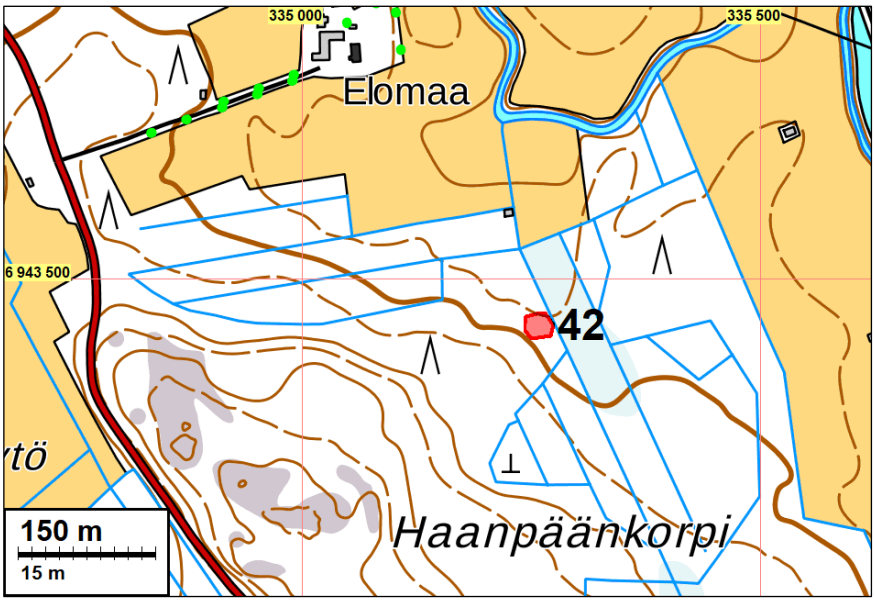
Mjtunnus: uusi
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: valmistus: tervahauta

Koordin: N: 6943448 E: 335255

Tutkijat Tiainen ja Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 9,0 km itään.

Huomiot: Tiainen & Sepänmaa 2018: Kohde sijaitsee Haanpäänkorpi-nimisen metsäalueen koillisosassa, Hakojoesta noin 230 m etelään ja Elomaan talosta noin 360 m kaakkoon. Paikalla on tervahauta, halkaisija noin 18 m. Hauta on laakea ja siinä on leveä kaksoisvalli. Halssi osoittaa koilliseen. Tervahauta on hyvin säilynyt vierestä kulkevista metsäkoneenjäljistä huolimatta. Maasto on pohjoiskoilliseen viettävää kivikkoista moreenirinnettä.

Muinaisjäännösalue on rajattu punaisella.

Tervahauta kuvattuna länteen.

43 ALAVUS HEIKINRINNE

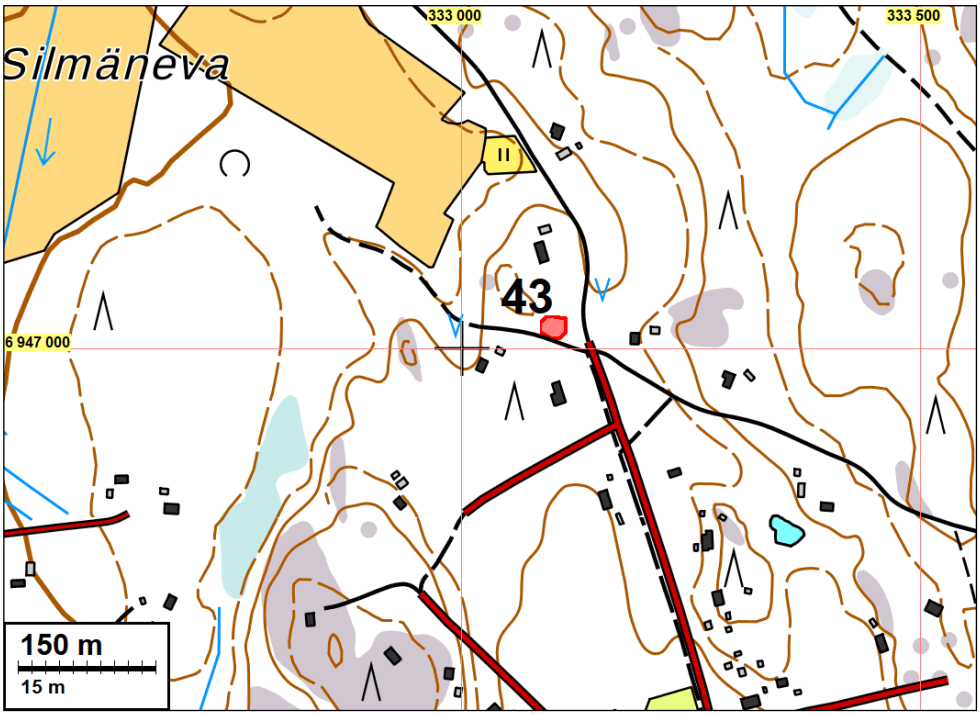
Mjtunnus: uusi
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: valmistus: tervahauta

Koordin: N: 6947023 E: 333100

Tutkijat Tiainen ja Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 7,4 km itään.

Huomiot: Tiainen & Sepänmaa 2018: Saurakalliontien ja Heikinrinne-nimisen tien risteyksestä noin 50 m luoteeseen on tervahauta, halkaisijaltaan noin 13 m. Halssi osoittaa itään. Tervahaudassa on selvä kaksoisvalli. Heikinrinne-tie on rakennettu (tai parannettu) ilmeisesti parin vuoden sisään. Tervahaudan eteläisin osa on vain parin metrin päässä tieojan pohjoislaidalta. Tervahauta on kuitenkin hyvin säilynyt. Vaikuttaakin siltä, että tietä tehtäessä tervahautaa on tietoisesti varjeltu. Tervahaudan kohta on itään viettävää moreenirinnettä, puusto sekametsää.

Muinaisjäännösalue on rajattu punaisella värillä.

Tervahauta kuvattuna koilliseen.

44 ALAVUS TUOVILA

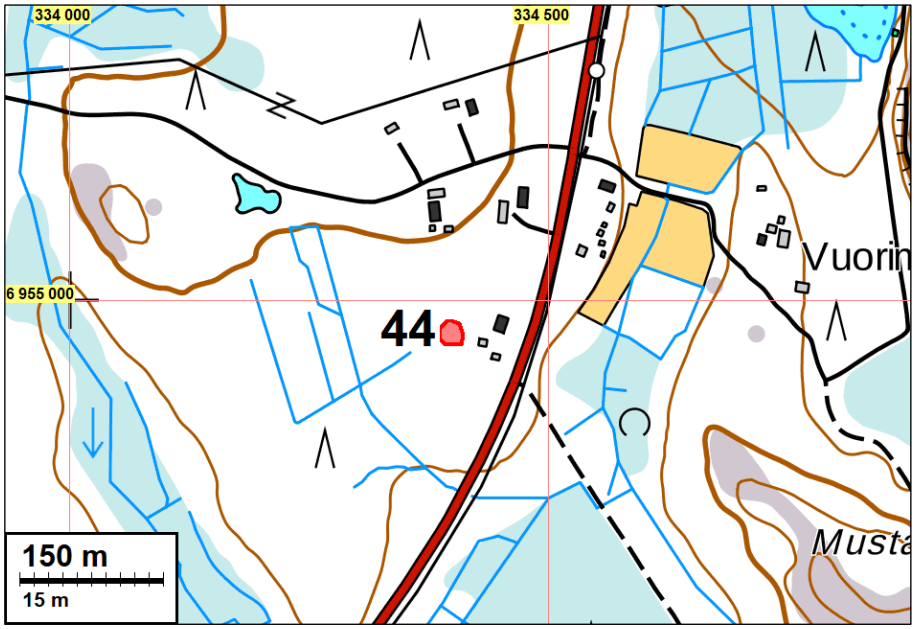
Mjtunnus: uusi
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: valmistus: tervahauta

Koordin: N: 6954968 E: 334399

Tutkijat Tiainen ja Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 13,6 km koilliseen.

Huomiot: Tiainen & Sepänmaa 2018: Paikalla on tervahauta, halkaisijaltaan noin 18 m. Tervahauta on hyvin säilynyt. Maasto tervahaudan kohdalla ja lähiympäristössä on melkein täysi-ikäistä kuusimetsää. Maaperä moreenia.

Muinaisjäännösalue on rajattu punaisella värillä.

Tervahauta. Kuvattu lounaaseen.

45 ALAVUS PASSI 1

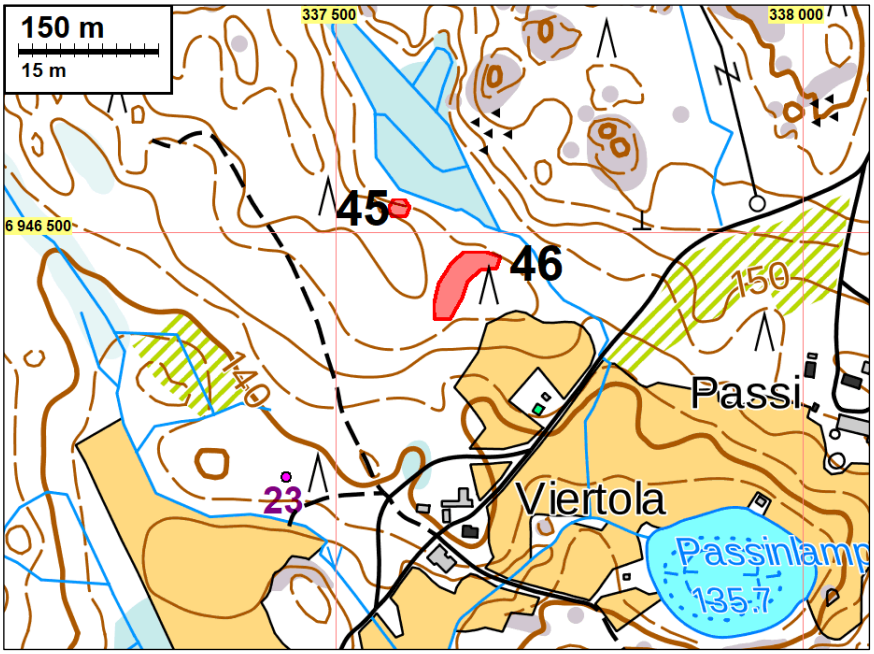
Mjtunnus: uusi
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: valmistus: tervahauta

Koordin: N: 6946525 E: 337567

Tutkijat Tiainen ja Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 11,5 km itään.

Huomiot: Tiainen & Sepänmaa 2018: Paikka sijaitsee Harjuntiestä noin 280 m luoteeseen, Passin (läntisemmästä) talosta noin 490 m länsiluoteeseen. Paikalla on tervahauta, halkaisijaltaan noin 10 m. Halssi osoittaa koilliseen. Tervahauta on viimeisen parin vuoden aikana kärsinyt kovia vaurioita metsäkoneiden ajettua sen päältä monessa kohtaa yli. Paikka on koilliseen viettävää kallioista ja kivikkoista hiekkamoreenimaata. Puusto paikalla on hiljattain harvennettua nuorta mäntymetsää.

Muinaisjäännösalueet (45 ja 46) on rajattu punaisella värillä. Vinovalovarjostuskartasta todettu, mutta maastossa tarkastamaton tervahauta on merkitty violetilla pallolla ja numerolla 23 – numero viittaa tämän raportin lopussa olevaan tervahautalistaan.

Osin vaurioitunut tervahauta. Etelään

46 ALAVUS PASSI 2

Mjtunnus: uusi
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: maatalous: raivausröykkiöitä

Koordin: N: 6946465 E: 337642

Tutkijat Tiainen ja Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 11,6 km itään.

Huomiot: Tiainen & Sepänmaa 2018: Paikka sijaitsee Harjuntiestä noin 170 m luoteeseen, Passin talosta noin 390 m länsiluoteeseen ja Viertolan talosta noin 270 m pohjoiseen. Noin 75 x 30 m:n laajuisella alueella havaittiin 5 kpl raivausröykkiöitä, kooltaan 2,5 x 2,5 – 5 x 4 m, korkeudeltaan 40 – 60 cm. Lisäksi alueen länsi-luoteisosassa on noin 17 metrin pituinen suunnilleen pohjois-etelä-suuntainen raivauskivivalli, leveydeltään 2,5 – 5 m ja korkeudeltaan puolisen metriä. Tätä – varsinkin sen pohjoisosaa – on jäljistä päätellen kaiveltu viimeisten vuosikymmenten aikana.

Alueella havaitut kiviröykkiöt ja -valli:

N 6946469 E 337666	Raivausröykkiö	koko 5 x 3 x 0,5 m
N 6946473 E337643	Raivausröykkiö	koko 5 x 3 x 0,5 m
N 6946465 E337642	Raivausröykkiö	koko 5 x 4 x 0,6 m
N 6946425 E337620	Raivausröykkiö	koko 3 x 2 x 0,5 m
N 6946417 E337616	Raivausröykkiö	koko 3 x 2 x 0,4 m
N 6946452 E337625	Raivausvallin pohjoispää	
N 6946436 E337623	Raivausvallin eteläpää	

Mikään alueella havaituista kivikasoista ei vaikuttanut uunin jäännökseltä. Kyseiset kivikasat ovat aivan ilmeisesti kaskeamiseen ja / tai varhaiseen pellonraivaukseen liittyviä. Alue on koilliseen, itään ja kaakkoon viettävää kivikkoista hiekkamoreenirinnettä. Alue on pääasiassa nuorta mäntytaimikkoa, jossa kasvaa myös runsaasti nuorta lehtipuustoa. (Huonosta näkyvyydestä johtuen on mahdollista, että kaikkia alueella olevia raivausröykkiöitä tai muita ei havaittu.) Heti alueen kaakkoispuolella on pellon reunan tuntumaan ulottuva hiljattain tehty aukkohakkuualue.

Mainittakoon, että kohteen kaakkoispuolisen peltoalueen pohjoislaidalla on koordinaattipisteessä N 6946418 E 337679 käsin tehty raivausröykkiö, kooltaan noin 250 x 250 cm, korkeudeltaan noin 30 cm – saman tyyppinen kuin kohteen raivauskivikasat. Tätä ei silti ole syytä pitää kiinteänä muinaisjäännöksenä, koska sijaitsee nykyisin viljellyn pellon laidalla. Saman pellon laidalla on useita selvästi koneellisesti raivattuja kivikasoja.

Vuoden 1961 peruskartalla (2223 12) alue on merkitty Viertolan taloon RN:o 51:4 kuuluvaksi metsäalueeksi. Tilanne on sama vuosien 1981 ja 1992 peruskartoilla. Pitäjänkartassa 1840-luvulta (2223 12) röykkiöiden alueelle ei ole merkitty asutusta tai peltoja. Kuitenkin tien (nykyinen Harjuntie) varrelle on merkitty Passiniminen, kartalle ”Krono Torp” – termillä määritelty asumus. Tämä sijoittuu nykyisen Harjuntie 151 (uuden) talon kohdalle. Isojakokartalla vuodelta 1817 (signum:

E49:11/1-17) kohteen kaakkoispuolella (nykyisen Passin talon tienoilla) on asumus mutta itse kohteen kohdalle ei ole merkitty peltoja tai asumuksia.

Kartta edellisen kohteen yhteydessä.

Raivausröykkiö hakkuuaution ja taimikon rajalla. Kuvattu lounaaseen.

Raivausvallin pohjoispäätä, jossa on uudehkoja kaivelun merkkejä. Kuvattu pohjoiseen.

47 ALAVUS WIERUNKETO

Mjtunnus: uusi
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: asuinpaikka: talonpaikka

Koordin: N: 6960453 E: 342705

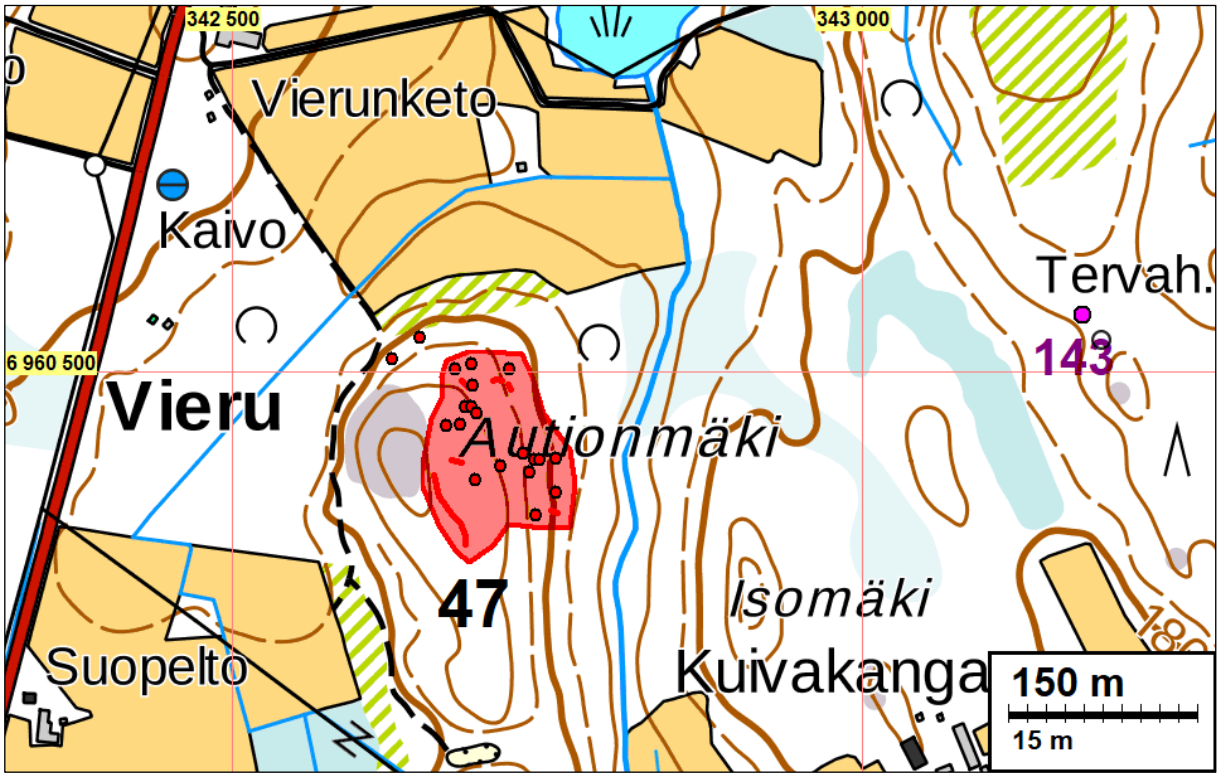
Tutkijat Tiainen ja Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 23,2 km koilliseen.

Huomiot: Tiainen & Sepänmaa 2018: Vuoden 1817 (Ingman B15) kartalta paikannettu talonpaikka (kartalla nimellä Wierunketo) sijaitsee Vierulammen eteläpuolella, Autionmäen pohjoisosassa. Paikalle on merkitty talo myös 1840-luvun pitäjänkartassa. Vuoden 1962 peruskartassa paikalle ei ole merkitty asutusta – vanhaan peruskarttaan kohta on merkitty jo nimellä Autionmäki.

Nykyisin paikka on kuusivaltaista mäen pohjoisosaa. Maantasalla kasvaa paksu sammalkerros. Paikalla todettiin kymmeniä eri kokoisia kivikasoja ja lyhyitä kiviaidan tai –vallin pätkiä. Suurimmat kivikasat olivat noin 3 x 5 metrin kokoisia ja yli metrin korkeita. Pisin kiviaita sijaitsee alueen lounaisosassa ja oli pituudeltaan noin 60 metriä. Lisäksi alueen luoteiskulmalta todettiin kaksi naurishautaa, joiden koko oli noin 2 x 4 metriä.

Vaikka alueelta ei havaittu rakennuksen perustuksia, on aivan ilmeistä, että kyseiset kivikasat ja -aidat liittyvät vanhalta kartalta paikannettuun Wierunkedon taloon. On mahdollista, että joki sammalpeitteisistä kivikasoista oli romahtanut uuni, mutta paksun aluskasvillisuuden vuoksi sitä ei sellaiseksi todettu. Kivirakennelmat liittynevät kivisen mäen raivaukseen. Muinaisjäännösrajaus perustuu havaittuihin kivikasoihin – naurishaudat jäävät muinaisjäännösalueen ulkopuolelle erillisiksi alakohteiksi.

Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella rasterilla. Sen sisällä olevat punaiset pisteet ja viivat ovat havaittuja röykkiötä ja kivivalleja. Muinaisjäännösalueen luoteispuolella olevat kaksi erillistä punaista pistettä ovat naurishautoja. Vinovalovarjostuskartasta todettu, mutta maastossa tarkastamaton tervahauta (mahdollinen muinaisjäännös) on merkitty violetilla pallolla ja numerolla 143 – numero viittaa tämän raportin lopussa olevaan tervahautalistaan.

Lapio pystyssä alueen pohjoisosassa sijaitsevan kiviröykkiön päällä. Pohjoiseen.

Paksun sammalkerroksen peitossa olevia röykkiöitä alueen itäosassa. Koilliseen.

Alueen lounaiskulmassa sijaitsevan, liki 60 metriä pitkän kivivallin keskiosaa. Luoteeseen.

62 ALAVUS KOIVU NEVAN LÄHDET

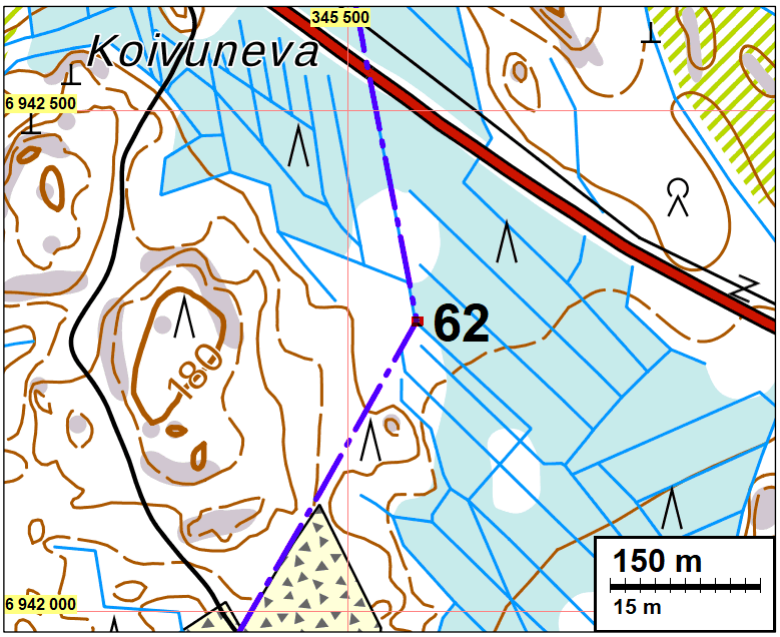
Mjtunnus: uusi
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: raja: rajamerkki

Koordin: N: 6942277 E: 345571

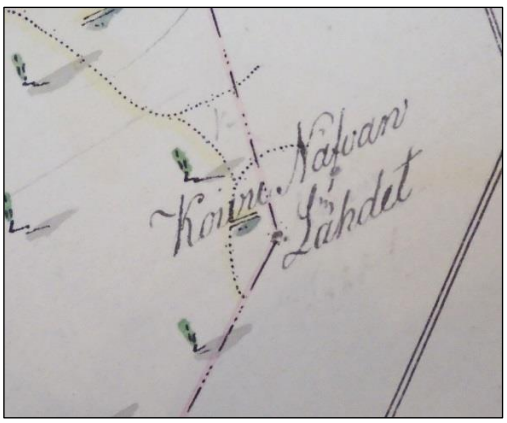
Tutkijat Tiainen ja Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 19,4 km itään.

Huomiot: Tiainen & Sepänmaa 2018: Vuoden 1817 (Ingman B20) kartalta paikannettu rajamerkki sijaitsee nykyisellä kunnan rajalla (Alavus - Ähtäri), noin 260 metriä Ähtärintien (vt 18) eteläpuolella. Rajamerkki on nimetty vanhalla kartalla nimellä Koivu Näsvan Lähdet. Rajamerkki sijaitsee havupuuvaltaisessa metsässä ja sen vierellä on koneellisesti kaivettu metsäoja. Itse rajamerkki on noin 1,5 x 2 metrin kokoinen, matala kivikasa. Neliömäisen kivikon keskellä on kaatunut suurempi kivi, joka voisi olla rajamerkin viisarikivi – siitä ei havaittu hakkauksia.

Pienikokoinen muinaisjäännösalue on rajattu punaisella

Rajamerkki vuoden 1817 kartalla.

Osin laonnut rajamerkki. Länteen.

63 ALAVUS KORTESMÄKI

Mjtunnus: uusi
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: raja: rajamerkki

Koordin: N: 6940559 E: 344567

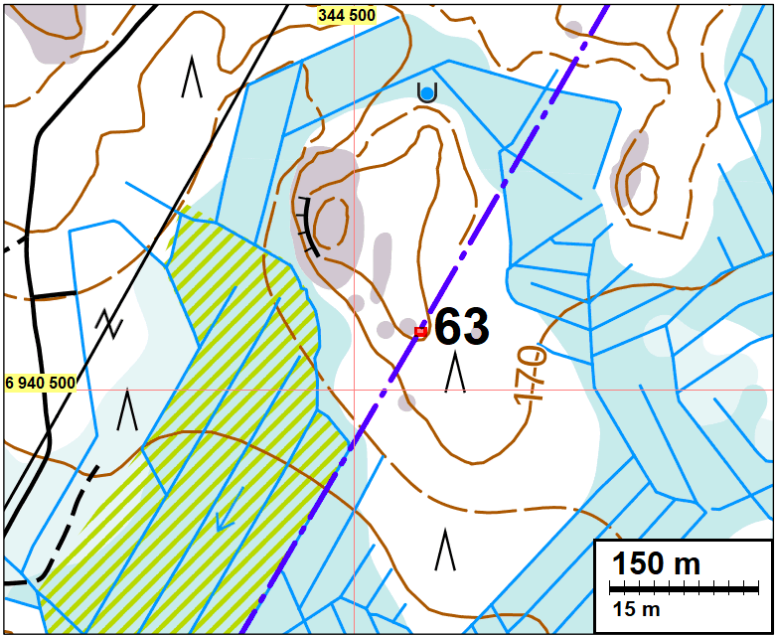
Tutkijat Tiainen ja Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 18,6 km itään.

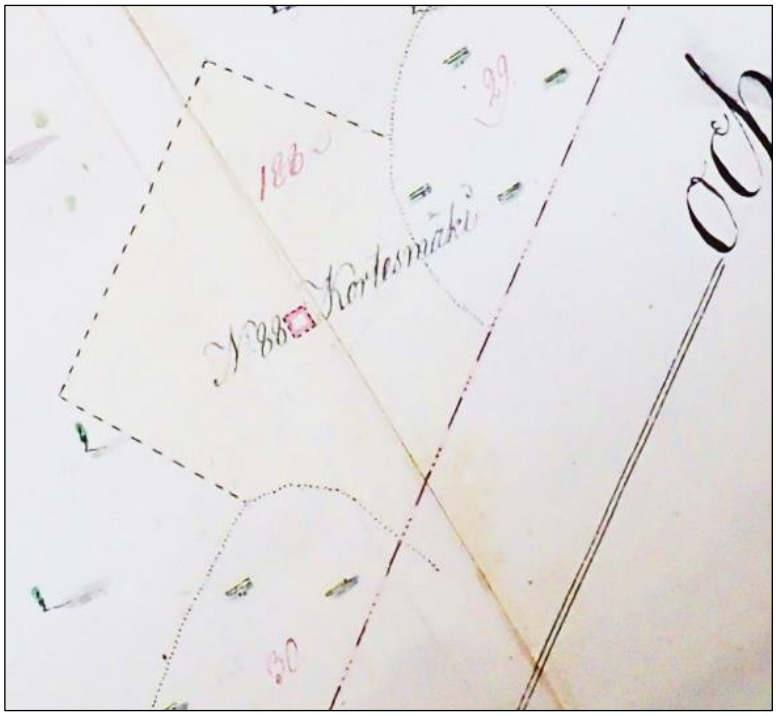
Huomiot: Tiainen & Sepänmaa 2018: Vuoden 1817 (B20) kartalta paikannettu Kortesmäen talo sijaitsee inventointialueen kaakkoisosassa. Paikalla on talo myös 1840-luvun pitäjänkartassa. Vuoden 1961 peruskartalla paikka on autio. Paikalta ei havaittu mitään vanhaan talotonttiin viittaavia jälkiä. Kunnan rajalla (Alavuden ja Ähtärin), vanhan talotontin kaakkoiskulmalla, on noin 60 cm korkea pystykivi. Kiven juurella on muutamia kiviä, jotka saattavat olla rajamerkin rakennekiviä. Pitäjien rajalla sijaitsevaa vanhaa rajakiveä on syytä pitää kiinteänä muinaisjäännöksenä.

Pystyssä seisova rajakivi, Kortesmäen talosta (v. 1817 kartalle merkitystä) ei alueella havaittu jälkeäkään. Länsiluoteeseen

Muinaisjäännösalue on rajattu punaisella kunnan nykyisen kunnan rajan kohdalle.

Maastossa havaittu rajamerkki sijoittuu vuoden 1817 kartalle merkityn talon (Kortesmäki) itäpuolelle, silloisellekin pitäjänrajalle. Kyseiseen karttaan tälle kohtaa ei ole merkitty nimettyä rajakiveä.

65 ALAVUS KAUNISMAA

Mjtunnus: uusi
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: asuinpaikka: talonpaikka

Koordin: N: 6938450 E: 341752

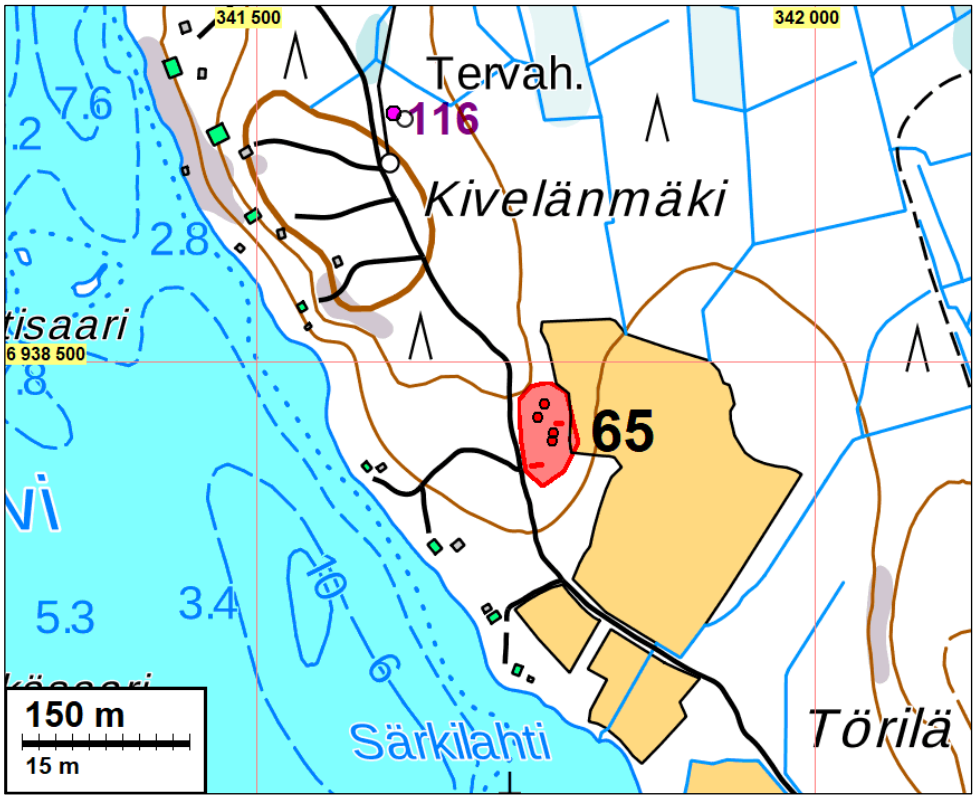
Tutkijat Tiainen ja Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 16,5 km itään.

Huomiot: Tiainen & Sepänmaa 2018: Vuoden 1817 kartalta (B9) paikannettu Kaunismaan talo on sijainnut Iso Liesjärven itärannalla. Paikalle on merkitty talo myös 1840-luvun pitäjänkartalla, mutta vuoden 1961 peruskartalla paikka on autio.

Vanha talonpaikka on nykyistä lehtipuuvaltaista metsää mökkitien ja pellon välissä. Paikalta havaittiin kaksi rakennuksen perustusta. Niistä eteläisempi on noin 5 x 9,5 m kokoinen (E-W suuntainen). Perustuksen N seinän puolivälissä on romahtaneen uunin raunio. Rakennuksessa on ollut jäljellä olevien seinälinjojen perusteella kaksi huonetta. Toinen rakennuksen perustus sijaitsee alueen pohjoisosassa ja on kooltaan 4,5 x 4,5 metriä. Sen SE kulmassa on romahtaneen uunin raunio.

Vanhan talotontin alueella on useita kiviröykkiöitä, jotka ovat aivan ilmeisesti raivausröykkiötä. Lisäksi alueella on muutamia eripituisia kiviaitoja, joista näyttävin on alueen pohjoislaidalla. Tämän E-W suuntaisen kiviaidan pituus on noin 14 m, leveys hieman yli metri ja korkeus hieman alle metri. Paikan muinaisjäännösrajaus perustuu havaittujen kivikasojen ja -aitojen sekä rakennusten perustusten alueeseen.

Muinaisjäännösalue on rajattu punaisella. Sen sisäpuolelta havaitut rakennuksen kivijalat, kivikasat ja –aidat on merkitty punaisin pistein ja viivoin. Vinovalovarjostuskartasta todettu, mutta maastossa tarkastamaton tervahauta on merkitty violetilla pallolla ja numerolla 116 – numero viittaa tämän raportin lopussa olevaan tervahautalistaan

Kaunismaan nyttemmin autioitunut talotontti vuoden 1817 kartalla (B9).

Kaksihuoneisen rakennuksen raunio. Koilliseen

Vanhan piha-alueen laidalta havaittua kiviaitaa. Länteen.

66 ALAVUS WALKIA NUA RÅ

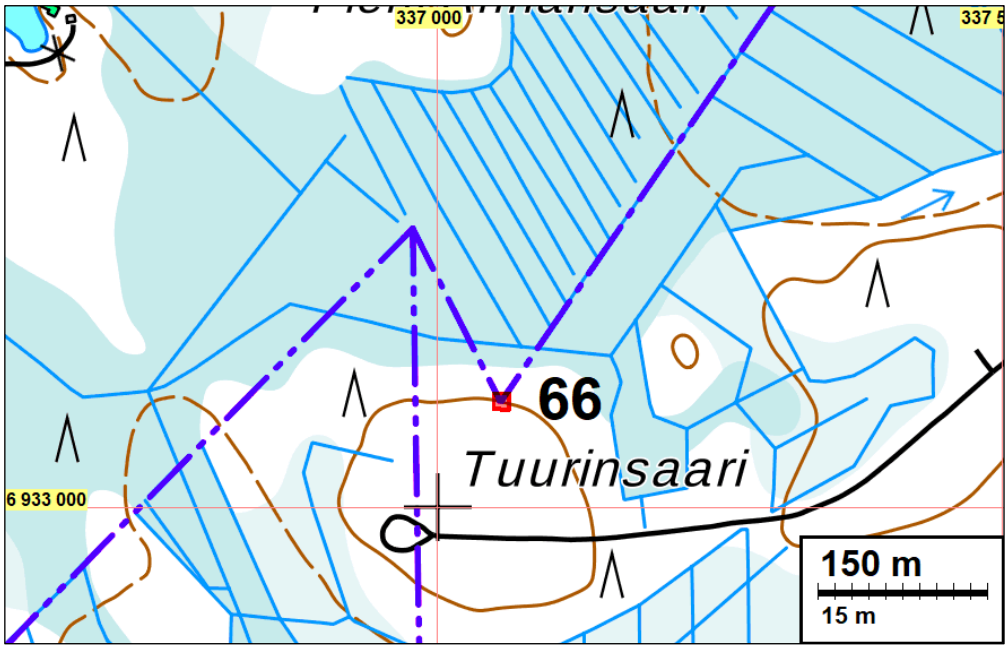
Mjtunnus: uusi
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: raja: rajamerkki

Koordin: N: 6933093 E: 337056

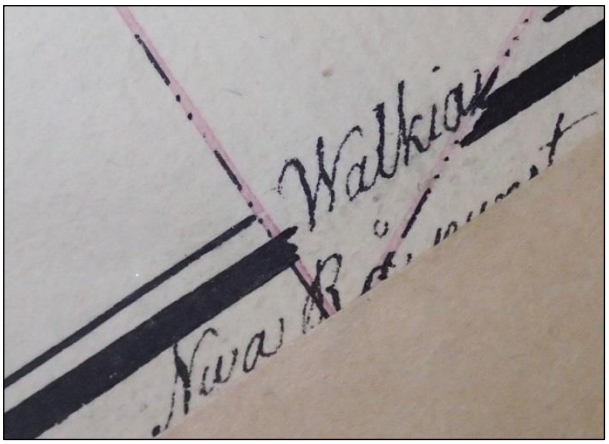
Tutkijat Tiainen ja Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 15,4 km kaakkoon.

Huomiot: Tiainen & Sepänmaa 2018: Inventointialueen eteläkärjessä, Alavuden ja Ähtärin rajalla sijaitsee vuoden 1817 (B9) kartalta paikannettu nimetty rajamerkki. Rajamerkki on nimetty vanhalla kartalla nimellä ”Walkia Nua Rå …”. Paikalla on noin 60 cm korkea viisarikivi. Kiven laella on V-kirjaimen muotoinen pieni hakkaus – hakkauksen sakarat osoittavat rajalinjojen suuntaa.

Muinaisjäännösalue on rajattu punaisella.

Rajamerkki vuoden 1817 (B9) kartalla.

Rajamerkki kuvattuna kohti koillista.

67 ALAVUS AHOLA

Mjtunnus: uusi
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: valmistus: tervahauta

Koordin: N: 6940380 E: 340081

Tutkijat Tiainen ja Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 14,3 km itään.

Huomiot: Tiainen & Sepänmaa 2018: Paikalla on halkaisijaltaan noin 20 m kokoinen tervahauta. Haudassa on kaksoisvallit, joiden paksuus on noin 6 metriä. Tervahaudan syvyys on noin 1,4 metriä ja sen halssiaukko aukeaa koilliseen.

Kartta kohteen 37, Vuoripuro, yhteydessä.

Tervahauta kuvattuna lounaaseen.

68 ALAVUS VUORIPURO 2

Mjtunnus: uusi
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: ajoittamaton
Laji: tunnistamaton: kuoppajäännös

Koordin: N: 6940276 E: 340206

Tutkijat Tiainen ja Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 14,4 km itään.
Huomiot: Tiainen & Sepänmaa 2018: Lieskankaan itäosasta tavattiin kolme kuoppaa/painannetta noin 60 metrin matkalta. Painanteista eteläisin (N 6940231 E 340220) oli muodoltaan laakea ja halkaisijaltaan noin 5,5 metriä. Sen pohjalle teh-

dyn koekuopan maalajit: 0-4 cm kuntta, 4-19 cm noen sekainen vaalea hiekka, huuhtoutumiskerros, 19-39 cm noen sekainen rusehtava hiekka. Viimeisen kerroksen alla hiekan väri muuttuu kellertäväksi.

Keskimmäinen painanne (N 6940276 E 340206) oli kooltaan noin 4,5 metriä. Syvyyttä tällä painanteella oli noin 60 cm. Painanteen pohjalle tehdyn koekuopan maalajit: 0-4 cm kuntta, 4-19 vaalea hiekka, jonka yläosassa ohut tumma raita (vanha kunttakerros?). Huuhtoutumiskerroksen alla hiekan väri on vaalean kellertävä – hiekan väri vaalenee syvemmälle mentäessä.

Pohjoisin painanne (N 6940287 E 340189) oli muodoltaan laakea ja halkaisijaltaan noin 4,5 metriä. Painanteen pohjalle tehdyn koekuopan maalajit: 0-5 cm kuntta, 5-15 cm vaalean harmaa hiekka, 15 ? cm vaalean kellertävä hiekka, jonka sävy vaalenee syvemmälle kaivettaessa.

Painanteiden funktio ei selvinnyt inventoinnin yhteydessä. Ollakseen vanhoja hiekanottokokeiluja, niistä havaitut huuhtoutumiskerrokset ovat liian paksuja. Kuopat voivat periaatteessa olla historiallisen ajan hiilihautoja, mutta niistä löytyneen vähäisen noen/hiilen määrä ei oikein viittaa siihen. Painanteiden kohdille ja ympäristöön tehtiin useita koekuoppia, joista ei tehty esihistorialliseen asuinpaikkaan viittaavia löytöjä.

Kartta kohteen 37, Vuoripuro, yhteydessä.

Keskimmäinen kuoppajäännös kuvattuna kohti luodetta.

Timo Sepänmaa tutkii eteläisintä kuoppajäännöstä. Länteen.

70 ALAVUS VUORIPURO 3

Mjtunnus: uusi
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: valmistus: tervahauta

Koordin: N: 6939950 E: 340514

Tutkijat Tiainen ja Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 14,8 km itään.

Huomiot: Tiainen & Sepänmaa 2018:Kohde sijaitsee Iso Liesjärven pohjoispään Vuoripuron suulta noin 490 m pohjoisluoteeseen, Lieskankaantiestä muutama metri länteen ja Vuoripurosta noin 25 m itään.

Paikalla on tervahauta, halkaisijaltaan noin 14 m. Haudassa on kaksoisvalli. Halssi osoittaa länteen. Kohde on hyvin säilynyt. Maasto paikalla on länteen, kohti Vuoripuroa, viettävää hiekkamoreenia. Puusto on mänty- ja kuusimetsää.

Kartta kohteen 34, Lieskangas 1, yhteydessä.

Tervahaudan halssin puolta. Itäkoilliseen.

71 ALAVUS LIESKANGAS 4

Mjtunnus: uusi
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: valmistus: tervahauta

Koordin: N: 6940146 E: 340322

Tutkijat Tiainen ja Sepänmaa 2018 inventointi
Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 14,6 km itään.

Huomiot: Tiainen & Sepänmaa 2018: Paikka sijaitsee Lieskankaan pohjois-koillis-osassa, Lieskankaantien lounaispuolella, tiestä noin 25 m lounaaseen.

Paikalla on tervahauta, läpimitaltaan noin 14 m. Selvästi Lieskankaantieltä näkyvä alarinteessä oleva halssi osoittaa koilliseen. Tervahauta sijaitsee jyrkästi koilliseen laskevan rinteen yläosan tasanteen koillisreunalla, muutama metri hiekkakuopan koillisreunasta koilliseen. Halssi on koillisrinteessä nelisen metriä tervahaudan kehävallia alemmalla tasolla. Maasto on hiekkamuodostuman koillisosassa, maaperä on jonkin verran kiviä sisältävää hiekkaa. Puusto on mäntymetsää.

Kartta kohteen 37, Vuoripuro, yhteydessä.

Tervahauta kuvattuna kohti pohjoista.

Muut kulttuuriperintökohteet

53 ALAVUS SOLDAT TORP

Mjtunnus: uusi
Status: muu kulttuuriperintökohde (S)
Ajoitus: historiallinen
Laji: asuinpaikka: torppa

Koordin: N: 6944795 E: 333116

Tutkijat Tiainen ja Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 6,9 km itään.

Huomiot: Tiainen & Sepänmaa 2018:
Vuoden 1761 kartalta (A2) paikannettu sotilastorppa (kartalla Soldat Torp) sijoittuu nykyiseen peltoon Töysänjoen länsirannalle. Torpan kohta on peltoa niin 1840-luvun pitäjänkartassa kuin vuoden 1961 peruskartassa.

1700-luvun sotilastorpat tai niiden jäänteet eivät ole museoviranomaisten nykyohjeiden mukaan kiinteitä muinaisjäännöksiä vaan niin sanottuja muita kulttuuriperintökohteita. Pellon muokkauskerroksen alla saattaa olla säilyneitä jäänteitä torpasta, joten kohdetta voi pitää, ainakin alustavasti, muuna kulttuuriperintökohteena.

Kartta kohteen 10, Koski-Tuuri, yhteydessä.

Sotilastorppa on sijainnut nykyisen pellon kohdalla. Kaakkoon.

73 ALAVUS MANTERE

Mjtunnus: uusi
Status: muu kulttuuriperintökohde (S)
Ajoitus: historiallinen
Laji: raja: rajamerkki

Koordin: N: 6960158 E: 335775

Tutkijat Kaarlo Katiskoski 1992 inventointi, Tiainen ja Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 18,6 km koilliseen.

Huomiot: Tiainen & Sepänmaa 2018: Paikka sijaitsee tutkimusalueen (entinen Töysän kunta) luoteisosassa, Leppäsen talosta noin 420 m lounaaseen, sähkölinjan alla.

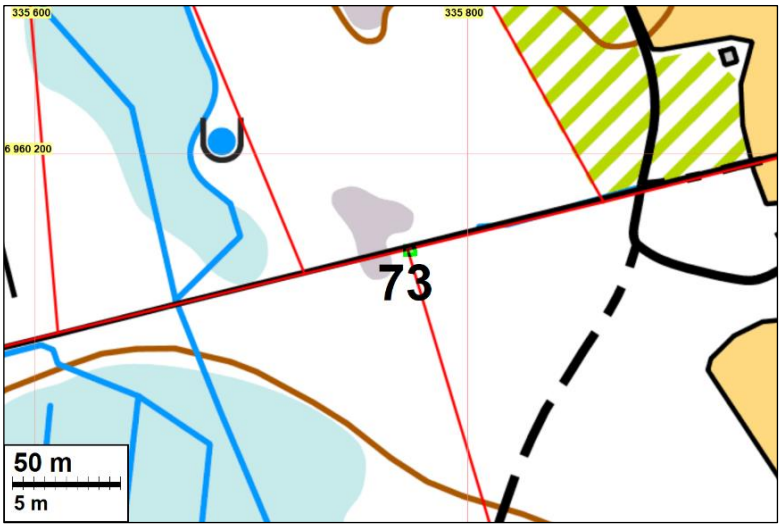
Paikalla on rajamerkki, jonka muodostaa noin 2 x 2 m kokoinen suorakaiteen muotoinen ja noin 60 cm korkea kivistä ladottu rajakiven jalusta. Itse rajakivi kivijalustan päällä on kaatunut.

Vuoden 1962 peruskartalla (2224 07) kohta on Töysän pitäjän (nykyistä Alavutta) Töysän kylän sisällä olevan Kuortaneen pitäjän Ylijoen kylän kantatalon n:o 8 enklaavin (erillisen omistusalueen) luoteiskulmalla. Kyseinen enklaavi on kooltaan noin 500 x 300 m – vuoden 1962 peruskartalla se on ollut jaettu kahteen osaan Kuortaneen Isojen kylän talojen 8:11 ja 8:12 kesken, joista edellisen – Mantereen

tila - luoteiskulmalla rajamerkki on. (Mantereen tila on peruskarttojen mukaan ollut asuttuna vielä vuosina 1983 ja 1991 – nykyisin tila on autio.)

Pitäjänkartalla (2224 07) 1840-luvulta sama enklaavi esiintyy, mutta sen sisälle ei ole merkitty asutusta. Isojakokartalla vuodelta 1817 (Ingman B14) alueen tilusrajat ovat suurelta osin erilaiset kuin nykyiset. Kyseinen rajapiste lienee kuitenkin sama, kuin oheiseen isojakokartan otteeseen punaisen ympyrän sisälle merkitty.

Kohde sijaitsee loivasti länteen viettävällä suopohjaisella, kallioisella- ja kivikkoisella moreenirinteellä. Kasvillisuus peratulla sähkölinjalla on pääosin matalaa katajikkoa ja varvikkoa.

Muu kulttuuriperintökohde on rajattu vihreällä viivalla nykyisen kiinteistörajan kohdalle.

Ote vuoden 1817 kartasta (B14). Rajamerkki on oletettavasti punaisen ympyrän keskellä oleva rajapiste.

Rajamerkki lapiosta vasemmalle. Kuvattu itäkoilliseen sähkölinjan suuntaisesti.

Mahdolliset muinaisjäännökset

48 ALAVUS ACKALA

Mjtunnus: uusi
Status: mahdollinen muinaisjäännös (S)
Ajoitus: historiallinen
Laji: asuinpaikka: talonpaikka

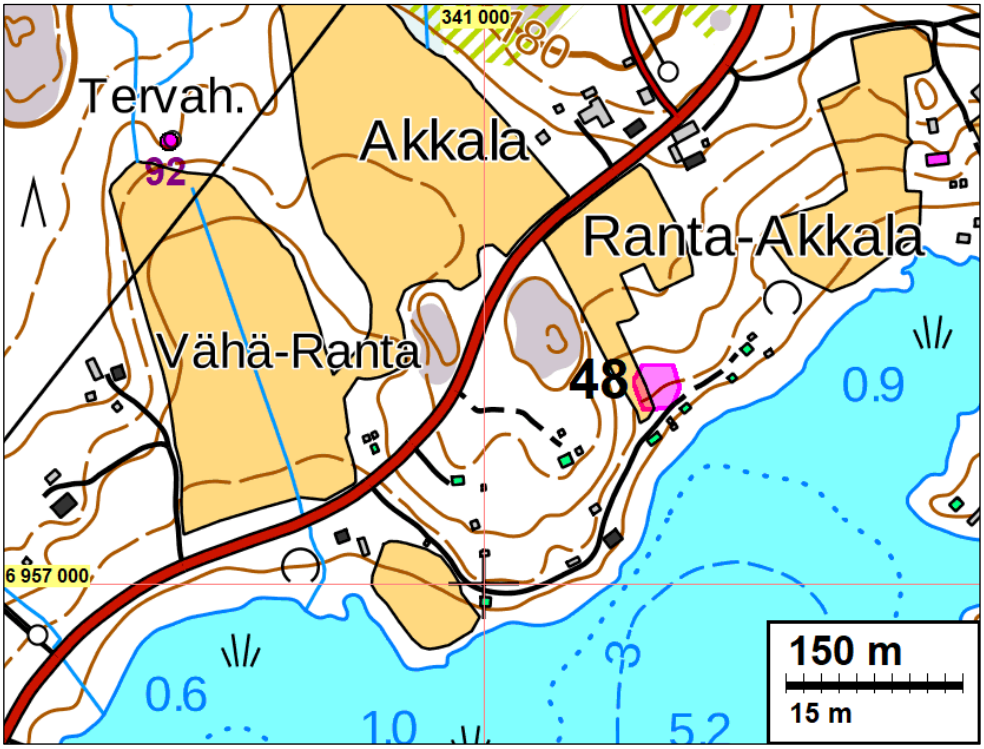
Koordin: N: 6957170 E: 341148

Tutkijat Tiainen ja Sepänmaa 2018 inventointi

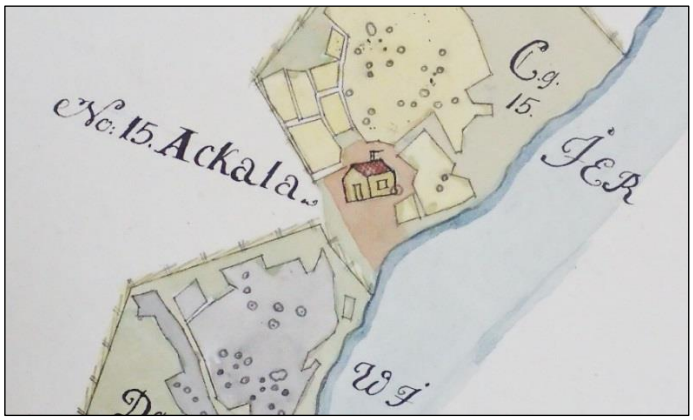
Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 19,8 km koilliseen.

Huomiot: Tiainen & Sepänmaa 2018:
Ackalan vanha talotontti paikannettiin vuoden 1763 kartalta (A7). Paikalle on merkitty talo myös 1840-luvun pitäjänkartalla. Vuoden 1962 peruskartalla paikka on autio.

Inventoinnin aikana paikalla kasvoi hyvin tiheää ja parimetriä korkeaa vadelmaa, horsmaa ja jättipalsamia. Aluetta pyrittiin kulkemaa ristiin rastiin, mutta havaintojen tekeminen tiheän kasvillisuuden seassa oli likimain mahdotonta. Maaperä paikalla on savipitoista peltomultaa. Pitäisin todennäköisenä, että paikalla on säilynyt jäänteitä vanhasta talonpaikasta, koska kyseisen kohta on välttynyt modernilta maankäytöltä. Inventoinnin tuloksena kohdetta on syytä pitää mahdollisena muinaisjäännöksenä.

Mahdollinen muinaisjäännös (48) on rajattu vaalean punaisella viivalla. Vinovalovarjostuskartasta todettu, mutta maastossa tarkastamaton tervahauta on merkitty violetilla pallolla ja numerolla 92 – numero viittaa tämän raportin lopussa olevaan tervahautalistaan.

Ackalan talo vuoden 1763 kartalla. (A7).

Ackalan talo sijoittuu nykyiseen umpeen kasvaneeseen peltoon. Kaakkoon.

50 ALAVUS KIRVESLUOMA ELLER LIESMÄKI

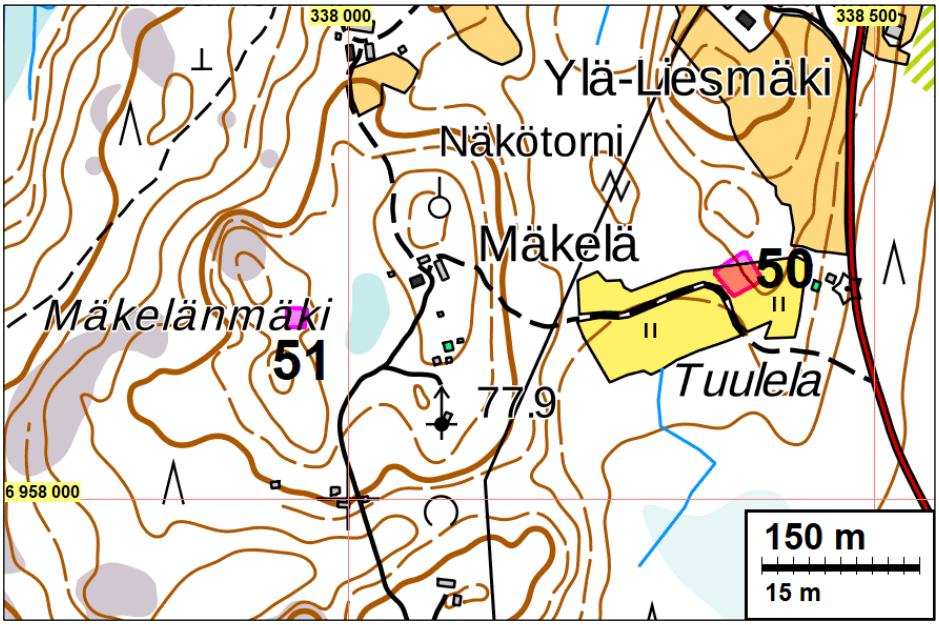
Mjtunnus: uusi
Status: mahdollinen muinaisjäännös (S)
Ajoitus: historiallinen
Laji: asuinpaikka: talonpaikka

Koordin: N: 6958213 E: 338371

Tutkijat Tiainen ja Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 18,6 km koilliseen.

Huomiot: Tiainen & Sepänmaa 2018: Vanha talotontti paikannettiin vuoden 1817 kartalta (B17). Paikalla on talo myös 1840-luvun pitäjänkartalla sekä vuoden 1962 perus-kartalla. Nykyisin paikka kasvaa arviolta parikymmenvuotiasta kuusikkoa sekä hyvin tiheää horsmikkoa ja vatukkoa. Konkreettisia merkkejä vanhasta talonpaikasta ei saatu. Pitäisin kuitenkin todennäköisenä että jossain tiheän kasvillisuuden seassa on jäljellä merkkejä vanhasta talonpaikasta.

Mahdolliset muinaisjäännökset on rajattu vaalean punaisilla viivoilla.

Kirvesluoma eller Liesmäen ja Mäkelän vanhat talot vuoden 1817 kartalla (B17).

Vanha talonpaikka sijoittuu umpeen kasvaneelle pellolle. Koilliseen.

51 ALAVUS MÄKELÄ

Mjtunnus: uusi
Status: mahdollinen muinaisjäännös (S)
Ajoitus: historiallinen
Laji: asuinpaikka: talonpaikka

Koordin: N: 6958183 E: 337971

Tutkijat Tiainen ja Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 18,3 km koilliseen.

Huomiot: Tiainen & Sepänmaa 2018: Mäkelän vanha talonpaikka paikannettiin vuoden 1817 kartasta. Paikalle on merkitty teksti Mäkelä myös 1840-luvun pitäjänkartalla, mutta varsinainen karttamerkintä talonpaikasta puuttuu. Vuoden 1962 peruskartalla Mäkelän talo siirtynyt nykyiselle paikalleen ja vuoden 1817 kartan mukainen talon kohta on autio. Autioitunut talon kohta sijaitsee kallioisella Mäkelänmäellä. Mäellä kasvaa avarapohjaista havumetsää, missä näkyvyys on hyvä. Ainoa havainto, mikä voisi viitata vanhaan talonpaikkaan, oli noin 20 x 30 metrin kokoinen tasattu alue. Tasattu alue vaikuttaa vanhalta pellolta. Vaikka suoria todisteita vanhasta talonpaikasta ei saatu, pitäisin paikkaa mahdollisena muinaisjäännöksenä.

Kartat edellisen kohteen yhteydessä.

Vanhalta Mäkelän talon paikalta tavattu tasattu alue, joka on mahdollisesti vanhaa peltoa. Koilliseen.

52 ALAVUS TOHNI

Mjtunnus: uusi
Status: mahdollinen muinaisjäännös (S)
Ajoitus: historiallinen
Laji: asuinpaikka: talonpaikka

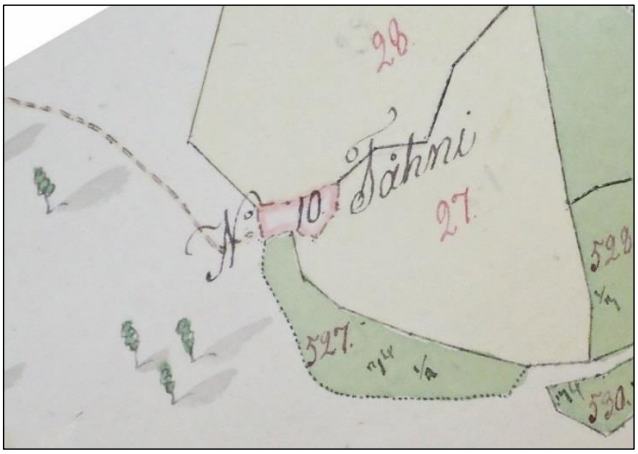
Koordin: N: 6956954 E: 336367

Tutkijat Tiainen ja Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 16,3 km koilliseen.

Huomiot: Tiainen & Sepänmaa 2018: Vuoden 1817 kartalta (B17) paikannettu vanha Tohnin talon paikka sijoittuu nykyisen tien pohjoispuolelle, osin peltoon ja osin pellon ja tien väliselle viljelemättömälle alueelle, nykyisen Uuden-Tohnin talon itäpuolelle. Paikalle on merkitty talo myös 1840-luvun pitäjänkartassa. Vuoden 1962 peruskartoilla paikka on autio. Viljelemättömällä kaistalla tien ja pellon välissä kasvaa lehtipuita. Niiden juurelle tehdyitä muutamasta koekuopasta löytyi hiilen paloja ja tiilen tai palaneen saven paloja. Paikalta ei siis tehty suoria havaintoja vanhasta talon paikasta. Pitäisin kuitenkin mahdollisena, että jäänteitä vanhasta talonpaikasta voisi olla säilyneenä pellon kyntökerroksen alla tai mainitun viljelemättömän kaistaleen kohdalla.

Kartta kohteen 1, Tohni Tohninmäki, yhteydessä.

Ote vuoden 1817 kartasta B17), johon on merkitty Tohnin talo.

Tohnin vanha talo on sijainnut nykyisen pellon ja pellon laidan kohdalla. Taustalla näkyy Tohninmäen muistomerkki, raportin kohde 1. Kaakkoon

54 ALAVUS TURI

Mjtunnus: uusi
Status: mahdollinen muinaisjäännös (S)
Ajoitus: historiallinen
Laji: asuinpaikka: talonpaikka

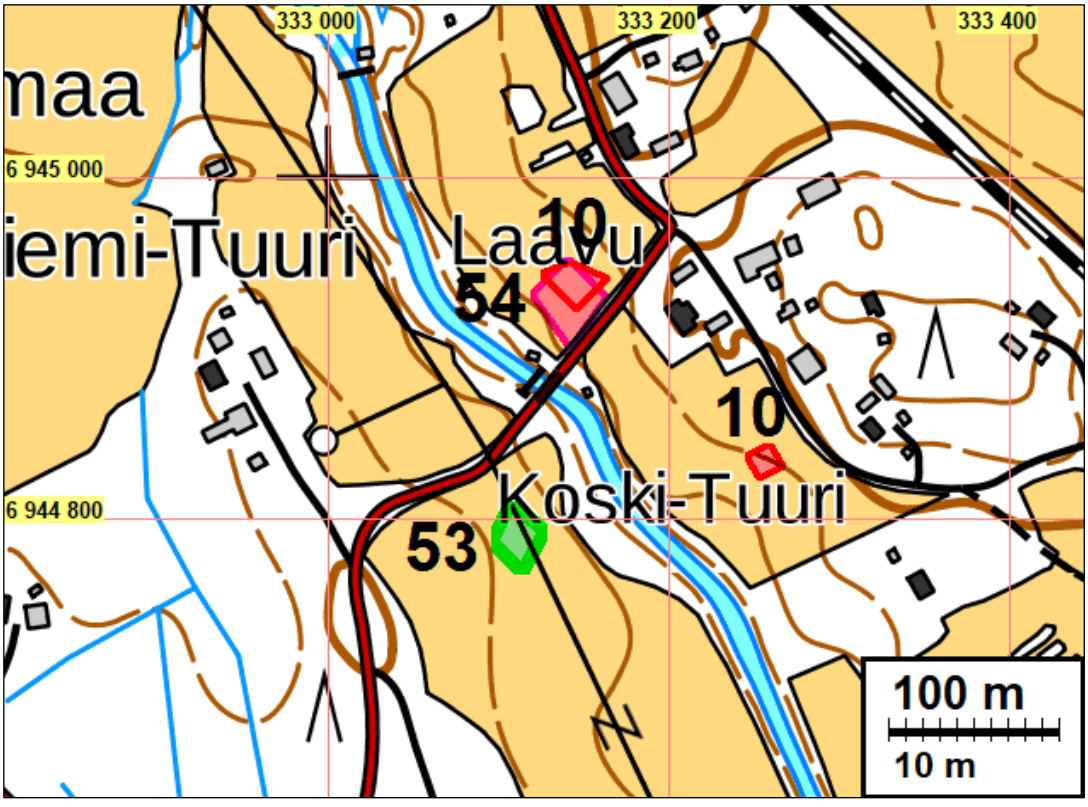
Koordin: N: 6944914 E: 333153

Tutkijat Tiainen ja Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 6,9 km itään.

Huomiot: Tiainen & Sepänmaa 2018: Vuoden 1761 kartalta (A2) paikannettu vanha Tuurin talo (kartalla nimellä Turi) sijoittuu nykyiseen peltoon, Töysänjoen ylittävän tien luoteispuolelle. Paikalle on merkitty talo myös 1840-luvun pitäjänkartassa. Vuoden 1961 peruskartassa talo paikalta on hävinnyt ja sillä kohtaa on peltoa.

Samalla pellolla sijaitsee myös kivikautinen asuinpaikka (10 Koski-Tuuri), jonka on löytänyt Kaarlo Katiskoski vuoden 1992 inventoinnissa. Tuossa yhteydessä Katoskoski havaitsi pellolta myös historiallisen ajan esineitä, jotka voivat hyvinkin liittyä paikalla sijainneeseen taloon. Paikalta ei inventoinnin yhteydessä saatu suoria havaintoja vanhasta talonpaikasta, mutta karttapaikannuksen perusteella kohdetta on syytä pitää mahdollisena muinaisjäännöksenä.

Kaksiosainen kiinteä muinaisjäännös (kivikautinen asuinpaikka) on merkitty numeroilla 10 sekä punaisella värillä. Mahdollinen muinaisjäännös (54 Turi), historiallisen ajan talonpaikka, on merkitty vaalean punaisella värillä. Kivikautisen asuinpaikan ja vanhan talon kohdan aluerajaukset menevät osin päällekkäin. Joen lounaispuolella oleva vihreällä rajattu alue (53 Soldat torp) on muu kulttuuriperintökohde.

Ote vuoden 1761 kartasta (A2), johon on merkitty sekä Turin talo, että soldat torp, kohde 53.

Turin vanha talo on sijainnut nykyisellä pellolla (kuvan keltaisella sänkipellolla). Samalla paikkaa on myös kivikautinen asuinpaikka, raportin kohde 10 Koski-Tuuri. Lounaaseen.

55 ALAVUS LAURILA

Mjtunnus: uusi
Status: mahdollinen muinaisjäännös (S)
Ajoitus: historiallinen
Laji: asuinpaikka: talonpaikka

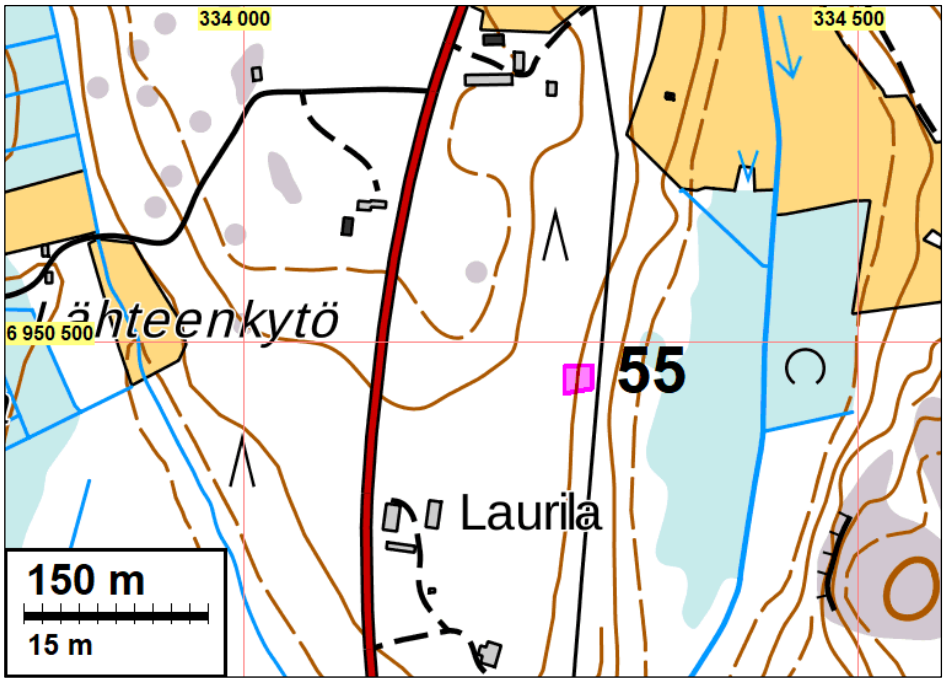
Koordin: N: 6950406 E: 334283

Tutkijat Tiainen ja Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 10,2 km koilliseen.

Huomiot: Tiainen & Sepänmaa 2018: Vuoden 1817 kartalta (B12) paikannettu Laurilan talo sijoittuu nykyiselle metsittyvälle pellolle. Paikalle on merkitty talo 1840-luvun pitäjänkartassa. Vuoden 1961 peruskartalla paikka on peltoa.

Nykyisin paikka on siis hyvää vauhtia metsittyvää vanhaa peltoa. Paikalle tehtiin muutama koekuoppa, joista ei havaittu jälkiä vanhasta asutuksesta. Pitäisin kuitenkin todennäköisenä, että jossain vanhan pellon muokkauskerroksen alla voi olla jäänteitä vanhasta talosta tai sen pihapiiristä.

Mahdollinen muinaisjäännös on rajattu vaalean punaisella viivalla.

Ote vuoden 1817 kartasta (B12), johon on merkitty myös Laurilan talo.

57 ALAVUS SUTALA

Mjtunnus: uusi
Status: mahdollinen muinaisjäännös (S)
Ajoitus: historiallinen
Laji: asuinpaikka: talonpaikka

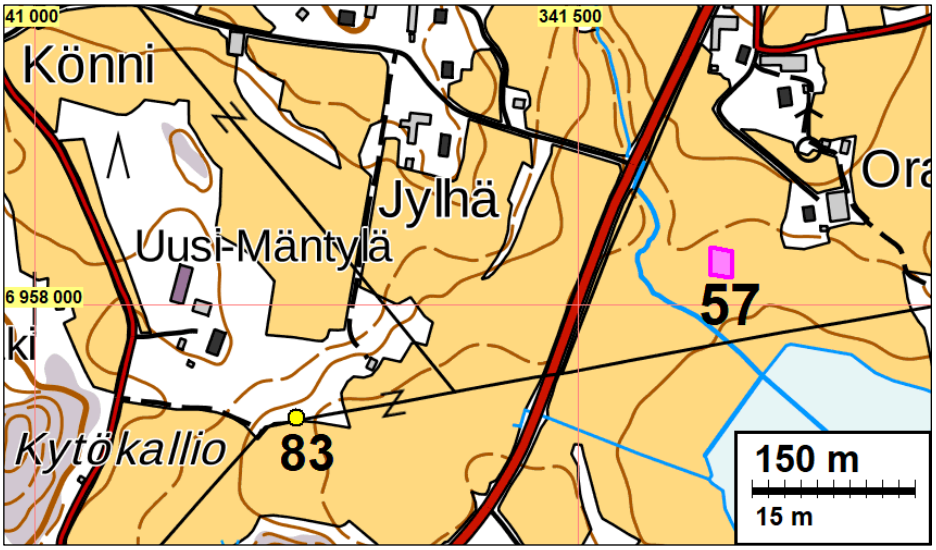
Koordin: N: 6958037 E: 341641

Tutkijat Tiainen ja Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 20,7 km koilliseen.

Huomiot: Tiainen & Sepänmaa 2018:
Vuoden 1817 kartalta (B15) paikannettu Sutalan talo sijaitsee nykyisen pellon kohdalla. Samalla paikalla on talo myös 1840-luvun pitäjänkartalla. Vuoden 1962 peruskartalla paikka on peltoa.

Inventoinnin aikana pelto oli kyntämättä, eikä havaintoja vanhasta talonpaikasta tehty. Pellon muokkauskerroksen alla voi kuitenkin olla jäänteitä vanhasta asutuksesta.

Mahdollinen muinaisjäännös on rajattu vaalean punaisella. Kivikautinen irtolöytöpaikka on merkitty keltaisella pallolla (83 Ylipää).

Ote vuoden 1817 kartasta (B15), johon on merkitty myös Sutalan talo.

Sutalan talo on sijainnut pellolla, kuvan keskikohdan tienoilla. Itään.

58 ALAVUS MUTKA

Mjtunnus: uusi
Status: mahdollinen muinaisjäännös (S)
Ajoitus: historiallinen
Laji: asuinpaikka: talonpaikka

Koordin: N: 6953719 E: 343060

Tutkijat Tiainen ja Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 19,3 km koilliseen.

Huomiot: Tiainen & Sepänmaa 2018: Vuoden 1817 kartalta (B18) paikannettu talon paikka sijaitsee nykyisen pellon kohdalla. Kohta on peltoa myös 1840-luvun pitäjänkartassa sekä vuoden 1962 peruskartassa. Inventoinnin aikaan vanhan talon kohdalla oleva pelto oli kyntämättä. On hyvinkin mahdollista, että pellon muokkauskerroksen alla on jäänteitä vanhasta asutuksesta.

Mahdollinen muinaisjäännös on rajattu vaalean punaisella.

Mutkan talo vuoden 1817 kartalla (B18).

Mutkan talo on sijainnut kuvan keskellä, pellolla, hieman sähkölinjasta eteenpäin. Koilliseen.

59 ALAVUS HEIKILÄ

Mjtunnus: uusi
Status: mahdollinen muinaisjäännös (S)
Ajoitus: historiallinen
Laji: asuinpaikka: talonpaikka

Koordin: N: 6955127 E: 343466

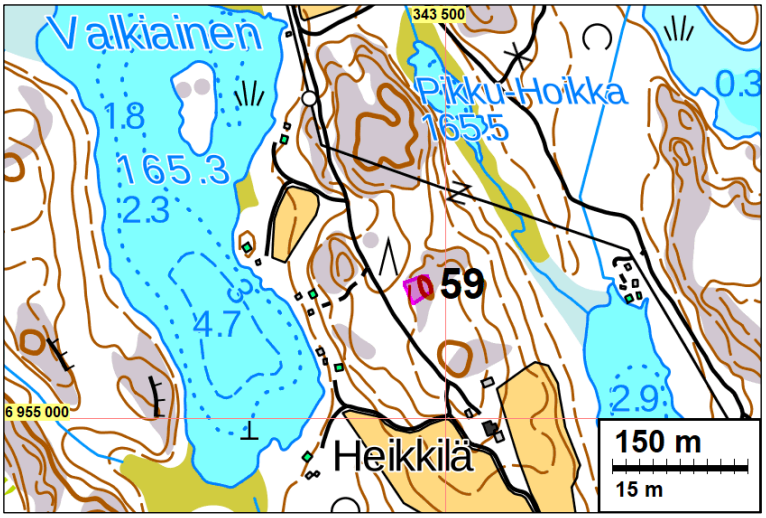
Tutkijat Tiainen ja Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 20,4 km koilliseen.

Huomiot: Tiainen & Sepänmaa 2018: Vuoden 1817 kartalta (B18) paikannettu Heikilän talo sijoittuu Valkiaisen ja Heikkilän Hoikka nimisten pienten järvien väliselle kallioiselle

kannakselle. Paikalla on talo myös 1840-luvun pitäjänkartalla. Vuoden 1962 peruskartalla Heikkilän talo on siirtynyt nykyiselle paikalleen ja vanhan talon paikka on autioitunut.

Vanhalla talon paikalla kuljettiin ristiin rastiin, mutta merkkejä vanhasta talosta tai sen pihapiiristä ei saatu. Paikalla kasvaa nykyisin sekametsää. Karttapaikannuksen tarkkuudeksi voi arvioida noin ±50 metriä. On mahdollista, että vanha talo on sijainnut nykyisen tien kohdalla. Kohdetta on kuitenkin syytä pitää, ainakin alustavasti, mahdollisena muinaisjäännöksenä.

Mahdollinen muinaisjäännös on merkitty vaalean punaisella rasterilla.

Heikilän talo vuoden 1817 kartalla (B18).

61 ALAVUS MÄHÖNEN

Mjtunnus: uusi
Status: mahdollinen muinaisjäännös (S)
Ajoitus: historiallinen
Laji: asuinpaikka: talonpaikka

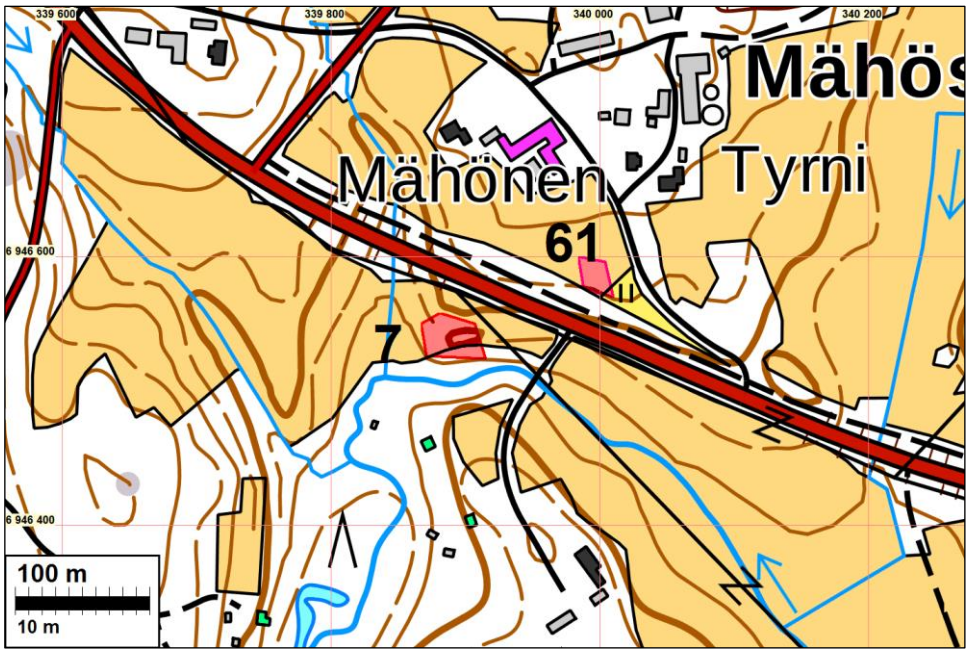
Koordin: N: 6946584 E: 339997

Tutkijat Tiainen ja Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 13,9 km itään.

Huomiot: Tiainen & Sepänmaa 2018: Vuoden 1762 kartalta (A5) paikannettu Mähösen talo sijoittuu nykyisen Mähösen talon kaakkoispuolelle, ja Ähtärintien (vt 18) pohjois-puoliseen peltoon. Pitäjänkartalla (1840-luku) talo on samalla paikalla. Vuoden 1961 peruskartalla paikka on peltoa.

Pelto oli kyntämättä inventoinnin aikana, eikä havaintoja vanhasta talon paikasta saatu. Kohde on mahdollinen muinaisjäännös.

Punainen pallo on kiinteä muinaisjäännös 7 Tyrni. Mahdollinen muinaisjäännös (61 Mähönen) on rajattu vaalean punaisella valtatien pohjoispuolelle.

Mähösen talo vuoden 1762 kartalla (A5).

Mähösen vanha talo on sijainnut nykyisen pellon kohdalla. Itäkaakkoon.

64 ALAVUS TONTTI

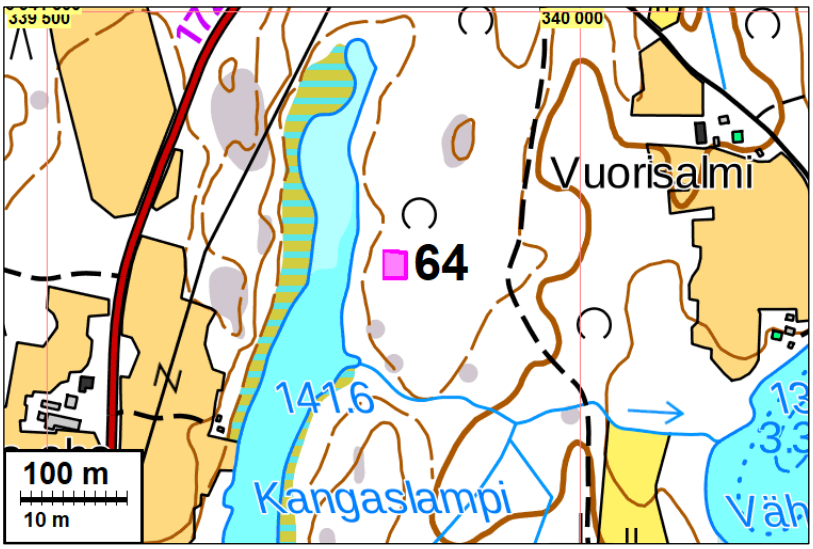
Mjtunnus: uusi
Status: mahdollinen muinaisjäännös (S)
Ajoitus: historiallinen
Laji: asuinpaikka: talonpaikka

Koordin: N: 6941353 E: 339847

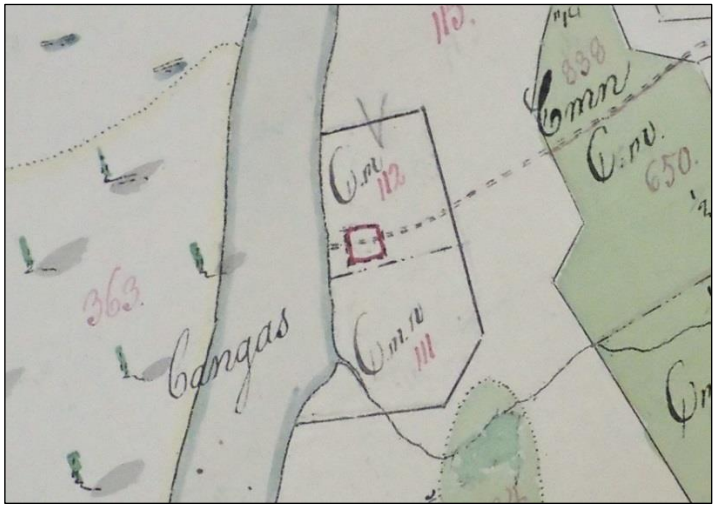
Tutkijat Tiainen ja Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 13,8 km itään.

Huomiot: Tiainen & Sepänmaa 2018: Vuoden 1817 kartalta (B10) paikannettu nimeämätön talon paikka sijoittuu Kangaslammen ja Vähä Vuorilammen väliin, nykyisen Vuorisalmen talon länsipuolelle. Paikalle ei ole merkitty taloa 1840-luvun pitäjänkartassa eikä vuoden 1961 peruskartassa. Nimeämättömän talon paikkeilla on nykyisin pelto, joka oli kyntämättä inventoinnin aikana. Havaintoja vanhasta talosta ei paikalta saatu.

Mahdollinen muinaisjäännösalue on rajattu vaalean punaisella.

Nimeämätön tontti vuoden 1817 kartalla (B10).

Nimeämätön talon paikka sijoittuu nykyisen pellon kohdalle. Pohjoiseen.

69 ALAVUS SELKÄ NEVAN SAARI

Mjtunnus: uusi
Status: mahdollinen muinaisjäännös (S)
Ajoitus: historiallinen
Laji: raja: rajakivi

Koordin: N: 6939719 E: 344071

Tutkijat Tiainen ja Sepänmaa 2018 inventointi

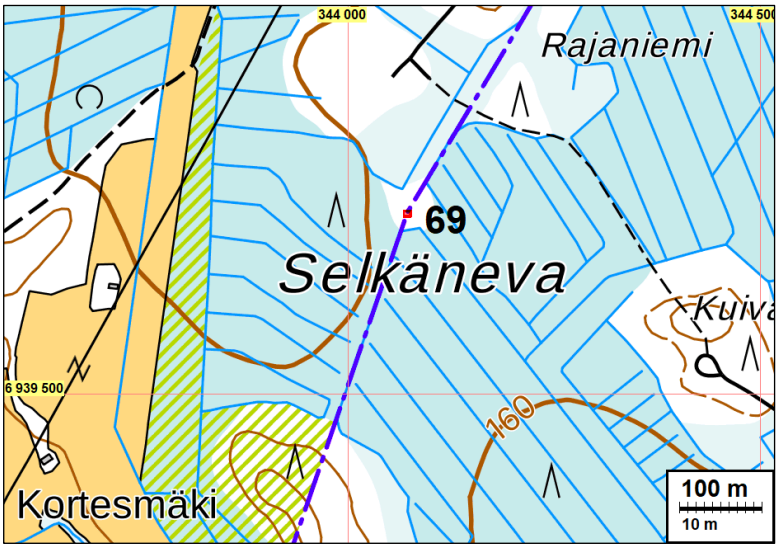
Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 18,3 km itään.

Huomiot: Tiainen & Sepänmaa 2018: Tässä yhteydessä kohde on nimetty siinä muodossa, kuin isojakokartalle litteroituna – nykyisessä kirjoitusasussa paikan nimi on Selkänevansaari. Isojakokartalle (B20) vuodelta 1817 alueelle on merkitty rajamerkki, joka on nimetty ”Sälkänäsvan Saari”. Rajapiste on pieni kulma Alavuden ja Ähtärin rajalla. Kyseinen ”saari” on Selkäneva-nimisellä suoalueella oleva, noin 70 x 60 m

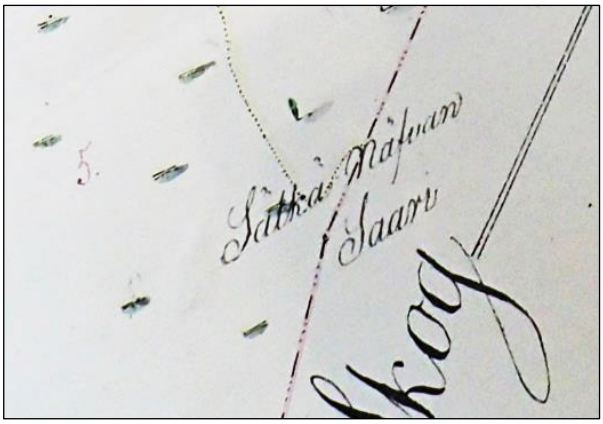
laajuinen, matala (arviolta korkeintaan 1,5 m suopintaa korkeammalle kohoava) moreenisärkkä. Särkän ympäristö on ojitettua – jäljistä päätellen ojia on paranneltu muutaman edeltäneen vuoden kuluessa.

Moreenisärkän keskiosan tienoilla, nykyisellä rajalla, on noin 80 cm korkea, 50 cm leveä ja 40 cm paksu lohkokivi. Kiven tasaiselle pystypinnalle on hakattu numero ”32” noin 12 cm korkuisin numeroin. Kiven reunassa on ainakin kaksi runsaat 10 cm pitkää ja pari cm leveää porausjälkeä. Alus- / tukikiviä tällä rajakivellä ei ole.

On hyvin mahdollista, että inventoinnissa havaittu rajamerkki ei ole alkuperäinen, vuoden 1817 karttaan merkitty. Tätä epäilystä puoltavat ne seikat, että: 1) 1800-luvun alun kylien ja pitäjien väliset (siis ”tärkeimmät”) rajamerkit ovat yleensä tehty rakentamalla kiviperustus, jonka päälle rajakivi on asetettu – tässä siis vain pelkkä pystykivi. 2) Teistä ja asutuksesta selvästi syrjässä oleville rajapaikoille ei yleensä (1800-l. alussa) ole toimitettu lohkokiviä rajakiviksi, vaan on käytetty paikalla olevia kiviä. Mainittakoon, että kyseisen lohkokiven tienoilta ei etsimisestä huolimatta muista kivistä löytynyt lohkomisen tai porauksen jälkiä. 3) Kyseisen suosaarekkeen laidat ovat raskaasti ojitetut ja ojien laidoilla on useita kivikasoja. Mikäli varhaisempi rajamerkki on sijainnut saarekkeen laidalla, on se tuhoutunut ojituksissa. 4) Mahdollisesti kyseessä on (varhaisemmassa vaiheessa) ollut puuhun (esim. vanhaan honkaan) tehty rajamerkki. Etsinnöistä huolimatta vanhaa puunkantoa ei todetun rajamerkin lähistöltä löytynyt.

Mahdollinen muinaisjäännös on rajattu vaalean punaisella.

Rajamerkki vuoden 1817 kartalla (B20).

Rajakivi kuvattuna lounaaseen.

72 ALAVUS JUPPO

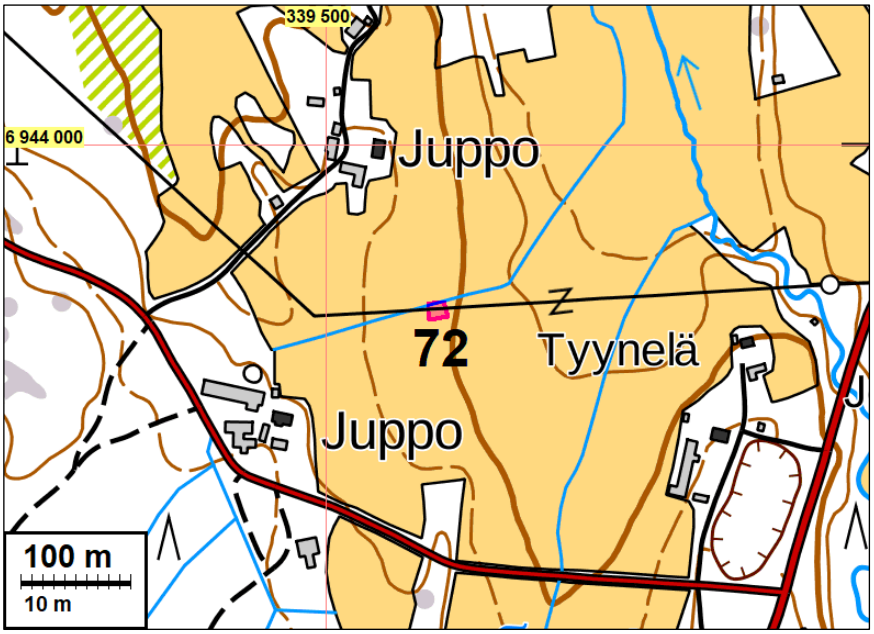
Mjtunnus: uusi
Status: mahdollinen muinaisjäännös (S)
Ajoitus: historiallinen
Laji: asuinpaikka: talonpaikka

Koordin: N: 6943907 E: 339601

Tutkijat Tiainen ja Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 13,3 km itään.

Huomiot: Tiainen & Sepänmaa 2018: Vuoden 1762 kartalta (A5) paikannettu talo sijoittuu nykyisten Juppon talojen väliseen peltoon. Pitäjänkartalla (1840-luku) ja vuoden 1961 peruskartalla alueen tilanne on nykyisen kaltainen: paikalla on kaksi Juppon taloa ja vanhimmalta kartalta paikannetun Juppon talon kohta on peltoa. Inventoinnin aikana kyntämättä olleelta pellolta ei saatu havaintoja vanhasta talon paikasta. Kohdetta on syytä pitää mahdollisena muinaisjäännöksenä.

Mahdollinen muinaisjäännös on rajattu vaalean punaisella.

Jupon talo vuoden 1762 kartalla (A5).

Jupon talo on sijainnut kuvan keskellä, taustalla olevalla vihreällä peltoalueella. Kuvattu pohjois-luoteeseen.

Tuhoutunut muinaisjäännös

5 ALAVUS NIKU-PENNALA

Mjtunnus: 863010002
Status: tuhoutunut muinaisjäännös
Ajoitus: rautakautinen
Laji: hautaus: ruumiskalmisto

Koordin: N: 6948407 E: 337299

Tutkijat Alfred Hackman & K. Soikk 1908 tarkastus, Kaarlo Katiskoski 1992 inventointi, Tiainen & Sepänmaa 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Alavuden kirkosta 11,8 km itään.

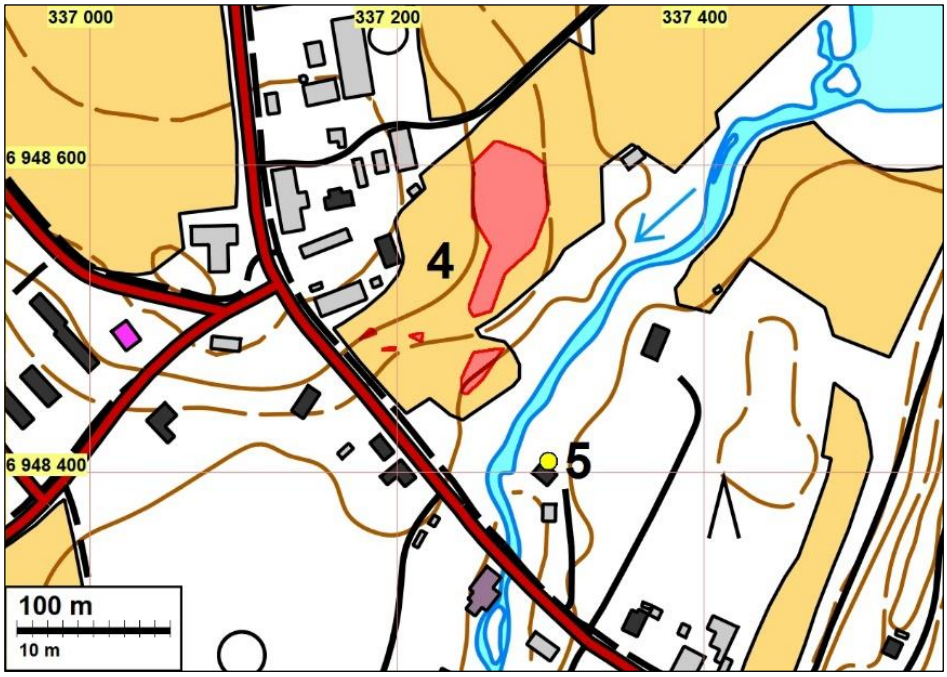
Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri: poistettu kiinteä muinaisjäännös (ei rauhoitettu). Vuonna 1907 löytyi maata kaivettaessa Niku-Pennalan maalta rautakautisia, 1000-luvun esineitä (soikea kupurasolki, pronssilangasta punottu kaularengas, hevosenken-käsolki, toinen hevosenkenkäsolki, jonka keskellä ulkoneva risti, ketjun katkelmia, pronssipäällysteinen puukon tuppi, ketjunkannatin, rautakirves, puukon katkelmia, rautanauloja ym.). Paikan tarkastuksessa vuonna 1908 todettiin, että paikalla il-meisesti ollut (ruumis?)hauta oli tuhoutunut. Tarkkaa paikkaa tai rakenteita ei ollut mahdollista todeta. Vuoden 1992 inventoinnissa todettiin, että löytöpaikan kohdalle on rakennettu omakotitalo. Muutoin alue on talon pihamaata ja nurmikkoa.

Tiainen & Sepänmaa 2018: Paikka on Pennalankosken itärannalla olevan talon kohdalla ja pihamaalla, padosta noin 60 m pohjoiskoilliseen.

Paikalta löytyi vuonna 1907 löytynyt hiekanoton yhteydessä rautakautisia aseita ja koruja. Seuraavana vuonna A. Hackman ja K. Soikkeli tekivät paikalla koekaivauk-sen, jossa löytyi lisää esineistöä ja luita, mutta hautarakenteet olivat tuhoutuneet

ennen kaivausta. Paikalla on ollut pieni ristiretkiaikainen kalmisto, jossa esineistä päätellen lienee ollut vähintään kaksi hautaa.

Nykyään löytöpaikalla on talo ja tasattua pihamaata, joten kalmistosta ei liene säilynyt mitään. Paikka tarkastettiin vuoden 2018 inventoinnissa ottamalla valokuva löytöalueesta kosken vastarannalta, muutaman kymmenen metrin päästä. Pihamaalla ei käyty. (Katiskoski on vuoden 1992 inventoinnin yhteydessä tehnyt pihamaalla silmämääräisiä havaintoja toteamatta mitään merkkejä muinaisjäännöksistä – kohde 2 / 1992).

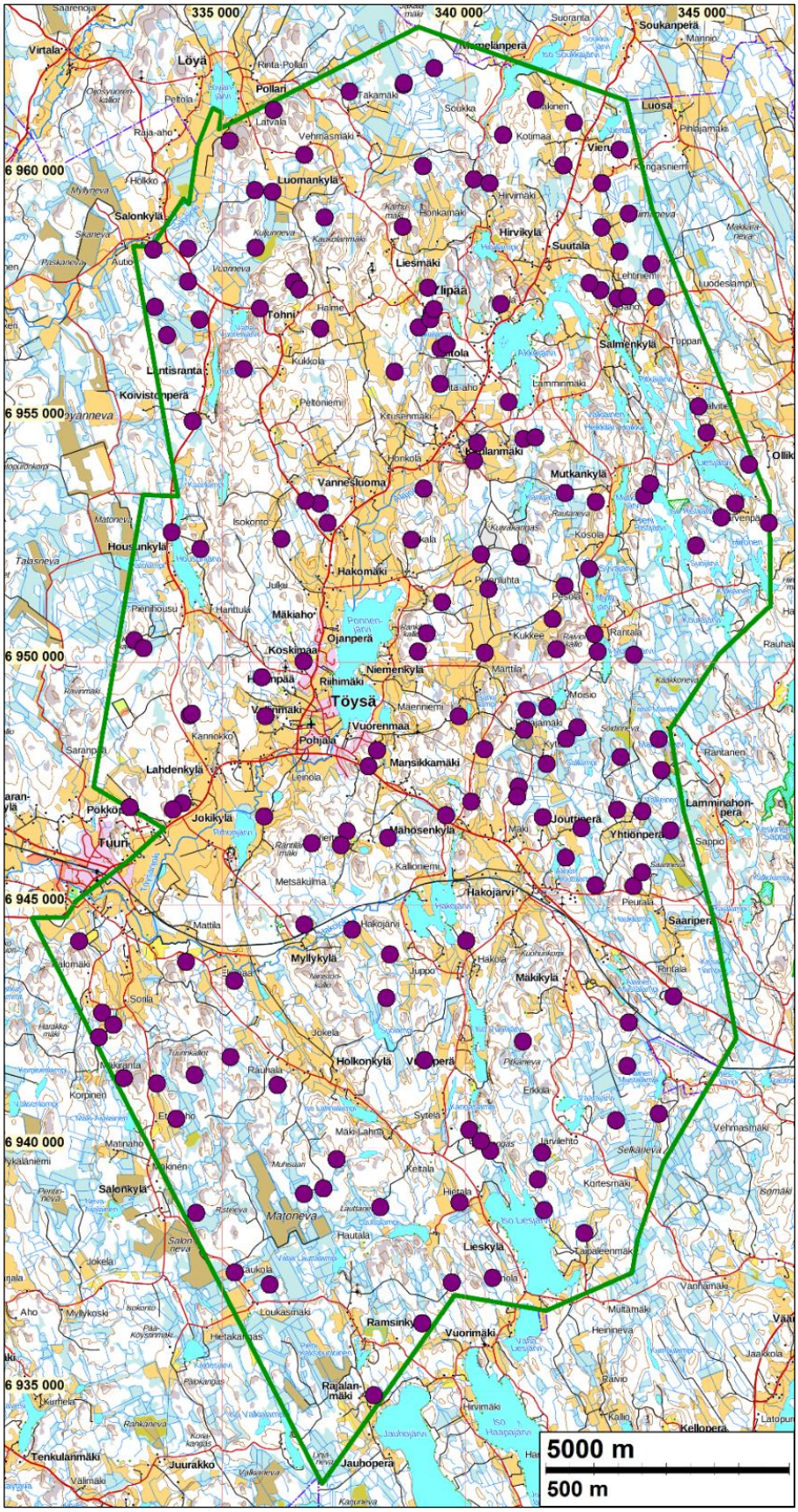
Kivikautinen asuinpaikka (4 Autio-Pennala) on rajattu punaisella, kyseessä on moniosainen muinaisjäännös, jonka rajaus perustuu vuoden 1992 inventointiin. Keltainen pallo on tuhoutunut muinaisjäännös, 5 Niku-Pennala.

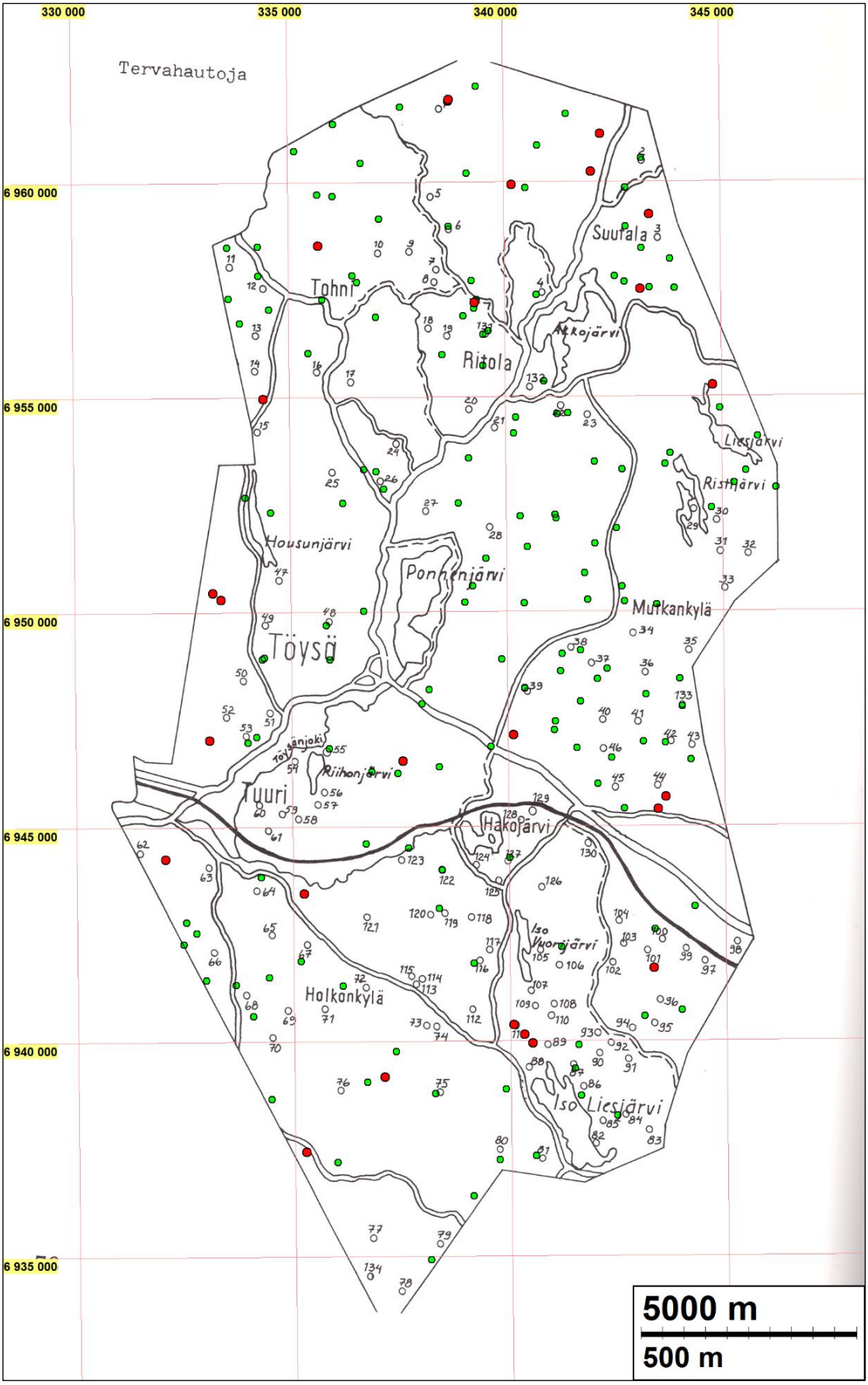

Rautakautinen hautapaikka on sijainnut joen toisella puolella olevan talon kohdalla ja sen pihamaalla. Koilliseen.

Tervahaudat – mahdollisia muinaisjäännöksiä

Maanmittauslaitoksen rinnevarjostuskartoilta ja maastokartoilta paikannetut tervahaudat. Tarkastamattomat tervahaudat ovat statukseltaan mahdollisia muinaisjäännöksiä.

Kirjasta Töysän Historia (Laukkonen 1989: 76) kartta, johon on merkitty 134 tervahautaa numerotunnisteilla ja mustalla rajatuilla ympyröillä. Kartta on asemoitu koordinaatistoon (noin 100 m tarkkuudella) ja sen päälle on lisätty maastossa havaitut tervahaudat punaisilla palloilla. Vihreät pallot ovat peruskartoilta tai Maanmittauslaitoksen rinnevarjostuskartoilta todettuja tervahautoja, joita ei tarkastettu maastossa.

Tarkastamattomat tervahaudat 1-150

c	N	E	laji	havainto	status
1	6936393	339118	tervahauta	lidar	mahd mj
2	6937233	339725	tervahauta	lidar	mahd mj
3	6938254	342454	tervahauta	lidar	mahd mj
4	6938668	334465	tervahauta	lidar	mahd mj
5	6938784	338248	tervahauta	lidar	mahd mj
6	6938880	339883	tervahauta	lidar	mahd mj
7	6939359	341490	tervahauta	lidar	mahd mj
8	6939772	337353	tervahauta	lidar	mahd mj
9	6939906	341578	tervahauta	lidar	mahd mj
10	6940606	334060	tervahauta	lidar	mahd mj
11	6941328	333663	tervahauta	lidar	mahd mj
12	6941509	334433	tervahauta	lidar	mahd mj
13	6941811	339167	tervahauta	lidar	mahd mj
14	6942194	341190	tervahauta	lidar	mahd mj
15	6942286	332465	tervahauta	lidar	mahd mj
16	6942589	343364	tervahauta	lidar	mahd mj
17	6942786	332533	tervahauta	lidar	mahd mj
18	6943834	334261	tervahauta	lidar	mahd mj
19	6943986	338450	tervahauta	lidar	mahd mj
20	6944499	337672	tervahauta	lidar	mahd mj
21	6944606	336695	tervahauta	lidar	mahd mj
22	6945408	342677	tervahauta	lidar	mahd mj
23	6946238	337447	tervahauta	lidar	mahd mj
24	6946279	336840	tervahauta	lidar	mahd mj
25	6946814	341595	tervahauta	lidar	mahd mj
26	6946826	335864	tervahauta	lidar	mahd mj
27	6946854	339603	tervahauta	lidar	mahd mj
28	6946931	343640	tervahauta	lidar	mahd mj
29	6947102	334185	tervahauta	lidar	mahd mj
30	6947445	341096	tervahauta	lidar	mahd mj
31	6948186	338185	tervahauta	lidar	mahd mj
32	6948215	340397	tervahauta	lidar	mahd mj
33	6948216	340396	tervahauta	lidar	mahd mj
34	6948422	343982	tervahauta	lidar	mahd mj
35	6948614	341222	tervahauta	lidar	mahd mj
36	6948656	342309	tervahauta	lidar	mahd mj
37	6948889	339866	tervahauta	lidar	mahd mj
38	6948894	335894	tervahauta	lidar	mahd mj
39	6948911	334330	tervahauta	lidar	mahd mj
40	6948941	334378	tervahauta	lidar	mahd mj
41	6949695	335817	tervahauta	lidar	mahd mj
42	6950019	336679	tervahauta	lidar	mahd mj
43	6950153	343469	tervahauta	lidar	mahd mj
44	6950196	340403	tervahauta	lidar	mahd mj
45	6950220	339031	tervahauta	lidar	mahd mj

46	6950223	342723	tervahauta	lidar	mahd mj
47	6950271	341874	tervahauta	lidar	mahd mj
48	6950578	342658	tervahauta	lidar	mahd mj
49	6950598	339212	tervahauta	lidar	mahd mj
50	6950895	341798	tervahauta	lidar	mahd mj
51	6951234	339522	tervahauta	lidar	mahd mj
52	6951504	340478	tervahauta	lidar	mahd mj
53	6951576	342043	tervahauta	lidar	mahd mj
54	6951926	342550	tervahauta	lidar	mahd mj
55	6952174	341154	tervahauta	lidar	mahd mj
56	6952222	340322	tervahauta	lidar	mahd mj
57	6952250	341134	tervahauta	lidar	mahd mj
58	6952330	334552	tervahauta	lidar	mahd mj
59	6952526	338890	tervahauta	lidar	mahd mj
60	6952537	336218	tervahauta	lidar	mahd mj
61	6952673	333965	tervahauta	lidar	mahd mj
62	6952866	346244	tervahauta	lidar	mahd mj
63	6952870	337174	tervahauta	lidar	mahd mj
64	6952977	345270	tervahauta	lidar	mahd mj
65	6953266	345555	tervahauta	lidar	mahd mj
66	6953270	337002	tervahauta	lidar	mahd mj
67	6953301	342687	tervahauta	lidar	mahd mj
68	6953323	336716	tervahauta	lidar	mahd mj
69	6953426	343682	tervahauta	lidar	mahd mj
70	6953482	342055	tervahauta	lidar	mahd mj
71	6953570	339144	tervahauta	lidar	mahd mj
72	6953678	343802	tervahauta	lidar	mahd mj
73	6954066	345834	tervahauta	lidar	mahd mj
74	6954148	340183	tervahauta	lidar	mahd mj
75	6954518	340244	tervahauta	lidar	mahd mj
76	6954599	341198	tervahauta	lidar	mahd mj
77	6954624	341444	tervahauta	lidar	mahd mj
78	6954727	344965	tervahauta	lidar	mahd mj
79	6955358	340895	tervahauta	lidar	mahd mj
80	6955728	339488	tervahauta	lidar	mahd mj
81	6955983	338551	tervahauta	lidar	mahd mj
82	6956034	335447	tervahauta	lidar	mahd mj
83	6956458	339494	tervahauta	lidar	mahd mj
84	6956542	339622	tervahauta	lidar	mahd mj
85	6956730	333870	tervahauta	lidar	mahd mj
86	6956867	337016	tervahauta	lidar	mahd mj
87	6956890	339044	tervahauta	lidar	mahd mj
88	6957049	334542	tervahauta	lidar	mahd mj
89	6957059	339287	tervahauta	lidar	mahd mj
90	6957266	339356	tervahauta	lidar	mahd mj
91	6957313	333619	tervahauta	lidar	mahd mj

92	6957375	340733	tervahauta	lidar	mahd mj
93	6957515	343935	tervahauta	lidar	mahd mj
94	6957530	343350	tervahauta	lidar	mahd mj
95	6957708	339233	tervahauta	lidar	mahd mj
96	6957829	336476	tervahauta	lidar	mahd mj
97	6957834	334300	tervahauta	lidar	mahd mj
98	6958454	343170	tervahauta	lidar	mahd mj
99	6958495	333585	tervahauta	lidar	mahd mj
100	6958951	342806	tervahauta	lidar	mahd mj
101	6958966	338719	tervahauta	lidar	mahd mj
102	6959156	337109	tervahauta	lidar	mahd mj
103	6959686	336039	tervahauta	lidar	mahd mj
104	6959718	335678	tervahauta	lidar	mahd mj
105	6959858	342810	tervahauta	lidar	mahd mj
106	6960210	339136	tervahauta	lidar	mahd mj
107	6960733	335157	tervahauta	lidar	mahd mj
108	6960853	340783	tervahauta	lidar	mahd mj
109	6961578	341451	tervahauta	lidar	mahd mj
110	6961751	337621	tervahauta	lidar	mahd mj
111	6962230	339367	tervahauta	lidar	mahd mj
112	6958515	334298	tervahauta	lidar	mahd mj
113	6960446	336693	tervahauta	lidar	mahd mj
114	6961363	336061	tervahauta	lidar	mahd mj
115	6937330	340567	tervahauta	maastokartta	mahd mj
116	6938722	341623	tervahauta	maastokartta	mahd mj
117	6939058	336686	tervahauta	maastokartta	mahd mj
118	6940574	343102	tervahauta	maastokartta	mahd mj
119	6941297	336139	tervahauta	maastokartta	mahd mj
120	6941442	332979	tervahauta	maastokartta	mahd mj
121	6941875	335172	tervahauta	maastokartta	mahd mj
122	6942541	332767	tervahauta	maastokartta	mahd mj
123	6943089	338376	tervahauta	maastokartta	mahd mj
124	6943125	344287	tervahauta	maastokartta	mahd mj
125	6944270	340018	tervahauta	maastokartta	mahd mj
126	6945980	342070	tervahauta	maastokartta	mahd mj
127	6946390	338408	tervahauta	maastokartta	mahd mj
128	6946539	344224	tervahauta	maastokartta	mahd mj
129	6946586	342386	tervahauta	maastokartta	mahd mj
130	6946961	343126	tervahauta	maastokartta	mahd mj
131	6946969	333985	tervahauta	maastokartta	mahd mj
132	6947236	341069	tervahauta	maastokartta	mahd mj
133	6947780	344039	tervahauta	maastokartta	mahd mj
134	6947856	338011	tervahauta	maastokartta	mahd mj
135	6947906	341680	tervahauta	maastokartta	mahd mj
136	6948054	343199	tervahauta	maastokartta	mahd mj
137	6948428	342075	tervahauta	maastokartta	mahd mj

138	6949017	341265	tervahauta	maastokartta	mahd mj
139	6949087	341693	tervahauta	maastokartta	mahd mj
140	6957285	335782	tervahauta	maastokartta	mahd mj
141	6957663	342778	tervahauta	maastokartta	mahd mj
142	6957803	342556	tervahauta	maastokartta	mahd mj
143	6960545	343175	tervahauta	maastokartta	mahd mj
144	6958196	343828	tervahauta	lidar	mahd mj
145	6952406	344746	tervahauta	lidar	mahd mj
146	6940709	343977	tervahauta	lidar	mahd mj
147	6934920	338125	tervahauta	lidar	mahd mj
148	6937196	335977	tervahauta	lidar	mahd mj
149	6959862	340500	tervahauta	lidar	mahd mj
150	6957679	336584	tervahauta	lidar	mahd mj
Tarkastetut tervahaudat					
c	**N**	**E**	**Nimi**	**Rnro**	**status**
151	6957198	339307	Jyränotko	**12**	muinaisj
152	6950453	333197	Kettukangas	**13**	muinaisj
153	6950296	333388	Pettutaikina	**14**	muinaisj
154	6937444	335256	Kaukola	**15**	muinaisj
155	6959237	343361	Kiimamäki	**16**	muinaisj
156	6960229	342017	Kaakkolamminneva	**17**	muinaisj
157	6961883	338732	Kangaspuro 1	**18**	muinaisj
158	6961927	338741	Kangaspuro 2	**19**	muinaisj
159	6958535	335694	Kuljunneva	**24**	muinaisj
160	6955265	344795	Lahdenpellot	**26**	muinaisj
161	6957494	343134	Lehtiniemi	**27**	muinaisj
162	6961109	342235	Ranta-aho	**28**	muinaisj
163	6959938	340178	Tervasneva	**29**	muinaisj
164	6947130	340123	Haukkapuro	**30**	muinaisj
165	6945394	343457	Saaripuro	**31**	muinaisj
166	6945677	343637	Peuralankangas	**38**	muinaisj
167	6941692	343329	Selkämaa	**39**	muinaisj
168	6939175	337086	Lauttaneva	**40**	muinaisj
169	6944258	332057	Ravirata	**41**	muinaisj
170	6943448	335255	Haanpäänkorpi	**42**	muinaisj
171	6947023	333100	Heikinrinne	**43**	muinaisj
172	6954968	334399	Tuovila	**44**	muinaisj
173	6946525	337567	Passi 1	**45**	muinaisj
174	6940380	340081	Ahola	**67**	muinaisj
175	6939950	340514	Vuoripuro 3	**70**	muinaisj
176	6940146	340322	Lieskangas 4	**71**	muinaisj

Löytöpaikat

Inventointialueen kivikautiset irtolöydöt. Lähde: Katiskoski 1992.
Sarake Rnro = raportin kohdenumero karttaviitteeksi.

N	E	Rnro	nimi	kuvaus
6946706	333914	74	JOKIAHO	KM 973:1, liusketikari
6949744	337888	75	HUUTONIEMI	KM 977, KM 978, KM 2442:164, kiviesineitä
6946099	335557	76	RIIHO	KM 979 - 980, tasatalttoja
6945769	341127	77	HEIKKOLA	KM 2821:22, kivikirves
6944217	336850	78	MYLLYKANGAS	KM 2907:7, kourutaltta
6941434	337362	79	HOLKKO	KM 2907:1,kourutaltta
6949033	337045	80	HERRALA	KM 2907:10, tasataltta
6935990	337900	81	RAMSILA	KM 6505:1, kourutaltta
6947203	332265	82	SILMÄNEVA	KM 11689, kivikirves
6957896	341241	83	YLIPÄÄ	irtolöytö, ei suojelua
6945288	338763	84	HAKOJÄRVI JÄRVEN-PÄÄ	KM 11318, kourutaltta
6944206	333647	85	MURSULA (PUNTANEN)	KM 13285, reikäkivi
6958827	342746	86	VEHKAPURO	Töysä-seuran kok., kourutaltta
6946395	333499	87	VIITAMÄKI	Töysä-seuran kok., reikäkiviä
6948551	337704	88	VIENOLA	Töysän kirkonkylän kansakoulu, reikäkiviä
6946040	335305	89	JÄRVIMÄKI	Tuurin kansakoulu, tasataltta
6945887	333435	90	MÄKELÄ	KM 22109, kaarnakoho
6946018	331479	91	KYLMÄPURO	Töysänmuseo, kivikirves

Liite: inventoinnissa tarkastetut alueet

Inventointialue tutkittiin ja arvioitiin kokonaisuudessaan eri menetelmin. Maastossa käytiin läpi karttaan sinisellä merkatut alueet. Merkinnät perustuvat GPS:n jälkilokiin ja siitä on pyritty poistamaan autolla kuljetut matkat.

